

Jasno k'o dan

Znamo već da stvari oko decentralizacije vlasti i pravedne raspodjele proračunskih sredstava u Srbiji idu teško. Te nije vrijeme, te kriza je, te nema se novca i tako godinama. Imovina nije vraćena, a tzv. transferi posljednjih godina ne dostižu niti onu minimalnu zakonski zajamčenu razinu. Ovoga smo tjedna, tijekom obilježavanja »Dana lokalne samouprave u Srbiji«, mogli posredstvom javnih medija čuti i neka objašnjenja zašto je to tako. Naime, tema prvog dijela skupa, kojeg su zajednički organizirali Stalna konferencija gradova i općina, Vijeće Europe i Ministarstvo financija Republike Srbije, bila je unapređenje lokalnih financija. Evo nekih od objašnjenja.

Ministrica financija Srbije Diana Dragutinović izjavila je kako će u proračunu za iduću godinu za 25 posto biti uvećani transferi lokalnim samoupravama i da će se postupno povećavati kako bi dostigli zakonom utvrđeni iznos. Naime, prema Zakonu o financiranju lokalnih samouprava, općinama i gradovima pripada 1,7 posto proračunskih sredstava, međutim toliko ne dobivaju. Prema objašnjenju ministric Dragutinović, ti su transferi posljednje dvije godine umanjeni zbog ekonomske krize.

Potpredsjednik Vlade Božidar Đelić rekao je, pak, kako bi bilo pravedno da se transferi iz proračuna vrate općinama razmjerno koliko im i zakonom pripada, ali da bi se u tom slučaju pojedina ministarstva morala odreći svojih apetita vezanih za proračun u 2011. godini.

Dakle, ministrica i potpredsjednik se slažu – nije u skladu sa zakonom, potpredsjednik smatra kako to nije niti pravedno, ali ne zbog krize već zbog – ministarskih apetita. Bilo je i drugih zanimljivih izjava, a svima nezadovoljnim razinom lokalne autonomije i novca ministar za državnu upravu i lokalnu samoupravu Milan Marković je poručio: Srbija nije najcentraliziranija zemlja u Europi, a dokaz tomu je što je ratificirala Europsku povelju o lokalnoj samoupravi. Osim toga, naglasio je on, Srbija ima visoke standarde koji se tiču lokalne samouprave koje druge države nemaju, a koji su zajamčeni Ustavom.

Dakle, stvar je sada potpuno jasna – mi imamo visoke standarde, a druge države imaju lokalne samouprave sa širokim nadležnostima, vlastitom imovinom i financijama. Možda je to ministru u Beogradu i sasvim dovoljno, ali većini gradova i općina zasigurno nije.

J. D.

MREŽA SE ŠIRI, BROJ KORISNIKA RASTE.....17

SUBOTICA

Svečanost u subotičkom društvu za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim osobama

MJESTO GDJE SE UČI PRIHVATANJE DRUGAČIJEG.....20

DOPISNICI

Kako KPZH »Šokadija« iz Sonte pridonosi očuvanju materinskoga govora

I POSLIJE NAS IKAVICA.....22-23

Održan prvi sastanak voditelja hrvatskih kulturnih udruga u općini Bač

POTPISANA POVELJA O SURADNJI.....23

KULTURA

Koncert »Impresije iz zavičaja« održan u Subotici

PREDSTAVLJEN IZBOR DJELA IZ ANDRIĆEVA BOGATOG OPUSA.....32-33

SPORT

Davor Balog, mladi vratar NK Dinamo iz sonte

DJEČAČKI SAN POSTAJE JAVA..47

SADRŽAJ

AKTUALNO

Radni sastanak predsjednika općine Bač i političkih predstavnika Hrvata u Srbiji

OČEKUJU SE POMACI SUKLADNO DONESENIM ZAKLJUČCIMA.....8

REPORTAŽA

Kelebija

BLIZU GRANICE, A DALEKO OD EU.....15-17

Koncert za pamćenje

GIBONNI ODUŠEVIO SUBOTICU.....28-29

INTERVJU

Dujo Runje, član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za informiranje

BOLJA VREMENA NEĆE SAMA DOĆI.....12-14

EKONOMIJA

JKP »Suboticaplin« obilježilo prvih pet godina rada

GRADONAČELNICI OSIJEKA I SUBOTICE POTPISALI POVELJU O SURADNJI

Kruna dosadašnje suradnje

Gradonačelnici dvaju gradova Saša Vučinić i Krešimir Bubalo otkrili ploču na kojoj, uz imena 9 gradova prijatelja Osijeka, stoji i deseto – grada Subotice

Ploča s imenima 10 gradova prijatelja Osijeka

Sretan vam Dan grada, drage Osječanke i Osječani, ponovljeno je bezbroj puta na svečanosti u Hrvatskom narodnom kazalištu u Osijeku u četvrtak, 2. prosinca, od strane: gradonačelnika Krešimira Bubala, župana Vladimira Šišljagića, predsjednika Gradskog vijeća Gordana Matkovića, pomoćnog biskupa Đakovačko-osječke nadbiskupije mons. Đuro Hranića, a čulo se to i iz usta brojnih uzvanika na domjenku nakon svečane sjednice, te gostiju iz gradova prijatelja – Pforzheima, Ploiestia, Lausanne, Nytre, Budimpešte, Maribora, Prizrena, Tuzle i Subotice.

A počelo je rano ujutro pjesmama-podoknicama, kojima su članovi PD »Zrinski« razbudili staru gradsku jezgru, Tvrđu, gdje se nalazi Gradsko poglavstvo. Poslije je, na svečanoj

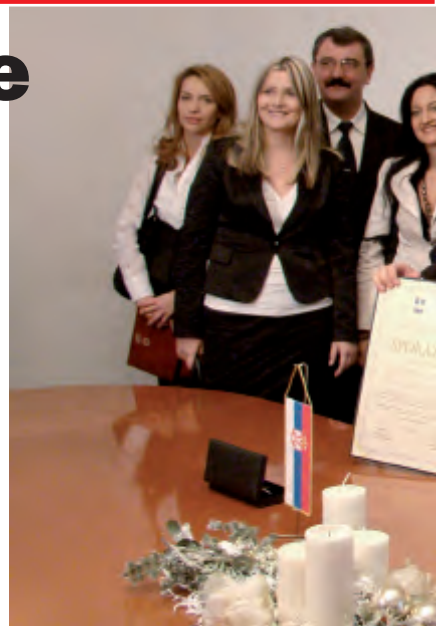
sjednici, predsjednik Gradskog vijeća Matković pozdravio sve goste i uzvanike, a gradonačelnik je u kratkom govoru pobrojao ono što je gradu poklonjeno za 224. rođendan, dan kada su se tri gradske cjeline, Tvrđa, Donji grad i Gornji grad, davne 1786. godine ujedinile u moderni i napredni grad Osijek.

BROJNE MANIFESTACIJE

A urađeno je doista puno, što je pridonijelo nominaciji Osijeka za prestižnu međunarodnu turističku nagradu »Zlatni cvijet Europe«, između 5000 gradova. Naveo je i precizno koliko je sve sredstava uloženo u poboljšanje uvjeta života građana u gradskim četvrtima i mjesnim odborima, za uređenje infrastrukture i djelotvorniji rad gradskih institucija. Župan Šišljagić je istaknuo u prvi plan potporu koju

grad ima u županiji i činjenicu da po prvi puta grad i županija zajedno idu u realizaciju brojnih projekata, dok je mons. Đuro Hranić, čestitajući Dan grada pozvao Osječane na pastoralni susret s papom Benediktom, koji će početkom lipnja iduće godine posjetiti Hrvatsku.

Dan je grada obilježen brojnim manifestacijama, položeni su vijenci i upaljene svijeće poginulim braniteljima Osijeka, STD »Pajo Kolarić« organizirao je cjelovečernji koncert a Šokačka je grana priredila pjesnički darak gradu na čast. Kako to i priliči svečanosti trenutka, nagrađeno je desetak Osječanki i Osječana za rad i rezultate rada, a među njima i čuveni nogometaš i nogometni djelatnik Ivica Grnja, dok je Pečat grada Osijeka za životno djelo dobio Krunoslav Kićo Slabinac. Na kraju svečanosti Kićo je imao petnaestominutni šou, razgalio je srca svojih sugrađana i s radošću konstatirao da ga Osijek i Osječani nisu zaboravili.

DESET GRADOVA PRIJATELJA

Sutradan su u svečanoj dvorani Gradskog poglavstva u Osijeku Povelju o daljnjoj prijateljskoj suradnji potpisali gradonačelnik Subotice Saša Vučinić i gradonačelnik Osijeka Krešimir Bubalo, te otkrili ploču na kojoj od jučer, uz imena 9 gradova prijatelja Osijeka stoji i deseto – grada Subotice. »Nije to temelj na kojemu ćemo graditi našu daljnu suradnju već je to kruna naše dosadašnje suradnje, koju naši prijateljski gradovi njeguju već desetljećima, gradovi koji imaju dosta toga zajed-

Gradonačelnici Subotice i Osijeka
Saša Vučinić i Krešimir Bubalo
sa suradnicima i konzularnim predstavnicima

ničkoga, kako kroz povijest tako i dan-danas. I nemojte misliti kako ovi gradonačelnici prate svoje predsjednike republika, davno smo mi bili njihova prethodnica, jer ovo je zajedništvo Subotice i Osijeka starije i od funkcija koju danas obnašamo i poniknulo je na ovoj beskrajnoj ravni i plodnoj crnici i našem miteulep- skom duhu, pa sam siguran da je ovaj sporazum samo putokaz našem gospodarstvu i našem javnom sektoru i potpora još čvršćoj i plodnijoj suradnji«, rekao je Saša Vučinić. A gradonačelnik Bubalo je obećao suradnju kojom će participirati na sredstva iz IPA programa

zajedno s Mađarima, i veliko- dušno ponudio prostore ureda u Bruxelessu. Susretu su nazočili i konzularni predstavnici Hrvatske i Srbije, generalna konzulica u Subotici *Ljerka Alajbeg* i konzul *Živorad Simović* iz Ureda u Vukovaru, te suradnici dvojice gradonačelnika.

Zamolili smo za izjave dvojicu dogradonačelnika, *Peru Horvackog* iz Subotice i *Ivana Vrdoljaka* iz Osijeka. »Bogu hvala, vrlo često se nalazimo u Osijeku, ali i u Subotici, jer nije to mala stvar, njegujemo prijateljstvo i suradnju već desetljećima, pa smo mi, gradski dužnosnici, malo, malo u kakvom posjetu. Danas mi je laknulo, jer doista sam često u Osijeku, vidim svaki puta ovu ploču a ne vidim Suboticu, pa smo tako danas stavili točku na i, a sada čekamo Osječane kod nas na Velikom prelu«, rekao je Horvacki.

»Volim ove svečane trenutke, no ja sam u Subotici često i u radnim posjetima, a ne samo u svečanim. Tijekom godina stekao sam tamo dosta iskrenih prijatelja i doista je Subotica grad u koji rado volim otići. Ne, ne mora to biti baš Veliko prelo, ja rado odlazim u Suboticu i zbog mnogo manjih stvari«, rekao je Vrdoljak.

Slavko Žebić

Rođendan je proslavljen
u Hrvatskom narodnom kazalištu

IO HNV-a: Iz novog proračuna HNV-a najviše za školstvo

Najvažnija točka dnevnog reda 9. po redu sjednice Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, održane 2. prosinca, bila je donošenje plana proračuna ovog državnog i krovnog tijela hrvatske nacionalne zajednice u našoj zemlji za sljedeću godinu. U prethodnom razdoblju usvojeni su financijski planovi resornih odbora Vijeća te su se stekli uvjeti za donošenje plana proračuna za sljedeću godinu.

Prilikom izrade plana proračuna poštovana je preporuka resornog ministarstva da za operativne troškove Vijeća iz proračuna ne bude izdvojena svota veća od 35 posto. Prema novom proračunu sredstva izdvojena za ove namjene su oko 32 posto, a sva ostala sredstva raspodijeljena su po resorima, kaže tajnik HNV-a *Željko Pakledinac*.

»Najveći dio sredstava pripao je resoru za obrazovanje, potom za kulturu, informiranje i na koncu za službeni uporabu jezika i pisma. Vodili smo računa da sredstva budu raspodijeljena tako da se odvoji 40 posto za obrazovanje, 30 posto za kulturu, 20 za informiranje i 10 posto za službeni uporabu jezika i pisma.« Potrebe i želje koje su iskazali odbori prelaze financijske mogućnosti proračuna, doznajemo od tajnika Pakledinca.

»Morali smo korigirati zahtjeve u pojedinim segmentima, jer su želje i oni iznosi koje su dostavili odbori bili veći od planiranih iznosa. Korekcije su izvedene uz suglasnost članka resornih odbora.« Ipak, postoji mogućnost da se dođe do dodatnih sredstava, navodi *Željko Pakledinac*.

»Na ovoj sjednici posebno je istaknuto i dogovoreno da će se strogo voditi računa o tome da sredstva budu utrošena točno na ono za što su tražena. Vijeće također planira donijeti odluku o raspisivanju natječaja za dodjelu sredstava. Bit će pripremljeni normativni akti i odredit će se uvjeti i kriteriji kako se može doći do tih sredstava.«

Također se planira jedan ili najviše dva rebalansa, ali plan koji odobri Izvršni odbor i na koncu Vijeće, strogo će se poštovati, kaže *Željko Pakledinac*.

Svi članovi resornih odbora trebaju tijekom sljedećeg tjedna obrazložiti predložene zahtjeve kako bi na sljedećoj sjednici Izvršnog odbora bio formiran konačni financijski plan o kojem će se na predstojećoj sjednici Vijeća raspravljati i donijeti konačna odluka o usvajanju.

Siniša Jurić

Konstituiran Glavni odbor Pučke kasine 1878

Na sjednici Glavnog odbora Pučke kasine 1878, održanoj 25. studenog, konstituiran je Glavni odbor te udruge. Za predsjednika Glavnog odbora izabran je *Josip Ivanković*, za dopredsjednika *Josip Tonković*, a za tajnika *Zlatko Ifković*. Na istoj sjednici izabrani su i članovi povjerenstva za davanje mišljenja i dopuna Nacrta strategije odnosa Republike Hrvatske prema Hrvatima koji žive izvan domovine, a za predsjednika tog povjerenstva izabran je mr. *Bela Tonković*.

Osim toga, odlučeno je da će se tradicionalni Razgovori organizirati 13. siječnja 2011. godine na temu: Popis stanovništva i utjecaj na suživot, dok će Veliko prelo Pučke kasine 1878 biti održano 29. siječnja u dvorani restorana KTC-a.

RADNI SASTANAK PREDSEDNIKA OPĆINE BAČ I POLITIČKIH PREDSTAVNIKA HRVATA U SRBIJI

Očekuju se pomaci sukladno donesenim zaključcima

Svi izloženi problemi Hrvata u južnom Podunavlju rješivi su ukoliko postoji dijalog i dobra volja lokalne uprave

Piše: Ivan Andrašić

O problemima pripadnika hrvatske nacionalne zajednice, žitelja južnog Podunavlja, razgovaralo se na radnom sastanku političkog vodstva Hrvata u Srbiji s predsjednikom općine Bač Tomislavom Bogunovićem, održanom u ponedjeljak, 6. prosinca. Dužnosnici hrvatske zajednice - predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Slaven Bačić, zastupnik u Skupštini Srbije i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Petar Kuntić, zastupnik u Skupštini AP Vojvodine Dujo Runje, direktor Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov i direktor NIU »Hrvatska riječ« Ivan Karan – upoznali su domaćine s načinom rada institucija hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji, te potencirali probleme uočene u radu subjekata ove zajednice na području južnog Podunavlja.

Naglašeno je kako je u selima općine Bač zabilježeno zanimanje roditelja djece, pripadnika hrvatskog naroda, za obrazovanje na materinjem jeziku i odsustvo sluha nadležnih za omogućivanje ostvarivanja ovoga manjinskog prava. Naglašena je i situacija u svezi s opstankom radijske emisije na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« na valovima radio-Bačke, a o radu, problemima i očekivanjima rješenja govorili su direktor Radio Bačke Milenko Vranešević, urednik emisije na hrvatskom jeziku Pavle Pejčić i njegova suradnica Marija Ihas. Govorilo se i o problemima s prostorom za rad institucija kulture Hrvata u Baču, Vajskoj i Plavni, a dobar dio razgovora posvećen je problemima Franjevačkog samostana u Baču.

Predsjednik Bogunović pojasnio je većinu navedenih situacija, a za hitno rješavanje problema glede obrazovanja obećao je da će se i osobno založiti. Zaključeno je i kako se zajedničkim angažmanom HNV-a i lokalne uprave Bača mora naći način da se emisija »Zvuci bačke ravnice« ne samo održi, nego i da joj se poveća vrijeme emitiranja s 1 na 2 sata tjedno. Zaključeno je i da će se problemi institucija Hrvata u općini Bač rješavati sustavno,

domaćina za probleme s kojima se sučeljava naša nacionalna zajednica. Predsjedniku Bogunoviću ova tematika nije nepoznata, među prvim je uspostavio suradnju sa sličnim institucijama u Republici Hrvatskoj, a imamo i dobru suradnju Demokratske stranke i DSHV-a na svim razinama te sada očekujemo i određene pomake, sukladno donijetim zaključcima«, kaže za »Hrvatsku riječ« Petar Kuntić. »Na početku rada novoga saziva

Konkretni dogovor

Direktor NIU »Hrvatska riječ« Ivan Karan kaže kako je dogovoreno konkretno rješavanje problema radijske emisije na hrvatskom jeziku. »Dogovoreno je da HNV i lokalna samouprava općine Bač troškove produkcije emisije dijele po pola s tim da troškove rada dviju osoba koje rade emisiju snosi Općina Bač a troškove tehničkog opremanja i obuke snosi HNV. Osobno smatram da je 2000 dinara mjesečno za honorar mizerno i da bi općina trebala povećati honorare i redovito plaćati putne troškove, što je i dogovoreno. Diktafone i drugu tehničku opremu koja nedostaje osigurati će HNV, a CD-ove s glazbom će osigurati hrvatski program Radio Subotice. Smatram i da bi Odbor za informiranje HNV-a trebao pomoći u izradi programske sheme i uređivačke koncepcije radijskih emisija na Radio Baču i Radio Somboru, od kojih jednu producira HKUPD 'Dukat' iz Vajske a drugu HKD 'Vladimir Nazor' iz Stanišića.«

dinamikom koju budu dopustile materijalne prilike. Čelnici Hrvata u Srbiji bili su zadovoljni načinom i ishodom razgovora.

»Dolaskom u općinu Bač naišli smo na razumijevanje

našeg Nacionalnog vijeća među prioritetne zadaće stavili smo skeniranje sveukupnog stanja u regijama u kojima žive Hrvati i u tom svjetlu treba gledati na današnji sastanak s prvim čovjekom Bača Tomislavom

Bogunovićem. Izuzetno sam zadovoljan što sastanak nije bio isprazan i protokolaran, nego smo kroz dijalog uočili prioritetne probleme i što je još bitnije, za njih smo dogovorili i brza rješenja. Kao prioritetne potencirali smo rješavanje statusa i načina financiranja radijske emisije na hrvatskom jeziku 'Zvuci bačke ravnice' i pitanje uvođenja nastave na hrvatskom jeziku u školama u Vajskoj, Plavni i eventualno Baču. Od predsjednika Bogunovića dobili smo obećanje da će se i osobno založiti kako bi se zaključci s današnjeg sastanka realizirali u najkraćem roku«, rekao je predsjednik HNV-a Slaven Bačić.

Ishodom sastanka zadovoljan je i domaćin. »Razgovori, ukoliko imaju dobre osnove i dobre namjere, uvijek su dobro došli. Današnji razgovori sa čelništvom hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji bili su vrlo iskreni i korektni, a ne vidim ni zapreka za rješavanje navedenih problema. Osobno ću se založiti da lokalna uprava ispoштуje sva deklarativna prava Hrvata u oblastima obrazovanja, kulture, informiranja i uporabe jezika. Nametnule su nam se dvije prioritetne teme, koje ćemo nastojati riješiti u najkraćem roku. Stvorit ćemo uvjete za uvođenje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture već od početka drugog polugodišta u školama u kojima se prijavi dovoljan broj zainteresiranih učenika, a pitanje financiranja i proširenja s jednoga na dva sata tjedno radijske emisije na hrvatskom jeziku 'Zvuci bačke ravnice' moramo riješiti sustavno, u suradnji s HNV-om. Ostale navedene probleme rješavat ćemo dinamikom koju nam dopusti materijalna situacija«, kazao je predsjednik općine Bač Tomislav Bogunović.

LENKA ERDELJ, RAVNATELJICA PEDAGOŠKOG ZAVODA VOJVODINE

Rezultati »male mature« pokazat će kvalitetu nastave na hrvatskom jeziku

Mislim da Hrvatsko nacionalno vijeće treba formirati timove nastavnika, koji će sudjelovati u pisanju originalnih udžbenika na hrvatskom jeziku, i koji će biti u skladu s postojećim važećim planom i programom Republike Srbije

Razgovarala: Ankica Jukić-Mandić

Kvalifikacijski ispit za osmaše, pa tako i za one koji se školuju na hrvatskom jeziku, od sljedeće godine bit će zamijenjen završnim ispitom, tzv. »malom maturom«. Učenici će polagati ispite iz materinjeg jezika i matematike u lipnju 2011. godine. Cilj ovog ispita je ocijeniti znanje učenika stečeno tijekom osmogodišnjeg pohađanja nastave i na temelju toga dodijeliti diplome o završenoj osnovnoj školi, izabrati kandidate za upis u srednje škole i na osnovi rezultata steći sliku o kvaliteti obrazovanja u školama. Prema najavama, zbirke za pripremu završnog ispita za sadašnje osmaše bit će otiskane do kraja prvog polugodišta.

Kakva je situacija glede završnih ispita, ali i drugih pitanja iz područja obrazovanja na hrvatskom jeziku u AP Vojvodini – poput onih u svezi s nastavnim programima, udžbenicima ili stručnim usavršavanjem nastavnog kadra – razgovarali smo s Lenkom Erdelj, ravnateljicom Pedagoškog zavoda Vojvodine.

HR: Kakva je situacija s mogućnošću polaganja završnih ispita iz matematike i materinjeg jezika, na hrvatskom jeziku?

Na prijedlog nacionalnih vijeća nacionalnih manjina formirana su povjerenstva za izradu općih i posebnih standarda postignuća za jezike nacionalnih manjina koji su u službenoj uporabi, pa tako i za hrvatski jezik. Standardi su izrađeni i prihvaćeni na sjednici Nacionalnog prosvjetnog vijeća (Nacionalni prosvet-

ni savet, NPS) i nalaze se na internetskoj stranici tog tijela. Također su formirana povjerenstva za izradu zadataka završnog ispita, koja su do sada izradila prvih 100 pitanja za srpski jezik i za jezike nacionalnih manjina, pa tako i za hrvatski jezik. Nakon odobrenja od strane NPS-a, zadaci završnog ispita iz materinjeg jezika bit će dostupni na internetskoj stranici Pedagoškog zavoda Vojvodine (www.pzv.org.rs).

HR: Kad je riječ o natječaju za odobravanje programa stalnog stručnog usavršavanja nastavnika, odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja za školsku 2011./2012. godinu, koji se odnosi na obrazovno-odgojni rad na jezicima nacionalnih manjina, jesu li se na taj natječaj javile osobe koje rade u nastavi na hrvatskom jeziku i postoji li ta mogućnost?

Pedagoški zavod Vojvodine, na temelju Zakona o osnovama sustava obrazovanja i odgoja, obavlja stručne poslove u svezi s odobravanjem programa stalnog stručnog usavršavanja nastavnika, odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja, a koji se odnose na obrazovno-odgojni rad na jezicima nacionalnih manjina, pa tako i na hrvatskom jeziku. Početkom 2010. godine Zavod je uz suglasnost Pokrajinskog tajništva za obrazovanje formirao područna povjerenstva, kao i središnje povjerenstvo, koja su akreditirala programe stalnog stručnog usavršavanja nastavnika, odgojitelja i stručnih suradnika, i to na slovačkom nastavnom jeziku 6 programa, a na mađarskom nastavnom jeziku 12 programa. Za školsku 2011./12. godinu očekujemo veći broj prijava na natječaj, i na svim jezicima koji su u službenoj uporabi na teritoriju Vojvodine. Sve

informacije u svezi s natječajem stručnog usavršavanja nalaze se na internetskoj stranici Zavoda.

HR: Koje su nadležnosti Pedagoškog zavoda Vojvodine glede obrazovanja na jezicima nacionalnih manjina u pokrajini? Što ova institucija može konkretno učiniti da se unaprijedi obrazovanje na hrvatskom jeziku u pokrajini?

Nadležnosti Zavoda utvrđene su Odlukom o osnivanju, Zakonom o utvrđivanju nadležnosti AP Vojvodine i Zakonom o osnovama sustava obrazovanja i odgoja. Zavod obavlja stručne poslove koji se odnose na: pripremu standarda kvalitete udžbenika i nastavnih sredstava; pripremu nastavnih planova i programa osnovnog, općeg srednjeg i umjetničkog obrazovanja i odgoja; davanje stručne ocjene udžbenika osnovnog i srednjeg općeg i umjetničkog obrazovanja i odgoja, općeo obrazovnih predmeta srednjeg stručnog obrazovanja i odgoja i obrazovanja odraslih. Što se tiče pripreme nastavnih planova i programa, u suradnji s odborima za obrazovanje nacionalnih vijeća nacionalnih manjina izrađeni su programi materinjeg jezika i materinjeg jezika s elementima nacionalne kulture za prvi i drugi ciklus obrazovanja. Stručni tim Zavoda na zahtjev Pokrajinskog tajništva za obrazovanje dao je u 2010. godini 6 mišljenja o udžbenicima i 7 mišljenja o dopunama udžbenika, koji su napisani na mađarskom, slovačkom, rumunjskom i rusinskom jeziku. Nažalost, na hrvatskom jeziku nismo dobili niti jedan rukopis. Mislim da Hrvatsko nacionalno vijeće treba formirati timove nastavnika, koji će sudjelovati u pisanju originalnih udžbenika na hrvatskom jeziku, i koji će biti u skladu s postojećim važećim

planom i programom Republike Srbije.

Što se tiče još nadležnosti Zavoda, veoma je važno da aktivno sudjelujemo u unapređivanju sustava stalnog stručnog usavršavanja i profesionalnog razvitka zaposlenih u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju i odgoju.

HR: Kako ocjenjujete kvalitetu nastave na hrvatskom jeziku u pokrajini – jesu li rađena neka istraživanja i analize glede toga?

Mislim da će rezultati završnog ispita na kraju školske godine u tom smislu biti pravi pokazatelji za sve nas.

HR: Obrazovanje na hrvatskom jeziku se već godinama unatrag suočava s problemom dobivanja suglasnosti za uvoz udžbenika iz Republike Hrvatske, a s druge strane, institucije ove države nisu izradile udžbenike za potrebe nastave na hrvatskom jeziku. Pod čijom je ingerencijom donošenje ove vrste odluka i što se tu konkretno događa?

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, kao tijelo nadležno za poslove obrazovanja na teritoriju autonomne pokrajine, nadležno je odobriti udžbenik za odgovarajući predmet i razred na teritoriju autonomne pokrajine, koji je u uporabi u zemlji matici i koji je tiskan na jeziku i pismu pripadnika nacionalne manjine, uz pribavljeno pozitivno mišljenje nacionalnog vijeća nacionalne manjine i Pedagoškog zavoda Vojvodine. Stručni tim Pedagoškog zavoda Vojvodine dao je usporednu analizu udžbenika i važećeg nastavnog plana i programa po Standardima kvaliteta udžbenika za 123 dostavljena udžbenika. Analiza je dostavljena Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje na daljnji postupak.

Prema popisu iz 2002. godine u Stanišću je ostalo svega 350 od prijeratnih oko 1000 Hrvata, a odnos većinskoga življa prema Hrvatima od devedesetih godina do danas promijenjen je samo utoliko da više nema otvorenih incidenata

ce u Srbiji. »Bez ikakve lažne patetike nastojat ćemo u okviru svih svojih mogućnosti podupirati borbu ovih ljudi za veća manjinska prava. Do sada su nam informacije o životu naših sunarodnjaka na ovim prostorima bile dostupne, i to ne baš često, jedino u pojedinim medijima. No, u medijima je sve drukčije, na neki način se slijede programi politike, ali tek uvidom u realni život ljudi u malim sredinama poput Stanišća možemo spoznati pravu istinu. Ne samo u Splitsko-dalmatinskoj županiji, nego i u cijeloj Hrvatskoj, manjinska prava, a osobito prava Srba u Hrvatskoj, na najvišoj su razini europskih standarda. U svakoj prilici ćemo tražiti da i naši ljudi ovdje u Srbiji imaju niti manje niti više od tih prava«, rekao je za HR Luka Brčić. Uz župana Splitsko-dalmatinske županije Luku Brčića u »dalmatinskom« izaslanstvu bili su i visoki dužnosnik te županije *Damir Gabrić* te načelnik općine Trilj *Ivan Šipić*.

Goste su pozdravili i predsjednik HNV-a *Slaven Bačić*, zastupnik u Skupštini AP Vojvodine *Dujo Runje* i dogradonačelnik Sombora *Mata Matarić*. Nakon radnog dijela skupa domaćini Ivan Karan i *Savo Tadić* u kratkoj šetnji pokazali su gostima središte Stanišća, a razgovori s potomcima doseljenih Dalmatinaca nastavljani su u opuštenijem ozračju uz mali domjenak.

SVEČANA AKADEMIJA U SUBOTICI

Idućeg dana, u subotu 4. prosinca, u sjedištu Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici održana

Najuporniji ostali i opstali

Radnim susretom predstavnika Hrvatskog nacionalnog vijeća, političkog vodstva Hrvata u Vojvodini, doseljenih Dalmatinaca i njihovih potomaka, te predstavnika lokalne uprave grada Sombora s izaslanstvom Splitsko-dalmatinske županije, a u nazočnosti dužnosnika Veleposlanstva i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Srbiji, u Stanišću je u petak, 3. prosinca, počelo obilježavanje 65 godina od organiziranog doseljavanja Dalmatinaca u Vojvodinu.

Skup, održan u maloj dvorani Doma kulture u Stanišću, pozdravio je domaćin, predsjednik mjesnog HKD-a »Vladimir Nazor« *Ivan Karan*. Kako je rekao, prema popisu iz 2002. godine u Stanišću je preostalo svega oko 350 Hrvata, budući da su tijekom rata bili izloženi nasilju i pritiscima, što je uzrokovalo iseljavanje oko 600 osoba hrvatske nacionalnosti. Karan je

dodao kako se odnos većinskoga življa prema Hrvatima od devedesetih godina do danas promijenio samo utoliko da više nema otvorenih incidenata. »Nedavno je na grub način izraženo neslaganje lokalnih vlasti da se Hrvatima u ovom selu dodijeli njihov nekadašnji dom. Željeli smo da se barem nešto zove 'hrvatsko', jer smo godinama u Stanišću živjeli, radili i izgrađivali ga. Ako ništa drugo, plaćali smo samodoprinos kojim su izgrađeni pojedini objekti. Da je lokalna vlast imala sluha, dodijelila bi nam dom, kojega bi ionako koristilo cijelo selo i tako bi u realnom životu pokazala kako se u ovoj sredini nešto mijenja prema Hrvatima«, rekao je, između ostaloga, Ivan Karan.

POTPORA IZ MATICE

Susret u Stanišću pozdravio je i ministar-savjetnik

Veleposlanstva RH u Beogradu *Filip Damjanović*, istaknuvši kako hrvatski narod u Srijemu, Bačkoj i Banatu i danas živi teško te da mu je potrebna moralna i svaka druga potpora. »Republika Hrvatska nikako nije zadovoljna položajem ovdašnjih Hrvata. Iako visoka politika i međudržavni odnosi postaju sve bolji, sve to nema efekta ukoliko životi i prava ljudi koji žive u sredinama poput Stanišća, Ridice, a isto tako i u Srijemu i u Podunavlju nisu uređeni i osigurani«, rekao je Filip Damjanović.

Dožupan Splitsko-dalmatinske županije *Luka Brčić* je pozdravio svoje domaćine i izrazio veliko zadovoljstvo što je i na ovim prostorima nakon tolikih godina imao prilike čuti dalmatinsku ikavicu. Istaknuo je veliku želju žitelja Splitsko-dalmatinske županije da pruže svu moguću potporu potrebnu za poboljšanje položaja hrvatske zajedni-

DALMATINACA U VOJVODINU

je svečana akademija, na kojoj je povjesničar *Mario Bara* održao predavanje na temu »65 godina od organiziranog doseljavanja Dalmatinaca u Vojvodinu«.

Bara je istaknuo kako su ciljevi agrarne reforme i kolonizacije nakon Drugog svjetskog rata za cilj imali ekonomski (socijalno zadovoljenje), politički (kao ideološko-političko uporište novim vlastima) i nacionalni aspekt (promjena nacionalne strukture u krajevima u kojima je živjelo njemačko stanovništvo).

Organizirano doseljavanje Dalmatinaca u Vojvodinu obavljano je najvećim dijelom tijekom 1945. i 1946. godine u više navrata, a bilo ih je i kasnije.

»Svaka od jugoslavenskih federalnih jedinica imala je kvotu za koloniste, a proces kolonizacije odvija se paralelno s razgraničavanjem Republike Hrvatske i Republike Srbije. Postojao je interes tih jedinica oko područja na kojima će njihovi kolonisti biti naseljeni. Hrvatska je tako težila da što veći broj kolonista hrvatske nacionalnosti grupira u neposrednoj blizini granice federalne Hrvatske ili u blizini naselja gdje su starosjedioci bili

O organiziranom doseljavanju Dalmatinaca u Vojvodinu govorio je Mario Bara

bunjevački i šokački Hrvati«, kazao je Bara.

Prilagodba kolonista na novu sredinu bila je teška: u Vojvodini ih je dočekala hladnija klima, činjenica da su se uselili u tuđe kuće praćena je psihološkom nelagodom, a uz to nisu poznavali tehnike poljodjelskih radova i uzgoja kultura. »Slika Vojvodine je već u međuratnom razdoblju bila idealizirana, slovila je za žitnicu koja može hraniti cijelu središnju Europu. No i pokraj poslijeratnog zanosu i obećanja vezanih uz bolji život, kod određenog broja kolonista dolazi do razočaranja, te, posebice razvojem turizma u Dalmaciji, dolazi do njihovog masovnijeg

povratka. Iz Stanišića se vratilo 150 obitelji, a oko 150 ih se razdijelilo, iz Riđice se vratilo 30-ak obitelji. Među povratnicima su prednjačili primorci i otočani iz nekadašnjih kotareva Šibenik, Korčula, te kolonisti iz kotara Metković«, ukazao je Bara.

U Vojvodini se nakon 1948. zadržalo oko 7000 koloniziranih Hrvata, uglavnom u Bačkoj, od toga oko 57 posto podrijetlom iz Dalmacije. Potomci dalmatinskih kolonista i danas u manjem broju obitavaju u Vojvodini – u Stanišiću, neznatno u Riđici, Somboru, Subotici, Novom Sadu, Sivcu, Gudurici, i po rije-

čima Bare, čine raznolik subetnički mozaik hrvatske zajednice u pokrajini.

Gosti iz Splitsko-dalmatinske županije su se tijekom boravka u Subotici susreli s vodstvom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, te s predstavnicima gradske samouprave.

Obilježavanje 65 godina od organiziranog doseljavanja Dalmatinaca u Vojvodinu održano je u organizaciji HNV-a, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i HKD-a »Vladimir Nazor« iz Stanišića.

Ivan Andrašić,
Davor Bašić Palković

Mi koji smo ostali poprimili smo vojvođanske običaje i navike

»Poslije završetka Drugog svjetskog rata trebalo je dalje živjeti«, priča nam *Ivan Kapitanović*, jedan od Dalmatinaca koloniziranih u Stanišić 1946. godine. »Na našem kamenjaru nije bilo uvjeta za opstanak i kolonizaciju smo dočekali kao spas od prijeteće gladi. Vojvodina nam je bila nešto vrlo daleko i vrlo mistično, a u svim našim razgovorima slovila je za bogat kraj, za sredinu u kojoj uvijek ima kruha.

Uputili smo se vlakovima bez voznog reda, želeći svojim potomcima omogućiti bezbrižniji život. Kuće i imanja dobili smo na 20 godina, a poslije toga veliki broj kolonista, poglavito Hrvata, vratio se u rodnu Dalmaciju. Mi koji smo ostali poprimili smo vojvođanske običaje i navike, jedino po dijalektu i danas se zna tko smo i odakle vučemo podrijetlo. Današnji dolazak predstavnika Splitsko-dalmatinske županije u naše mjesto za nas je veliki događaj, pokazao nam je kako naše veze sa zavičajem nisu pokidane, kako nismo ostali, pučki rečeno, tikva bez korijena.«

Nadam se da neće sve ostati na jednom posjetu

»Rođen sam 1956. godine u Stanišiću, roditelji su mi podrijetlom iz okolice Trogira. U Stanišić su došli u prosincu 1945. godine«, priča nam jedan od potomaka koloniziranih Dalmatinaca rođenih u Stanišiću *Mladen Šalov*. »Moja generacija, rođena

u Vojvodini, živjela je i odrastala neopterećena nacionalnom, vjerskom, niti socijalnom pripadnošću. Svi smo se međusobno družili, sve do devedesetih godina, kad se veliki dio naših sunarodnjaka pod pritiscima iselio, poglavito u Hrvatsku. Danas se intenzitet tenzija smanjio, ali nam selo, poput mnogih u Vojvodini, jednostavno stari, izumire. Posla je sve manje i mladi, pa sad već i pripadnici srednjih generacija, odlaze u potragu za boljim životom, ne videći ovdje neku perspektivu. Današnji dolazak političkih predstavnika Splitsko-dalmatinske županije veliki je događaj za nas potomke doseljenih Dalmatinaca, a još veći za kolonizirane koji su još uvijek živi. Srce mi je brže zuckalo kad sam čuo izvorni govor mojih predaka, kad sam vidio da nas ni nakon tolikih godina nisu zaboravili. Nadam se da neće sve ostati na tom jednom posjetu, da će se doista obnoviti tradicijske, kulturološke i povijesne veze s prostorima na kojima su naša pradjedovska ognjišta.«

Bolja vremena neće sama doći

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Niti jesmo niti možemo biti zadovoljni ostvarivanjem prava u domeni obrazovanja, informiranja, kulture i uporabe jezika – kaže zastupnik u Skupštini AP Vojvodine i dopredsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Dujo Runje*, koji je u Izvršnom odboru Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za informiranje. U nedavno oformljenom Vijeću za nacionalne zajednice AP Vojvodine izabran je za predstavnika hrvatske nacionalne zajednice. Član je i Radne skupine za izradu medijske strategije Vojvodine čije se donošenje uskoro očekuje, a koja treba definirati i pitanje informiranja na jezicima nacionalnih manjina u Vojvodini. Kada će hrvatska manjina biti izjednačena u ostvarivanju prava s ostalim manjinama, jedno je od pitanja o kojem smo razgovarali s Dujom Runje.

HR: Pitanje informiranja hrvatske manjine još uvijek nije riješeno na zadovoljavajući način, odnosno hrvatska zajednica još uvijek nije izjednačena s drugim manjinama. Pa tako »Hrvatska riječ« nije

izjednačena u financiranju s drugim manjinskim listovima, na RTV-u još uvijek nema redakcije s jednakim brojem uposlenika kao kod drugih manjina, nema niti radijskog programa usprkos obećanjima i zaključcima Međuvladinog mješovitog odbora. U čemu je problem i kada očekujete da će se ovi problemi riješiti?

Potpuno ste u pravu. Niti jesmo niti možemo biti zadovoljni ostvarivanjem prava u domeni obrazovanja, informiranja, kulture i uporabe jezika. Mi jesmo novonastala nacionalna manjina u odnosu na tzv. »stare«, ali inzistiramo na ravnopravnosti. Ništa više, ali ni ništa manje. To je par ekselans pitanje za Vijeće nacionalnih zajednica. Hrvatski jezik je Statutom AP Vojvodine u službenoj uporabi, to je odlična vijest, ali treba joj »život«. Očekujem učinkovitu ofenzivu hrvatske zajednice i plodnu realizaciju. Naravno, u tim našim nastojanjima trebao bi pripomoći Međuvladin mješoviti odbor. Najvažnija stvar jesu precizni rokovi i točna zaduženja. Vremena bolja sama neće doći. Mi ih trebamo tražiti.

HR: Ako se ovi problemi ne riješe u dogledno vrijeme, hoćete li (HNV i DSHV) reagirati i kako?

Ne budu li se u najskorije vrijeme vidjeli obrisi realizacije naših zahtjeva s točnim rokovima, treba se oglasiti i HNV i DSHV. S našim zahtjevima, koji trebaju biti jasni i precizni, treba što prije upoznati najviše dužnosnike vlasti u Srbiji. Ako se ne maknemo s mrtve točke, onda se postavlja i pitanje naše odgovornosti. Možda je u nama problem? Puno očekujem od našeg koalicijskog partnera Demokratske stranke i diplomacije, ali najviše očekujem od nas. Osobno sam spreman naše zahtjeve braniti pred Vijećem nacionalnih zajednica Skupštine AP Vojvodine.

HR: Medijska strategija Srbije je u pripremi. Jeste li upoznati s prijedlogom i kakvo je vaše mišljenje o tom dokumentu?

Medijska scena Srbije nalazi se u kaotičnom stanju. Mediji su i nadalje izloženi političkim i finansijskim pritiscima, a sve to utječe na njihovu neovisnost i materijalni položaj. Na sceni je »tabloidizacija« medija. U

takvom kontekstu pravi je rari-tet neovisno, objektivno i istinito informiranje. Takvi mediji teško mogu ostati i opstati u Srbiji. Proces privatizacije je učinio svoje. Poslije privatizacije 31 elektroničkog i 25 tiskanih medija proces privatizacije je zaustavljen. Formalno, proces je zaustavljen da bi se osiguralo emitiranje programa na jezicima nacionalnih manjina. Trenutačno, ovim je zadržano 36 medija u direktnom vlasništvu općina, od kojih 21 općina želi izbjeći privatizaciju. Aktualni Zakon o javnom informiranju je osporen na Ustavnom sudu. Je li moguće promijeniti medijsku scenu Srbije? Nema sumnje da tu od pomoći može i treba biti medijska strategija Srbije, čija je izrada u tijeku. Ministar kulture *Nebojša Bradić* izrazio je uvjerenje da će medijska strategija »osigurati i adekvatne uvjete za uspješnost borbe za sve civilizirani informativni prostor, tako i poboljšanje uvjeta u kojima sami mediji i medijski poslenici rade, ali što je podjednako važno – kvalitetu, objektivno i istinito informiranje javnosti«. Dakle, nitko ne može reći da se tu ne nalaze mnoge dobre stvari. Međutim, iz rakursa manjina ima stanovitih skepsi i neodređenosti. Najviše brine RTV.

HR: Novinarske udruge i stručnjaci u Srbiji stalno govore kako sve medije treba privatizirati, pa tako i manjinske. Što mislite o tome?

Nema velikih jamstava kada je riječ o medijima na jezicima nacionalnih manjina da neće biti privatizirani. RTV ima specifičnu poziciju i odgovornost za

Stvaranje Redakcije na hrvatskom jeziku na RTV-u, koja bi po kvaliteti i kvantitetu bila izjednačena s ostalim nacionalnim manjinama, jest moja primarna zadaća * Za sada ne postoji neki koherentan sustav za promidžbu naše manjine u medijima Hrvatske, već više manje sporadičan. Isti je slučaj i za domicilnu državu

emitiranje programa na jezicima nacionalnih manjina. Ne vjerujem da je RTV moguće staviti u ravan s ostalim regionalnim javnim servisima. Za očekivati je da će na Nacrt medijske strategije stići adekvatni prijedlozi od navedenih tijela Vojvodine kako bi se očuvalo informiranje na jezicima nacionalnih manjina. Mandat javnog servisa treba biti pokrivanje svih segmenata društva, uključujući i pripadnike manjina, njihove jezične standarde i sadržaje koji izražavaju njihov kulturni identitet. Bez sigurnih garancija bojim se da dobre namjere ne ostanu puste želje. Veseli što će Vojvodina imati svoju medijsku strategiju. U ime Programskog vijeća Radiodifuzne ustanove Vojvodine izabran sam za člana Radne skupine za izradu medijske strategije Vojvodine. Nadam se da će se Radna skupina uskoro započeti raditi. Nadam se i da ćemo braniti i obraniti dostignutu razinu informiranja u AP Vojvodini na manjinskim jezicima. Dakle, privatizacija u ovim uvjetima nije prihvatljiva.

HR: Nedavno se na Forumu hrvatskih manjina u Zagrebu razgovaralo o prisutnosti tema o hrvatskim manjinama u medijima u Hrvatskoj. Kako vi ocjenjujete vidljivost hrvatskih manjina u medijskom prostoru matične domovine?

Nažalost, ne mogu reći da smo zadovoljni prisutnošću naše problematike u medijima u matičnoj domovini. Vjerojatno ima tu i naše krivice. Možda će pomoći kada u Programskom vijeću HRT-a bude i predstavnik Hrvata izvan Republike Hrvatske. Tome će dobro doći i poticaji za one medije koji obrađuju manjinsku problematiku. Jačanjem naše prisutnosti u medijima Srbije treba očekivati i veću zastupljenost u medijima matične domovine.

HR: A kako ocjenjujete pri-

sutnost i način obrade manjinskih tema u Srbiji?

Manjinske teme prisutne su u Srbiji, a prije svega u medijima Vojvodine. Sve više smo upoznati i s problemima manjina na jugu i istočnom dijelu Srbije. Naravno, s tretiranjima problema naše manjinske zajednice nismo zadovoljni. Istine radi, treba istaći kako smo puno više zastupljeni nego ranije. Svi mi možemo učiniti da naše teme budu prisutnije i način obrade adekvatniji.

HR: Jedan od prijedloga koji se mogao čuti na skupu je da manjine poboljšaju svoje promidžbene aktivnosti prema matičnoj domovini, to jest da šalju vijesti o sebi medijima kako bi bili prisutniji. Postoji li neki plan ili strategija odnosa prema javnosti i takvih aktivnosti unutar HNV-a prema matičnoj, ali isto tako i domicilnoj državi?

Apsolutno podržavam tu ideju. Za sada ne postoji neki koherentan sustav za promidžbu naše manjine u medijima Hrvatske, već više manje sporadičan. Isti je slučaj i za domicilnu državu. Svaku inicijativu u tom smjeru rado ću iznijeti nadležnim tijelima HNV-a i osobno podržati.

HR: Svojedobno je u okviru HNV-a izrađena Strategija za informiranje hrvatske zajednice. Što je s tom strategijom? Hoće li novi HNV raspravljati o strategiji? Primjenjuje li se ona?

Naravno, jedna od zadaća HNV je Strategija za informiranje. Za sada su izabrani članovi Odbora za informiranje. Očekujemo raspravu o do sada iznesenom u Strategiji za informiranje. Vrijeme sada i onda kada je Strategija donesena nije isto, a ona je više nego važan čimbenik u ovoj oblasti.

HR: Koje su glavne okosnice vaših aktivnosti kao člana IO HNV-a zaduženog za informiranje?

Stvaranje Redakcije na hrvatskom jeziku na RTV-u, koja bi po kvaliteti i kvantitetu bila izjednačena s ostalim nacionalnim manjinama, jest moja primarna zadaća. U tom cilju jednoglasno me podržalo Programsko vijeće RTV-a i to me veoma veseli, jer to znači da smo na pravom putu. To bi trebala biti jedinstvena redakcija za radijski i televizijski program. Ako bismo u tome uspjeli, lakše bi bilo to pitanje rješavati na lokalnoj razini. Naravno, tu se nalazi i »Hrvatska riječ«. Da bi se postigao na tom polju uspjeh, potrebna je sinkronizirana i koordinirana akcija svih dužnosnika hrvatske zajednice.

HR: Već je prošlo skoro šest mjeseci od uspostavljanja novog HNV-a, a web portal još uvijek nije aktivan i samo postoji obavijest da je web stranica u fazi redizajna? Zašto web portal nije u funkciji?

Za sve je potrebno vrijeme i određene odluke nadležnih tijela. Na IO HNV-u donesene su odgovarajuće odluke i u najskorije vrijeme treba očekivati web portal HNV-a. Pronađeni su odgovarajući ljudi za izradu web portala HNV-a i donesene odgovarajuće odluke. Nadam se da će to biti na radost hrvatske zajednice.

HR: Ima li nefunkcioniranje web portala veze s otkazima koje su dale sve tri tajnice nakon što im je drastično smanjena plaća odlukom vijećnika HNV-a?

Vjerujem da ovo rješenje nema nikakve veze s bivšim tajnicama. Ovo se pitanje rješavalo na potpuno drugi i drugačiji način gdje su angažirani stručnjaci za ovo područje. Nadam se da ćemo tu tvrdnju dokazati i na djelu.

HR: Izabrani ste u pokrajinsko Vijeće nacionalnih zajednica. O čemu odlučuje ovo tijelo, koje su mu ovlasti?

Vijeće razmatra i daje svoja mišljenja i preporuke o pitanjima koja se tiču suživota srpskog naroda i nacionalnih zajednica koje žive na teritoriju AP Vojvodine. U okviru razmatranja pitanja iz svoje nadležnosti Vijeće može uputiti prijedloge i preporuke Vladi Vojvodine, pokrajinskom tijelu uprave ili drugoj organizaciji, ustanovi ili službi čiji je osnivač AP Vojvodina. Vijeće u pitanjima iz svoje nadležnosti može uputiti prijedlog deklaracije i rezolucije Skupštini. Ono može zatražiti i izvještaj od Pokrajinske vlade, pokrajinskih tijela uprave, ustanova i organizacija čiji je osnivač AP Vojvodina, povodom određenih pitanja koja se tiču zaštite i ostvarivanja prava nacionalnih zajednica. Vijeće je savjetodavno tijelo i može davati preporuke i prijedloge koji imaju, zasigurno, veliku i specifičnu težinu kod odlučivanja svih nadležnih tijela Autonomne Pokrajine Vojvodine.

HR: U kakvom je odnosu ovo tijelo s vijećima nacionalnih manjina?

U dobroj mjeri njihova zadaća se podudara, pa neki postavljaju pitanje – je li potrebno ovo Vijeće? Kako su vijeća nacionalnih manjina formirana na razini države, a Vijeće nacionalnih zajednica na teritoriju AP Vojvodine, mislim da je postavljanje takvih pitanja izlišno. Osobito se to odnosi na hrvatsku zajednicu. Koordinacija na razini nacionalnih vijeća nacionalnih manjina nije baš na zavidnoj razini te sam sasvim siguran da u nekim pitanjima nismo bili ravnopravni, a nismo bili dostatni da to pitanje stavimo u fokus nadležnih tijela AP Vojvodine. Ovo bi tijelo moglo biti neki korektiv, a to znači da će sva pitanja koja su važna za Vijeće hrvatske nacionalne manjine doći na Vijeće nacionalnih zajednica.

ŽIVJETI IZVAN GRADA: KELEBIJA

REALIZACIJU SERIJE REPORTAŽA
POD ZAJEDNIČKIM NAZIVOM
»ŽIVJETI IZVAN GRADA«
SUFINANCIRAO JE GRAD SUBOTICA.

Blizu granice, a daleko od EU

U ovom naselju, najsjevernijem u Republici Srbiji, živi oko 2200 stanovnika. Mađari čine većinu od 58,81 posto, slijede Srbi 16,93 posto, pa Hrvati 6,37, Bunjevci 6,14, Jugoslaveni 4,71 i ostali. Kelebia graniči s Mađarskom, tj. EU, a na teritoriju ove mjesne zajednice nalazi se jedna od najljepših šuma u Vojvodini. Osim mještana, u prirodnim ljepotama Kelebije uživa i više tisuća vikendaša iz Subotice, od kojih mnogi vremenom, a poglavito odlaskom u mirovinu, postaju i pravi stanovnici Kelebije.

Tekst: Zvonimir Perušić

Fotografije: Nada Sudarević

ISTVÁN ANTAL, PREDSEDNIK SKUPŠTINE MZ

Nemamo kanalizaciju i to nam je najveći problem

»Kad me pitaju što Kelebiji nedostaje, obično kažem kako nemamo rijeku i nemamo kamen, a sve ostalo što daje priroda imamo. Imamo plodne oranice i dobre regije pijeska, voćnjake i vinograde, imamo lijepu šumu, međunarodnu cestu koja prolazi kroz selo, praktički sve«, kaže predsjednik Skupštine MZ István Antal. »Ali, imamo i problema. Najveći nam je to što nemamo kanalizaciju. Jedan dio mještana kao septičke jame koristi stare kopane bunare, pa otpadna voda iz WC-a, kuhinja ili kupaonica silazi i do 12 metara dubine i zagađuje okoliš. Već odavno imamo obećanja, iz Vodovoda i kanalizacije su nam rekli da ništa ne poduzimamo dok ne proradi novi pročistač. Kelebia je na 18 metara iznad visine pročistača, što znači da bi otpadna voda do pročistača mogla otići kanalizacijom, prirodnim padom bez crpne stanice. Nažalost, još nismo došli niti do toga da imamo projekt da se u jednom dijelu naselja napravi kanalizacija.«

Kao drugi veliki problem u selu Antal ističe odnošenja smeća.

»Pokušali smo s Čistoćom i zelenilom riješiti da mještani koriste žute vreće, pa da onaj tko ima manje smeća koristi manje žutih vreća i samim tim manje plaća, no besparica je izgleda učinila svoje, pa ljudi umjesto u žute vreće svoje smeće spremaju u obične vreće i odnose ga u šumu, gdje postoje dva kontejnera. A s te strane, s Čavolja, ne nosi se smeće organizirano iz kuća, nego samo iz kontejnera. I sad su tamo ti kontejneri uvijek prepuni i grozno je vidjeti kako to izgleda, smeće je stalno razbacano okolo.«

Dugogodišnji čelnik MZ Kelebia István Antal kaže kako trenutačno više od 300 mještana čeka na fiksne telefonske brojeve, te je, smatra, neshvatljivo da se u XXI. stoljeću ne može dobiti fiksni telefonski broj.

MZ Kelebia je nedavno bila odlučna uraditi i jednu značajniju investiciju, u prekograničnom programu sa susjednom Tompom. Nažalost, nije uspjelo.

»U Tompi su htjeli obnoviti i proširiti svoju tržnicu, a mi smo trebali izgraditi višenamjensku zgradu na placu na kojem se nalazi ured Mjesne zajednice, koja bi služila prvenstveno da naši proizvođači na šest štandova prodaju svoje proizvode«, objašnjava Antal. »Mađarski je dio projekta iznosio 200.000 eura, a naš je dio trebao biti 20.000 eura. Sve smo pripremili i uradili, ali je iskrsnuo problem s Trgoprometom, s kojim Mjesna zajednica dijeli plac. Trgopromet nije dao suglasnost da se ta zgrada napravi na zajedničkom placu, i to zato što su oni smatrali da će tih 6 malih proizvođača biti njihova konkurencija. I tako je taj naš projekt propao. Ljudi iz Trgoprometa nisu htjeli s nama niti razgovarati, samo smo se dopisivali. A kad su svojevremeno oni nas molili za suglasnost, uvijek smo im izašli u susret.«

Odošenje pijeska također je veliki problem ovog naselja i cijelog područja, jer osim što se narušava prirodna ravnoteža, uništavaju se i lokalni putovi. István Antal kaže kako su oni u MZ dugo vremena tragali za inspekcijom koja će biti nadležna za ovaj problem, pa su tako od komunalne, preko poljoprivredne i mnogih drugih, stigli čak do rudarske inspekcije, jer za Kelebiju je pijesak ono što je za druga područja ruda – rudno bogatstvo.

»Za jedan dan kamioni odnesu i do 10.000 kubika pijeska. Snalažljivi poduzimač kupi jutro zapuštenog voćnjaka za 800 eura, a samo 10 kamiona pijeska proda za 1800 eura. Od toga nemaju koristi ni država, ni grad, ni MZ.«

Kelebia je mjesto na samoj granici s Mađarskom, odnosno EU.

»Tako je, naša se mjesna zajednica graniči s EU, ali mi se čini da smo od te EU daleko bar još 20 godina«, pesimist je predsjednik Skupštine MZ Kelebia. »Tek smo sad dobili upitnik s tisućama pitanja kako bismo kao zemlja postali kandidat. Za ljude kao što sam ja, koji pamtim malo više, ona je Jugoslavija bila ispred svih, i ispred Mađarske i Rumunjske i ostalih, a sad je ispalo da smo najgori. Kad će biti ukinuta granica ne znam, volio bih to doživjeti, ali mislim da neću.«

Anketa: Zašto volim Kelebiju

Šefčet Bošnjak: Naravno da volim Kelebiju. Nažalost, imamo problem s kontejnerima na kraju šume, tamo je puno smeća. Inače je jako lijepo ovdje živjeti, tu sam već 11 godina i prezadovoljan sam.

Eva Ivković: Odavno živim ovdje, već 30 godina, zavaljela sam Kelebiju. Najviše mi se sviđaju ljudi, ni s kim nisam imala problema, a i priroda je lijepa. Živim u šumi, tamo je predivno, ne bojim se, navikla sam i jako mi se sviđa. Imam prodavaonice, ljudi su ovdje dobri i vjerni kao kupci, stvarno nemam riječi. Od ovoga se mog posla ne može jako dobro živjeti, ali jedna platica se može zaraditi.

Magdolna Mihajlović: Tu sam rođena i volim živjeti ovdje. Na Kelebiji se, čini mi se, isto živi kao i ranije, a što se standarda tiče, može se, ide nekako. Suprug mi je umirovljenik, a ja pomažem kćerki u prodavaonici.

Cecilija Francišković: Odgojiteljica sam u vrtiću Naše radosti na Kelebiji. Ovdje imamo 30-ak djece u dvjema skupinama, na mađarskom i srpskom jeziku. Živim na Kelebiji od 1984. i znam da se broj djece nikad nije smanjivao, svake je godine isti priljev. Imamo ovdje u vrtiću sve što nam treba, jedino nam nedostaje fotokopir aparat, ne mora biti u boji, može i običan, sami ćemo bojiti crteže.

GABOR TIŠIĆ, PREDSEDNIK SAVJETA MZ KELEBIJA

Živimo u iznimno mirnom mjestu

»U odnosu na 90-e godine, kada je tu vrilo kao u košnici, kada je bio velik promet automobila, kamiona i putnika, ovo što sada imamo na Kelebiji potpuno je drugačije«, veli predsjednik Savjeta MZ Kelebija *Gabor Tišić*. »Ima i danas prometa, ali puno manje. Sada više nema toliko tih švercerskih ruta. Mještani Kelebije danas uglavnom žive od poljoprivrede, ali s obzirom da smo blizu grada, ima i onih koji rade u gradu. Na Kelebiji gotovo da nema niti jednog radnog mjesta, jer tu ne radi takoreći niti jedna tvrtka, osim nekoliko prodavaonica. Jest da je tu Interšped, ali i tamo većinom rade radnici iz grada.«

Tišić kaže kako se na Tompu i dalje ide u nabavu potrepština, ali puno manje nego ranije, jer su i u Subotici otvoreni megamarketi pa se ljudi radije tamo opskrbljuju, a i razlike u cijeni više nema. Dodaje kako mnogi stanovnici Kelebije imaju vrtove i staklenike u kojima gaje povrće i cvijeće i time se opskrbljuju i tržnice u gradu. Mještanima je, kaže, obećana kablovska TV, ali nikako da krene. Rađeni su neki planovi, ali kablovi nikad nisu razvučeni. Internet postoji preko ADSL-a i wirelessa, plinifikacija je urađena ali je malo priključenih kuća, vjerojatno zbog skupoće. Vodovod je u nekim ulicama izgrađen, ali zato što svaka kuća ima svoj bunar, nisu svi priključeni.

»Imamo dobru suradnju sa susjednim gradovima – Tompom, Kelebijom i Zsanom«, kaže Gabor Tišić. »Održavamo dobre, prijateljske odnose, odlazimo jedni drugima na svečanosti, ove i prošle godine naša su djeca išla kod njih na desetak dana u obitelji i njihova su djeca dolazila kod nas, imali su tu radionice. Upravo iz razgovora s partnerima iz Mađarske vidimo koliko je mađarski sustav drugačiji, tamo se jedan dio poreza ostavlja najnižoj razini i onda oni sami time raspolažu za svoje potrebe. Kod nas sav novac odlazi tko zna gdje, a mjesna zajednica dobiva sitne iznose za jednu plaću i račune za struju. Trebalo bi kod nas sustav promijeniti.«

Tišić naglašava dobru suradnju s policijom, a s ponosom ističe kako na Kelebiji uglavnom nema narušavanja javnog reda i mira, te da nema većih krađa i napada.

»U posljednjih 8 godina postigli smo toliko dobrih rezultata u izgradnji sela, kakvih nije bilo u prethodnih 30 godina. Od izgradnje putova, širenja vodovoda, plinifikacije, rasvjete, do renoviranja doma, uspjeli smo doista puno uraditi«, kaže Gabor Tišić.

ERZSÉBET KOVÁCS, ČLANICA SKUPŠTINE MZ KELEBIJA I VIJEĆNICA U SKUPŠTINI GRADA SUBOTICE

Mjesna zajednica mora imati veće ovlasti

»Obično kažem kako je Kelebija zračna banja Subotice. Ovo je divno naselje, praktički spojeno s gradom. Ovo je prostor gdje bi se grad Subotica mogao širiti, gdje postoji infrastruktura, tu je sjedište Mjesne zajednice s uredom, imamo liječnika 24 sata dnevno, poštu, cesta je dobra, vodovod se izgrađuje, imamo plinsku mrežu, djelomično je urađena i biciklistička staza, dakle, Kelebija ima sve uvjete za lijep i pristojan život«, kaže *Erzsébet Kovács*, članica Skupštine MZ Kelebija i vijećnica u Skupštini Grada Subotice. »Živjeti na Kelebiju itekako je lijepo, živimo ovdje zajedno i ovo je lijep primjer suživota. Prema posljednjem popisu na Kelebiju živi 2200 stanovnika, ali broj stanovnika stalno raste, dok u drugim naseljima opada. Nekada smo imali nekoliko stotina lijepih salaša na ovom prostoru i oni su nažalost nestali, ali sada na teritoriju naše MZ imamo oko 800 vikendica. Ljudima se sviđa ovdje u prirodi i mnogi su, možda zbog ekonomske situacije, stan u gradu ostavili djeci i doselili na Kelebiju, ili su mladi došli, tako da imamo i porast broja djece u selu. Sad nam je već mali vrtić i trebalo bi ga proširiti.«

Erzsébet Kovács, međutim, navodi kako mještani Kelebije nikako da riješe dva problema. Prvi je skupa autobusna karta do grada, jer se naplaćuje po prigradskoj tarifi iako je ovo naselje relativno blizu grada, a drugi problem je nedostatak ljekarne.

»Naši sumještani do grada plaćaju kartu 99 dinara, iako je linija možda iste duljine kao i gradska linija 6, na kojoj građani plaćaju upola manje. Trebalo bi povećati i broj polazaka, jer je ovako za odlazak do grada i nazad potrebno više sati. To nam je osobito veliki problem vikendom i praznicima, kada su polasci dodatno prorijeđeni. Već smo nekoliko puta preporučili Suboticatransu da se produži linija koja ide pokraj Zorke, jer bi za nas to puno značilo, ali odgovor je uvijek kako za to nema novca. Drugi problem je to što nemamo ljekarnu. Sve do 90-ih godina Kelebija je imala ljekarnu u okviru ambulate, ali otkada je sustav promijenjen i otkada ljekarne ne rade u okviru ambulate, od tada smo bez ljekarne, pa tako i za lijek ljudi moraju u grad skupim prijevozom.«

Erzsébet Kovács ističe i za sada još uvijek neriješenu izgradnju Y-kraka, koji bi trebao proći kroz kelebijsku mjesnu zajednicu.

»Još 2000. godine smo povjerovali da će Y krak biti izgrađen, 2004. smo isto vjerovali, ali još ni danas nije izvršena eksproprijacija i ne znamo kuda će prolaziti cesta. Ne smatraju nas kompetentnim sugovornicima na ovu temu. Na naše upite odgovorili su nam kako to pitanje rješava država, a mi ipak smatramo da mjesna zajednica, kao servis građana, treba biti uključena kako bi mogla ljude obavijestiti o tome u čije će se njive ulaziti i kome treba prijaviti štetu. Mjesne zajednice bi morale imati veće ovlasti, trebalo bi promijeniti njihove ingerencije, 70-ih godina prošlog stoljeća njihove su ovlasti bile veće. Mjesna zajednica danas nije niti servis građana, jer nas nitko ni o čemu ne obavještava. Polako će se i ljudi prestati obraćati u MZ, jer ako MZ ne može riješiti problem, onda nema ni razloga da nam se obraćaju. Ako govorimo o decentralizaciji, to ne znači da centrala treba biti u Novom Sadu umjesto u Beogradu, ili u Subotici umjesto u Novom Sadu, to nam ništa ne znači, nego bi decentralizacija trebala doći na razinu mjesne zajednice. Da mještani znaju koliko će MZ imati novca pa da sami odlučuju što je prioritet.«

Grgo Horvacki

»**B**roj potrošača, korisnika usluga 'SuboticaPlina' iz godine u godinu raste, zahvaljujući stalnom proširenju plinovodne mreže. Krenuli smo 2006. godine sa 6226 potrošača, a danas imamo 8750 korisnika plina«, rekao je direktor Javnog komunalnog poduzeća »SuboticaPlin« *Grgo Horvacki* na svečanosti povodom obilježavanja prvih pet godina rada ovog poduzeća. »SuboticaPlin posluje po tržišnim uvjetima, što znači da se sve aktivnosti poduzeća financiraju iz vlastitih izvora. Tijekom prethodnog petogodišnjeg razdoblja poduzeće je poslovalo pozitivno, međutim tijekom tog razdoblja bilo je i oscilacija, jer su na poslovanje utjecali složena ekonomska situacija, disproporcija u visini cijene pojedinih energenata, visina cijene prirodnog plina iz uvoza, stalan rast tečaja eura u odnosu na domaću valutu, te ekonomska kriza koja je povećala broj potrošača koji nisu mogli na vrijeme ispuniti svoju obvezu.«

DUGA POVIJEST ENERGETIKE U GRADU

Na svečanosti u Gradskoj kući prošli četvrtak, pred većim brojem poslovnih partnera i korisnika ovog javnog komunalnog poduzeća, direktor Grgo Horvacki i voditelj razvojno-tehničkog odjela *Sándor Keller* podsjetili su na dugu povijest

razvoja energetike u Subotici, započetu još 1886. godine izgradnjom električne centrale. Također su naglasili kako je od 1890. do 1959. u ovom gradu radila gradska plinara, da bi izgradnjom glavnog dovodnog plinovoda 1991. Subotička toplana postala značajan korisnik prirodnog plina.

»Planiranje plinifikacije grada Subotice započeto je još osamdesetih godina prošlog stoljeća, kada su eksperti tadašnje Subotičke toplane i skupina entuzijasta prirodni plin prepoznali kao energent budućnosti i započeli prikupljanje neophodne dokumentacije. Glavni priključni plinovod s mjerno-regulacijskim postrojenjem do pogona Subotičke toplane izgrađen je 1990. i tad počinje primjena prirodnog plina kao osnovnog energenta u njenom radu«, rekao je Horvacki.

Razdvajanje Subotičke toplane u dva poduzeća – JKP Subotička toplana koje se bavi toplifikacijom, i JKP SuboticaPlin koje je zaduženo za plinifikaciju – dogodilo se koncem 2005. godine odlukom tadašnje Skupštine općine, a današnje poduzeće SuboticaPlin formalno je počelo raditi 1. siječnja 2006.

Mreža se širi, broj korisnika raste

Isporuka prirodnog plina danas se odvija na području cijelog grada i mjesnih zajednica Palić, Zorka i Kelebija, s izgrađenog sustava SuboticaPlina, a u tijeku je i izgradnja sustava plinifikacije ostalih naselja u okolici Subotice

»Isporuka prirodnog plina danas se odvija na području grada Subotice i mjesnih zajednica Palić, Zorka i Kelebija, s izgrađenog sustava SuboticaPlina. U tijeku je i izgradnja sustava plinifikacije naselja u okolici Subotice: Čantavir, Bačko Dušanovo, Novi Žednik, Stari Žednik, Višnjevac, Bikovo, Bajmok, Tavankut, Ljutovo, Mala Bosna i Mišičevo. Tu investiciju provodi AD Telefonija iz Beograda i izgledno je da će potrošači biti priključivani 2010. i sljedećih godina«, rekao je među ostalim Horvacki.

CIJENE ĆE BITI EKONOMSKE

Što se cijena tiče, u razgovoru za Hrvatsku riječ Grgo Horvacki upozorava kako Vlada Republike Srbije od prije izvjesnog vremena primjenjuje novu metodologiju obračuna troškova prirodnog plina, koja je zasnovana na ekonomskim parametrima, što i distributere i potrošače navodi na, kako kaže, odgovorno ponašanje.

»Kod nas se često događalo da cijene energenata nisu bile ekonomske, nego su bile politička i socijalna kategorija. Nova metodologija isključuje i političku i socijalnu dimenziju i zasniva se isključivo na ekonomskim kriterijima. Njome se

točno izračunava što je opravdani trošak, a što neopravdani, koja je to cijena koja će omogućiti i pokrivanje troškova, i razvoj, i povrat uloženog kapitala, ali i adekvatnu zaštitu potrošača. Taj način obračunavanja potrošnje proširit će se i na sve ostale energente.«

Što se planova tiče, direktor navodi završetak izgradnje magistralnog plinovoda za industrijsku zonu Mali Bajmok u 2011. godini, a drugi magistralni vod u izgradnji je za drugu industrijsku zonu kod Druge kasarne na Palićkom putu.

»Time završavamo izgradnju magistralnih vodova i u idućem razdoblju nam ostaje samo praćenje izgradnje na tim industrijskim zonama u smislu realizacije potrebnih priključaka za njihove kapacitete. To je već sekundarna izgradnja i to su aktivnosti koje će se odvijati u idućih 5-10 godina«, kaže Horvacki.

U povodu jubileja, objavljena je i monografija poduzeća pod naslovom »SuboticaPlin, prvih pet godina«. Monografija tekstom i fotografijama obuhvaća povijest korištenja prirodnog plina kao energenta u XIX. stoljeću, početak plinifikacije u Subotici, razdvajanje plinske i toplovodne djelatnosti u Subotičkoj toplani, osnivanje i prvih pet godina rada SuboticaPlina, te projekciju budućnosti u ovom području. Riječ je zapravo o trima knjigama istog sadržaja, napisanih na hrvatskom, mađarskom i srpskom jeziku.

Z. Perušić

Energent budućnosti

»Plin je energent budućnosti i u njegovu eksploataciju i transport do krajnjeg korisnika sve vlade puno ulažu i uvjeren sam da će sigurnost opskrbljivanja biti osigurana maksimalno, i što se nas tiče i što se tiče Europe u cijelosti«, smatra Grgo Horvacki.

POSLIJE EKSPLOATACIJE PIJESKA, PUTOVI NA ČIKERIJU RAZROVANI

Odnose blago, ostavljaju štetu

Kako je to cinično da netko koristi tvoje mineralno blago i pritom ti pravi štetu. Gnjev nam to čini još većim, jer ti izvođači imaju moćnu mašineriju, a nisu kadri riješiti problem koji su sami izazvali, kaže Tome Vojnić Mijatov

Direkcija za izgradnju grada Subotice podnijela je prijavu komunalnoj inspekciji protiv »Interkop«, izvođača radova na izgradnji Y kraka, zbog razrovanog i neprohodnog atarskog puta zbog čega je petanestak kućanstava na Čikeriji ostalo skoro odsječeno od ostalog dijela naselja. Čikerija je dio Tavankuta odakle je eksploatiran pijesak koji je odnosilo poduzeće »Interkop« angažirano na izgradnji zaobilaznice oko Subotice, koja je dio Koridora 10.

»Interkop« je pješčani atarski put u duljini od oko tri kilometra nasuo zemljom crnicom, jer su

teški natovareni šleperi zapadali u pijesak, međutim, poslije prvih kiša takva kombinacija materijala put je pretvorila gotovo u močvaru.

»Najprije su nam rekli kako će cisterna s vodom kvasiti put kako bi šleperi mogli prolaziti, međutim cisterna nije dolazila, donijeli su zemlju i to je za kratko vrijeme bilo dobro. Međutim, već poslije tjedan dana pala je kiša, sve se 'zakuhalo', put više nije prohodan, a mi se već tri mjeseca stalno žalimo, jer više ne možemo proći ni autima ni biciklima, a ni pješke«, kaže mještanka *Slavica Horvat*.

Njezine dvije kćeri, kao i ostala djeca koja žive na čikerijskim salašima, do škole mogu otići jedino zaobilaznim puteljkom kroz šumu. Horvatovi su osim toga zabrinuti da bi Mlekarina cisterna zbog neprohodnog puta mogla prestati dolaziti po mlijeko. Za sada susjed, također proizvođač mlijeka, svojim velikim traktorom svaki drugi dan vuče cisternu dva kilometra kroz mulj do salaša.

»Imamo 40 grla, uložili smo novac, podigli kredite kako bismo ostvarili veću proizvodnju, dobili smo laktofriz od Mlekare, a jedan od uvjeta da cisterna izlazi na salaš bilo je da put bude prohodan. Moja obitelj

živi iz proizvodnje mlijeka, to je naša plaća, a sada se bez naše krivice to dovodi u pitanje. Ne treba nama betonski put, samo da vrate kako je bilo. Svuda naokolo je pijesak i to se može lako riješiti, ali nema tko. Možda smo mi bili krivi što ih nismo odmah zaustavili, jer mi znamo što je zemlja, ali mislili smo da valjda znaju što rade kad se bave izgradnjom cesta«, kaže *Lacika Horvat*.

Vodstvo Mjesne zajednice Tavankut također mjesecima

čim su počeli nasipati crnu zemlju na pijesak, da se to ne može tako raditi, ali oni su tvrdili kako će to biti fina tvrda podloga. Sada je sve razbucano, čak su i raslinje i mladi bagremovi koji su rasli uz put iščupani, sa strane su napravljeni brijegovi od pijeska koji su razgurani jer su put proširili na 15 metara kako bi se šleperi mogli mimoilaziti. Na jednoj strani je ograda i voćnjak a na drugoj strani se nema gdje proći. Dok je bilo sušno razdoblje to se i moglo istrpjati, međutim posljednja dva mjeseca ljudi se doista muče, čak ni iz svojih dvorišta ne mogu izaći zbog toga. Kako je to cinično, da netko koristi tvoje mineralno blago i pritom ti pravi štetu. Gnjev nam to čini još većim jer ti izvođači imaju moćnu mašineriju, a nisu kadri riješiti problem koji su sami izazvali«, kaže *Mijatov*.

Mještani kažu kako bi privremeno rješenje bilo da buldožer zgura blato do »zdravog« pijeska

Lacika i Slavica Horvat

pokušava doprijeti do nadležnih koji bi mogli natjerati izvođača da riješe probleme koji su sami izazvali. Zamjenik predsjednika Savjeta MZ *Tome Vojnić Mijatov* kaže kako se obraćao pokrajinskoj inspekciji, čelnicima u gradu, »Interkopu«, ali sve je ostalo samo na obećanjima.

»Prigovarali smo 'Interkopu'

te se tako osigura prohodnost ove zime, ali ako prije toga smrzne, Mlekarina cisterna, kažu, neće više moći prolaziti putom do salaša.

Po prijavi Direkcije za izgradnju grada »Interkop« je dobio inspektijsko rješenje na temelju kojega mora do 15. prosinca riješiti problem atarskog puta.

Tome Vojnić Mijatov

Ukoliko to ne budu učinili, uređenje puta preuzet će Direkcija. »Ako 'Interkop' ne uradi posao do tog roka onda možemo mi kao institucija to uraditi i na osnovi tog rješenja tužiti izvođača i tražiti povrat sredstava za vrijednost radova. Mislim da oni ipak neće čekati da se tako nešto dogodi«, smatra *Dražena Milošević*, zadužena za nadzor za cestovnu infrastrukturu pri Direkciji grada.

Inače, zaobilaznica oko Subotice ukupne duljine 23,6 kilometara gradi se već punih 20 godina, a za sve to vrijeme izgrađeno je samo 11 kilometara i to samo jedne strane ceste. Do sada

Traktor mora vući cisternu s mlijekom

su radovi na prometnici pet puta otvarani, a posljednji put 27. travnja ove godine u prisustvu ministara *Milutina Mrkonjića* i *Olivera Dulića*. Izgradnja dionice od graničnog prijelaza Kelebija do petlje Subotica-jug, što je službeni naziv Y kraka,

niti ove godine neće biti završena. Kako mediji izvještavaju, ispostavilo se da je trasa Y kraka tek na razini idejnog projekta jer glavni projekt nije napravljen, nije urađena eksproprijacija na cijeloj dužini trase, po izlasku na teren primećeno je da trasa

»udara« u visokonaponske stupove, a uza sve to, tenderska dokumentacija ne odgovara situaciji na terenu, jer tender je raspisan za stranu ceste koja se ne gradi, pa su graditelji na pogrešnoj strani.

S. Mamužić

POLJOPRIVREDNICI IZ VOJVODINE NA STUDIJSKOM PUTOVANJU U DANSKOJ

Dragocjena iskustva iz inozemstva

Poljoprivrednici iz više vojvodanskih mjesta boravili su u Danskoj od 28. studenoga do 3. prosinca. Riječ je o studijskom putovanju u okviru projekta »Video priručnik za stočare – danski model udruženja«, Star projekta, a na put su pošli poljoprivrednici iz - Subotice, Novog Sada, Kovilja, Silbaša, Šajkaša i Đurđeva, članovi farmerskih udruga iz Srbije, predstavnici Centralne asocijacije proizvođača mlijeka i Asocijacije poljoprivrednika Vojvodine, kao i predstavnik Centra za ruralni razvoj Subotice.

Cilj putovanja bio je upoznati danski sustav poljoprivrede, njihov model udruživanja poljoprivrednih proizvođača i posjet poljoprivrednom sajmu »Agromek«. Prvog dana posjetili su zadružnu mljekaru Naturmaelk u Tinglevu, koja proizvodi organsko mlijeko, te su upoznali njen način funkcioniranja, upravljačku strukturu, uvjete učlanjivanja, asortiman proizvoda i način nastupa na tržištu. Drugog dana sudionici stočarske sekcije imali su prigodu obići dvije farme krava muzara i upoznati tehnologiju proizvodnje, a nakon toga je slijedio posjet poljopri-

vrednom sajmu Agromek, jednom od osam najvećih europskih poljoprivrednih sajmova. Osim odlične organizacije sajma, sudionici su imali priliku upoznati najsuvremenija tehnička i tehnološka dostignuća iz područja stočarstva, odnosno prehrane životinja, osjemenjivanja, praćenja gravidnosti, zatim dostignuća u zaštiti bilja, a u dijelu sajma posvećenom poljoprivrednoj mehanizaciji za obradu zemljišta, i pokraj velikog broja novina, zaključak je da se teži vraćanju konvencionalnom načinu obrade zemljišta.

Organizatori ovog studijskog putovanja bili su Agencija za marketing Agrolink iz Novog Sada i Institutional Building and Strengthening in Agriculture – IBSA iz Kopenhaga.

Agropres

U TIJEKU POTPISIVANJE PETICIJE

Glas naroda za agrarni proračun

Četiri unije poljoprivrednih proizvođača Srijema i Mačve 6. prosinca počele su akciju »Glas naroda za veći agrarni proračun u 2011. godini«. Prvi potpisi prikupljeni su u Novom Sadu, Rumi, Srijemskoj Mitrovici, Bogatiću i drugim mjestima.

U uvodnoj rečenici listića za potporu piše kako se potpisom zahtijeva od Vlade Republike Srbije da agrarni proračun bude najmanje 5 posto od ukupnog proračuna Republike Srbije. Prvi su u Novom Sadu potpisali proizvođači hrane, kupci i agrarni novinari Društva novinara Vojvodine.

Predstavnici unija iz Srijema i Mačve, *Zlatan Đurić* i *Branislav Mijatović*, obavijestili su novinare kako je ovo prilika da Vlada i Narodna skupština prestanu s podcjenjivanjem poljoprivrede time što seljaku, kao najvećem proizvođaču hrane, daju najmanje. Seljak je u posljednjih desetak godina više puta propadao i njemu nitko nije pružio pomoć, a kada propadne tvornica čarapa, za poticaj proizvodnje novi gazda dobiva 10.000 eura po zaposlenom. Tako više neće moći – poručili su poljoprivrednici i dodali kako nije čudo što je hrana skupa. Država odvaja 20 eura po stanovniku za poljoprivredu, pa onda proziva ministra poljoprivrede i pokazuje mu prstom na uspješne koji izdvajaju 120 eura po stanovniku i čiji građani imaju dovoljno mlijeka.

Udruge poljoprivrednika nastavljaju prikupljanje potpisa u Subotici, Pančevu, Kovinu, Loznici, Arilju, Čačku i drugim mjestima.

Agroservis

Mjesto gdje se uči prihvaćanje drugačijeg

Na Međunarodni dan osoba s invaliditetom, 3. prosinca, subotičko Društvo za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim osobama obilježilo je deset godina rada Biblioteke igračaka »Abrakadabra«, jednog od svojih programa, priznatog i omiljenog među roditeljima i djecom. Za suradnike i prijatelje u Biblioteci igračaka – igraonici »Abrakadabra« priređen je humanitarni doručak, prikazan film o socijalnoj inkluziji djece sa smetnjama u razvoju i dodijeljene zahvalnice volonterima koji su ovdje angažirani od prvog dana rada igraone, dakle puno desetljeće, i za to su vrijeme uložili puno svog vremena i energije u misiju oko koje su se okupili, a to je da se u prostoru igraonice potiče razvoj sve djece, a posebno socijalna inkluzija djece sa smetnjama u razvoju. Za doprinos razvoju ovog programa i dugogodišnji volonterski rad zahvalnice su uručene – *Alojziju Poljakoviću, Suzani Čepo, Roži Varadi, Aniki Farkaš, Katalin Đurčik, Zori Molnar i Slavici Kvržić.*

OTVORENA VRATA ZA DJECU I RODITELJE

»Od 2000. godine do danas u Biblioteku igračaka učlanjeno je 2102 djeteta bez razvojnih smetnji i 350 djece sa smetnjama u razvoju. Ova igraonica je mjesto gdje se od najranijeg uzrasta djeca uče prihvaćanju drugog i drugačijeg, uče se poštovanju tuđih prava i potreba, uvažavanju i toleranciji. U Srbiji je, po uzoru na subotičku, otvoreno ukupno 29 biblioteka igračaka, ali jedino je u Subotici bilo moguće organizirati rad na principima inkluzije. U svim drugim gradovima, prvotno zamišljeni kao mjesto zajedničke igre za svu djecu, ovi su prostori ubrzo postali još jedno mjesto izolacije

*Biblioteka igračaka i igraonica »Abrakadabra«, prva u zemlji namijenjena susretanju i upoznavanju djece različitih sposobnosti kroz zajedničku igru i aktivnosti, i dalje stvara mnoštvo oblika rada i susretanja * U radu pomažu brojni volonteri, a ovoga puta zahvalnice su uručene onima koji su tu od prvog dana postojanja igraone*

za djecu sa smetnjama u razvoju«, navode u Društvu za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim osobama, o temeljima na kojima je subotička Biblioteka igračaka nastajala i razvijala se minulo desetljeće.

Osim aktivnosti kroz igru, u subotičkoj igraonici »Abrakadabra« kontinuirano se organiziraju i seminari, tribine, konzultacije i savjetovanja za roditelje i stručnjake. Ovaj prostor je na raspolaganju svoj djeci grada i njihovim roditeljima svakoga dana od 10 do 12 i od 17 do 19 sati. Aktivnosti se financiraju od članarina i dobrovoljnih priloga.

U proteklih desetak godina, prvo preko projekata, a zatim i kroz sustav, počelo se sa značajnijim pružanjem podrške osobama s invaliditetom, posebno djeci sa smetnjama u razvoju – ocijenjeno je na svečanosti. Projekti »Biblioteka igračaka« (inkluzija kroz igru) i »Vrtić po mjeri djeteta« (inkluzija u vrtićke grupe) značajno su pridonijeli većoj vidljivosti, afirmaciji i uključivanju djece sa smet-

njama u razvoju, kao i njihovih obitelji.

NOVI PROGRAMI I AKTIVNOSTI

U Subotici ne postoje službeni podaci o broju osoba s invaliditetom, ali se procjenjuje da ih je između 12 i 15 tisuća. Postoji nekoliko udruga osoba s invaliditetom i one za svoje članove osiguravaju vrlo različite usluge (informiranje, zastupanje, dnevne aktivnosti, programi

osamostaljivanja i radne okupacije, savjetodavne i terapijske usluge, stimulativni i inkluzivni programi, klubovi, grupe za samopomoć, posredništvo pri ostvarenju prava, beneficija i prinadležnosti, osnaživanje socijalnih kapaciteta, instruktivni rad s roditeljima djece ometene u razvoju, edukacija i senzibilizacija sredine). Aktivnosti udruga osoba s invaliditetom financiraju se kroz odobrene projekte, donacije, članarine, dobrovoljne priloge i iz proračuna grada. U Subotici su za osobe sa smetnjama tijekom proteklih godina održane i poboljšane stare, ali i razvijene neke nove usluge u oblasti socijalne zaštite: briga, njega i smještaj djece sa smetnjama u razvoju (Dom za djecu »Kolevka«); pomoć u ostvarenju određenih prava, posredovanje, praćenje, usluge stručnog socijalnog rada (Centar za socijalni rad); prijevoz osoba s invaliditetom do škole ili radnog mjesta (lokalna samouprava); dnevni boravak za djecu s višestrukim smetnjama u razvoju od 2 do 18 godina (Dom za djecu »Kolevka«); dnevni boravak za osobe ometene u intelektualnom razvoju, za starije od 18 godina (financira lokalna samouprava pri Osnovnoj i srednjoj školi »Žarko Zrenjanin«) i druge.

K. Korponaić

Najviše ih je u siromaštvu

Svjetska statistika ukazuje kako oko 10 posto ukupne populacije čine osobe s invaliditetom, dok se u našoj zemlji procjenjuje da ih ima između 800.000 i 1.000.000. Oko 70 posto osoba s invaliditetom u Srbiji živi u siromaštvu, polovica nema nikakvo obrazovanje, 80 posto nema posao, a oko 52 posto ne sudjeluje u životu svoje zajednice – priopćili su u subotičkom Društvu za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim osobama povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom.

Država i društvo imaju obvezu da poboljšaju položaj osoba s invaliditetom, a ta opredijeljenost je iskazana kroz donošenje nekoliko važnih zakona (Zakon o zabrani diskriminacije osoba s invaliditetom, Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, Zakon o osnovama sustava odgoja i obrazovanja ...).

Sastanak Cvetkovića i Pásztora

Predsjednik Saveza vojvođanskih Mađara *István Pástor* prihvatio je prijedlog premijera Srbije *Mirka Cvetkovića* da sudjeluje u izradi republičkog proračuna za sljedeću godinu. U razgovoru s premijerom Cvetkovićem Pástor je iznio kako ova stranka i dalje ustrajava u svom zahtjevu da se poštuje ustavna odredba po kojoj 7 posto proračunskih sredstava pripada AP Vojvodini, jer je u protivnom nemoguće realizirati preuzete obveze u Fondu za kapitalna ulaganja i izvođačima isplatiti dospjela potraživanja, navodi se u priopćenju press službe SVM-a.

Premijer Cvetković je izrazio razumijevanje za takav stav i predložio Pástoru da aktivno sudjeluje u izradi republičkog proračuna, s nadom da se nađe zadovoljavajuće rješenje. Na ovom sastanku, održanom prošle srijede, bilo je riječi i o promjenama granica okruga i financiranju nacionalnih vijeća. Cvetković je predložio da Pástor i ministar *Milan Marković* zajedno izrade prijedlog odluke o promjeni granica administrativnih okruga, a da se neisplaćena sredstva nacionalnim vijećima osiguraju iz proračunskih rezervi.

Telefonska linija za neuposlone osobe s invaliditetom

Nacionalna služba za zapošljavanje otvorila je posebnu telefonsku liniju za osobe s invaliditetom pri Centru za zapošljavanje i rehabilitaciju osoba s invaliditetom. Telefonska linija otvorena je povodom 3. prosinca, Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, a pozivom na broj 011/30 36 228, nezaposleni mogu dobiti sve informacije o postupku prijavljivanja na evidenciju, mjerama i programima potpore za upošljavanje koje provodi NSZ, te informacije o procjeni radne sposobnosti. Ova linija je dostupna i za poslodavce koji se mogu informirati o mogućnostima i uvjetima upošljavanja osoba s invaliditetom te o korištenju programa financijske potpore za njihovo upošljavanje.

Seminari o starim zanatima i poduzetništvu mladih

Tijekom siječnja i veljače u Subotici i Segedinu bit će održana dva četverodnevna seminara pod nazivom »Dobro došli u svijet starih zanata i rukotvorina«, na kojem će sudjelovati po 20 mladih iz okolice dvaju gradova. Riječ je o drugoj fazi projekta regionalne suradnje Fondacije »Fokus« u okviru kojega će se mladi u dobi od 14 do 25 godina upoznati s osnovnim tehnikama i znanjima iz područja glazbe, likovne umjetnosti, vizualnog izraza, starih zanata i omladinskog poduzetništva.

»Cilj projekta jest poticanje poduzetništva mladih, tj. ohrabrenje tih mladih ljudi iz ruralnih područja da započnu vlastite umjetničke projekte koji i njima, a i zajednici u kojoj žive, mogu osigurati jednu vrstu financijske samoodrživosti«, rekao je direktor fondacije *Branislav Filipović*. Tijekom održavanja radionica s mladima će

raditi profesorica u Muzičkoj školi u Subotici *Anikó Kiss*, akademska kiparica, kustosica i slikarica *Danijela Mamužić*, fotoreporter *Edvárd Molnár*, predavač na predmetu audio i video produkcije na Znanstveno-istraživačkom institutu u Segedinu *Péter Bárányi*, iz oblasti starih zanata *Eva Lindemann* i *Sofija Levai* iz Subotice, te iz oblasti omladinskog poduzetništva stručnjakinja za marketing *Sanja Bunford*.

Prva radionica, na kojoj će sudjelovati po deset mladih u dobi od 14 do 19 godina, bit će održana u Subotici od 26. do 30. siječnja, a druga, s također 20 sudionika uzrasta od 20 do 25 godina, u Segedinu od 9. do 13. veljače 2011. Kada je riječ o našoj sredini, seminar će poahitati polaznici iz Horgoša, Bikova, Čantavira, Starog i Novog Žednika, Đurdina, Bajmoka, Tavankuta, Male Bosne i Kelebieje.

Zainteresirani kandidati mogu se prijaviti putem prijavnih listova, koji se u elektroničkoj formi mogu naći na srpskom i mađarskom jeziku na internetskoj stranici www.fokus-su.rs, na službenoj internetskoj stranici projekta »Dobro došli u svijet starih zanata i rukotvorina« www.park.eu. Prijave se mogu slati na e-mail adresu office@fokus.co.rs i info@park.eu, ili ih donijeti osobno u Fondaciju »Fokus« u Partizansku 14, do 15. siječnja 2011. godine.

Ministarstvo rada pomaže IPA projekt

Ministarstvo rada i socijalne politike sudjeluje s 800.000 dinara u realizaciji prekograničnog IPA projekta s Mađarskom, koji pod nazivom »Panonska njega« provodi subotički Gerontološki centar. Ukupna vrijednost projekta je 75 tisuća eura, a sredstva Ministarstva bit će upotrebljena za renoviranje Gerontološkog kluba u Bajmoku, gdje će biti centar za očuvanja starih zanata, a pomoćnica ministra *Suzana Paunović* najavila je kako će sljedeća sjednica skupštinskog odbora za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku biti održana u Gerontološkom centru, te je podsjetila kako je Ministarstvo ove godine financiralo s 3,5 milijuna dinara opremanje praone u ovoj ustanovi.

Skupština udruge »Subotica Ton«

Udruga muzičkih umjetnika i izvođača »Subotica Ton« obavještava svoje članove da će se godišnja skupština udruge održati 13. prosinca s početkom u 18 sati u prostorijama Nove općine, Trg Lazara Nešića 1, u dvorani broj 3.

Dinamična radionica »Yes+«

»Yes+« je dinamična radionica namijenjena mladima, a za cilj ima usavršavanje osobnih vještina (koncentracija, samopouzdanje, jasnoća, predanost, pripadnost). Besplatni promidžbeni sat radionice bit će održan u zgradi Nove općine u ponedjeljak, 13. prosinca, od 19 sati.

Za zainteresirane polaznike radionica će biti održana od 16. do 20. prosinca u prostorijama MZ Kertvaroš. Dodatne informacije na 063/8322717.

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

**POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA
U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.**

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

I poslije nas ikavica

*Jezik je najbitniji element zajedništva, a tvori i drži opstojnost jednoga naroda * Uspješno realiziran natječaj za izbor najbolje neobjavljene pjesme pisane šokačkom ikavicom * Od divana do bećarca sončanske »Šokadije«*

Piše: Ivan Andrašić

Josip Dumendžić Meštar

U Sonti je uspješno realiziran natječaj za izbor najbolje neobjavljene pjesme pisane šokačkom ikavicom, raspisan koncem rujna. Dio je to programa devete po redu »Šokačke večeri« Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija«, održane u Sonti 20. studenoga. Na natječaj su se odazvali pjesnici iz: Sombora, Sonte, Apatina, Bačkog Brega, Bođana, Srijemske Mitrovice, pa i iz daleke Kanade.

Od prispjele 33 pjesme devet članova prosudbenoga povjerenstva za najbolju je odabralo »Dreka duše« autora Josipa Dumendžića Meštra iz Bođana. Ova pjesma pisana je današnjim govorom Šokaca sela Bođani. I ostali autori rabili su svoje lokalne govore, a Mila Markov-Španović iz Srijemske Mitrovice pisala je ikavicom najbližom govoru svojih predaka, Šokaca s prostora Bosne. Da vrlo dobro govore ikavicom pokazali su i autori poput Anice Krajačić iz Apatina i Antuna Krstina iz Kanade. Iako već dugo žive u ovim sredinama, na najljepši način pokazali su kako se voli i njeguje govor praotaca.

GOVOR ŠOKACA – IKAVSKI DIJALEKT HRVATSKOG JEZIKA

Jezik je najbitniji element zajedništva, a bez sumnje i element koji tvori i drži opstojnost jednoga naroda. Prvotni jezik na kojemu čovjek uopće i progovori je materinski, usvojen u najranijoj dječjoj dobi. Govor Šokaca je dio štokavskog narječja hrvatskog jezika - dijalekt ikavski. Grčka se riječ dialektos obično prevodi kao narječje ili kao govor, pa bismo mogli reći da je dijalekt dio veće jezične cjeline, najčešće zemljopisno ograni-

čen. Danas se izvorni šokački govor sve više gubi, podležući opasnostima neumoljivoga procesa asimilacije. U većini mjesta napučenih šokačkim Hrvatima može se čuti u osoba treće životne dobi, a u mlađih još samo iznimno. Ljudi srednje životne dobi čuvaju staroštokavske osobine, ali ne konzekventno, nego u kombinaciji s novoštokavskim. Mlađi, pak, naraštaji koriste šokački govor samo u običajnim i folklorno-manifestacijskim situacijama.

Šokci su mnoge svoje običaje sačuvali sve do sredine 20. stoljeća, pa tako i šokački govor, akcenturu pojedinih riječi i brojne izraze. Nove migracije, zabilježene na ovim prostorima poslije Drugog svjetskog rata, a osobito gospodarstveni bum sedamdesetih godina i upošljavanje velikoga dijela pučanstva, te zasnivanje velikoga broja mješovitih brakova, dovode i do stalnoga miješanja lokalnih govora, do neosjetnoga mijenjanja i utapanja šokačkoga narječja u lokalne novogovore.

Terenska istraživanja brojnih znanstvenika pokazuju koliko su danas rijetki izvorni govornici, čiji bi govor mogao rekonstruirati nekoć živo govorno stanje. Šokački govor, međutim, nije novoštokavski, već staroštokavski. Stoga u njemu ne vrijede pravila novoštokavskog hrvatskog književnog jezika. On se po svojoj melodiji razlikuje od standardnog hrvatskog književnog jezika. Šokci su ikavicu donijeli iz svoje prapostojbine Bosne, a dokaz tome je da se ikavski refleks jata prvi put u pisanoj formi pojavljuje baš u Bosni 1331. godine. Starosjedilačko šokačko pučanstvo ovoga područja govorilo (divanilo) je specifičnim ikavskim govorom stare akcenture, što se i danas može čuti među starim osobama. Bački Šokci govore specifičnom ikavicom koja se razlikuje od

bunjevačke, jer se u riječima samoglasnik »e« ne zamjenjuje samoglasnikom »i« toliko učestalo kao kod Bunjevaca. Riječi se skraćuju. Obično se samoglasnik na kraju riječi ne izgovara (doći - doč), a često se i završni suglasnik zamjenjuje (ići - it). Šokci govore brzo, ritmično i nadasve melodično. Za pojedine predmete, pojave i stanja koriste svoje izraze koji imaju iskonsku logičnost, bez imalo sličnosti s nazivima u današnjem književnom jeziku.

BEĆARSKA HIMNA

Bećarac je, po melodiji, bećarska himna čiji je skladatelj nepoznat. Ne pjeva se on svagdje. Tamburaši dobro znaju u kojem ga momentu treba zasvirati. S bećarcima nastupaju kad hoće izazvati kulminaciju raspoloženja. Ove pjesme nastajale su uz tkalački stan, na prelima, u bećarskim lumpirajima po mračnim sokacima. Bez obzira na razne promjene i »modernu glazbu« bećarac ne odumire i ne gubi na svojoj svježini. Bećarac je opstao i ostao u narodu, pa se prenosi s koljena na koljeno, a mnogi zapisani stihovi na taj način ostaju u naslijeđe budućim generacijama. KPZH »Šokadija« iz Sonte kroz pjesmu, govor i pisanu riječ u velikoj mjeri doprinosi očuvanju dijalekta svojih praotaca. U društvu djeluju recitatorska, literarna i dramska sekcija, u kojima se vrlo uspješno njeguje poglavito lokalni starogovor sončanskih Šokaca. Na brojnim nastupima širom Vojvodine i Republike Hrvatske članovi »Šokadije« su dobili mnoga priznanja upravo za očuvanu izvornost pokazanu kroz govor, nošnju, pjesmu i ples, a za pisanu riječ najveće priznanje im je posvećen prostor u eseju eminentne znanstvenice na području dijalektologije dr. sc. Sanje Vulić »Vitezovi hrvatskog jezika u Bačkoj«.

Prvonagrađena pjesma na natječaju »Za lipu rič« bila je »Dreka duše« autora Josipa Dumendžića Meštra iz Bođana.

Dreka duše

Ništo snuđen študiram o svemu,
Di smo pošli vako podiljeni,
jedni livim, drugi desnim drumom
A snovi nam navik zagrljeni?

Tuđu pravdu ne vidim od svoje
A ni onog ko će prisić nema,
Sve u stravu da mi ne daj Bože
Padne s glave zlatna dijadema.

Stani rode, u momentu drekne
Čila duša u mojoj nutрини,
Nek ti vira znani pleter plete
Dok tambura jeca u blizini.

Nada pupi u osvit zore,
Gledim naprid, ko da se već dani,
Još nas veže jezik praotaca,
Nošnje, prela, ko i konji vrani.

Grlite se konji ljuljuškani,
Ti nam pismo drumove pripoji
Pa nek razum na svitlome tronu
Jasnu sudbu za naš narod kroji.

ODRŽAN PRVI SASTANAK VODITELJA HRVATSKIH KULTURNIH UDRUGA U OPĆINI BAČ

Potpisana povelja o suradnji

U osnovnim školama u Baču i Vajskoj ove školske godine nije provedena anketa o izjašnjavanju učenika za učenje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, dok u Plavni ravnateljica ima puno razumijevanje za sve potrebe učenika, zaključeno je među ostalim na sastanku

Predstavници pet hrvatskih kulturnih udruga koje djeluju u općini Bač (HKUPD »Dukat« - Vajska-Bođani, HKUPD »Mostonga« - Bač, HKUPD »Matoš« - Plavna, UG »Tragovi Šokaca« - Bač, HKU »Zora« - Vajska) održali su u srijedu, 1. prosinca, prvi radni sastanak. Budući da je inicijatorica susreta bila predsjednica »Matoša«, sastanak je održan u Plavni. Na skupu se razgovaralo o strategiji djelovanja i potrebi tijesne suradnje između udruga. U okviru dnevnoga reda raspravljalo se o više tema, među kojima su dominirale dvije: uvođenje nastave hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u tri osnovne škole i informiranje, s posebnim osvrtnom na emisiju na hrvatskom jeziku na Radio Bačkoj.

Zaključeno je kako u osnovnim školama u Baču i Vajskoj ove školske godine nije provedena anketa o izjašnjavanju učenika za učenje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, iako je o tome stigao dopis Ministarstva obrazovanja. U Plavni je situacija posve drukčija, a ravnateljica škole ima puno razumijevanje za sve potrebe svojih učenika kao i HKUPD-a »Matoš«. Svi su izgledi da će u ovoj školi od početka drugog polugodišta započeti i ta nastava.

Kada je u pitanju emisija na hrvatskom na Radio Bačkoj, svi su suglasni da ova emisija mora opstati, možda čak i s većim vremenskim prostorom, ali u njezinoj realizaciji ima još uvijek puno problema. Prije svega to su financijske poteškoće, iako je tehnička oprema i uporaba studija, gdje uvijek radi jedan tehničar, besplatna. Trebalo bi što prije u okviru HNV-a i drugih relevantnih čimbenika riješiti

Ivan Šimunović, Kata Pelajić, Dara Filipović, Stanka Čoban i Pavle Pejčić

nejasnoće i probleme, kako bi ova emisija dobila veću kvalitetu i značaj u kraju gdje djeluju čak pet hrvatskih udruga.

Svi nazočni su izrazili spremnost na suradnju i međusobno pomaganje svih udruga, te na eventualni zajednički rad pojedinih odjela: pjevački zbor, tamburaški orkestar, folklor, ustupanje glazbenih instrumenata, pjevača, plesača itd. Načelno je dogovoreno da se u perspektivi organizira i zajednička manifestacija, a moglo bi se započeti i sa zajedničkim programima u kojima bi sudjelovale sve mjesne udruge.

Nakon rasprave svi su predsjednici udruga potpisali povelju o trajnoj suradnji, radi poticanja jedinstvenih oblika djelovanja u cilju međusobnog uvažavanja i zajedničkog očuvanja tradicijske kulture i običaja Hrvata na ovom prostoru. Za koordinatore radnih sastanaka i suradnje među udrugama u sljedećoj godini izabrana je *Kata Pelajić*, koja je nakon susreta, glede ove inicijative, između ostalog kazala: »Suradnja među našim udrugama odvijat će se u oblasti etnologije, povijesti, obrazovanja, tradicijske kulture, običaja i kulturne baštine. Na razini udruga ostvarivat ćemo usku suradnju, međusobno pomaganje i razvijanje inicijativa i kreativnosti. Zajednički ćemo raditi

na razvitku seoskih potencijala i etno turizma, a svaka će udruga nastojati osigurati dostupnost informacija o svom radu putem komunikacije i javnog priopćavanja.«

Sudionici sastanka složili su se da je jedan od najvećih problema u hrvatskoj nacionalnoj zajednici nedostatak izgrađena nacionalna svijest. Mnogi pripadnici naše zajednice površno poznaju svoje podrijetlo, korijene, jezik, identitet. Na ovome treba puno raditi organiziranjem tribina, okruglih stolova, književnih večeri i drugih događanja. Ipak, osnovni problem većine udruga je nedostatak adekvatnog prostora. Radi se i po privatnim kućama, a zimi

često nema grijanja, što dovodi do zastoja u radu pojedinih odjela. Trajna je zadaća svih udruga motiviranje mladih i ravnodušnih, koje treba privući i uključiti u neki od mogućih oblika kulturnog djelovanja.

Na koncu prvog radnog sastanka hrvatskih kulturnih udruga nazočni predsjednici predložili su kandidate za Općinsko međunacionalno vijeće općine Bač, a prijedlog će se proslijediti HNV-u. Odluka o formiranju ovoga tijela donijeta je još u veljači prošle godine, a trenutačno je u tijeku njegov ustroj u kome će biti predstavnici 7 nacionalnih zajednica s teritorija općine.

Zvonimir Pelajić

REFERENDUM U APATINU, KUPUSINI I SVILOJEVU

Odlukom građana uveden samodoprinos

Poslije pozitivnog ishoda proljetnoga referenduma o uvođenju novog samodoprinosu u Sonti, birači Apatina, Svilojeva i Kupusine izjašnjavali su se o prijedlozima Odluka o uvođenju samodoprinosu od 3 posto u svojim mjestima za period od 1. siječnja 2011. do 31. prosinca 2015. godine. Referendum je održan od 6. do 20. studenog. Prema izvješću komisije za sprovođenje referenduma u naseljenom mjestu Apatin od upisanih 16.493 birača za je glasovalo 8526 ili 51,69 posto, u naseljenom mjestu Kupusina od upisanih 1859 birača za je glasovalo 1101 ili 59,22 posto i u naseljenom mjestu Svilojevo od upisanih 1223 birača za je glasovalo 699 ili 57,15 posto.

I. Andrašić

GODIŠNJI KONCERT HKUD-A »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA

Spoj suvremenog i tradicijskog

Dvorana Hrvatskog doma u Somboru bila je prepuna gledatelja na godišnjem koncertu u nedjelju, 5. prosinca, odnosno na 74. obljetnici HKUD-a »Vladimir Nazor«.

A što se moglo vidjeti na programu? Možda bi najkraća i najbolja rečenica nakon cjelokupnog rezimea bila – tradicijsko, suvremeno i moderno. Ne bismo pogriješili da kažemo i – raznovrsno, a ovome bi bilo lijepo dodati i – mladost. To su odlike koje su krasile ovaj lijepo ugođen koncert i oduševile doista brojnu publiku, koja je svaku točku nagradila burnim pljeskom.

RAZNOVRSTAN PROGRAM

Godišnji koncert otvorio je sada već izvrsno uigrani voditeljski tandem *Bojana Jozić* i *Dalibor Beretić* i dakako tamburaši pjesmom »Kolo igra tamburica svira«. Riječi pozdrava nazočnima je uputio predsjednik društva *Mata Matarić* i uručio zahvalnice, a čestitke i pozdrave je uputila i generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*. Folklorna sekcija izvela je splet bunjevačkih parovnih plesova, dok su članovi literarne sekcije recitali svoje i pjesme drugih autora. Pjesmama »Tiho noć« i »Kad te vidim na sokaku«, koje su izveli i na Festivalu starogradskih pjesama u Novoj Gradiški, predstavila se pjevačka sekcija. Nedavno je u ovom društvu osnovana i sekcija suvremene umjetnosti »Delirio« koja okuplja ambiciozne mlade ljude. Oni su imali zapažen nastup na trećem Festivalu amaterskih kazališta u Slavonskom Brodu, gdje su odigrali predstavu »Bubašvaba«. Na godišnjem koncertu pripremili su skeč

Nadamo se da ćemo jednoga dana biti konkurentno kulturno-umjetničko društvo na području

Vojvodine kakvo smo i nekada bili, kada smo osvajali brojne medalje, rekao je koreograf Šima Beretić

»Između kupusa i mržnje« koji je dobro nasmijao publiku. Na scenu su opet izašli folkloraši sa splotom bunjevačkih plesova, a potom je *Dalibor Beretić* pjesmom »Croatia iz duše te ljubim«, uz pratnju tamburaša, donio malo toplih melodija s juga Hrvatske. Usljedio je moderan ples i prave akrobacije koje su izveli mladi članovi aktivni u sekciji »Delirio«. »Apartman« je šaljivi igrokaz kojim je publiku nasmijala dramska sekcija. Smjenjivali su se recitatori, tamburaši, pjevači, dok su se na kraju programa plesovima iz Posavine ponovno predstavili folkloraši. Sudionici koncerta zajedno su sa publikom na koncu otpjevali »Ne dirajte mi ravnice«.

MLADI PONOVO DJE-LUJU U »NAZORU«

Na redovitom godišnjem saboru ovoga društva, održanom prije dvije godine, glavna tema rasprave bili su mladi, koji su, tada se tako činilo govornicima, potpuno nezainteresirani za ponude koje ovo društvo daje. »Bez mladosti nema budućnosti« - mogao je biti zaključak s tog sabora, ali poslije ovog

koncerta sve to pada u vodu. HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora ima svijetlu budućnost upravo zbog mladih, koji su po brojnosti i kvaliteti izvedbi bili pravo iznenađenje. Rezultat je to prije svega voditelja sekcija koji dobro znaju odraditi svoj posao. To su koreograf folklorne sekcije *Šima Beretić*, voditelj tamburaške sekcije *Emil Antunić*, voditeljica pjevačke sekcije profesorica glazbenog *Tereza Zujić* i svakako ambiciozna *Lea Jevtić*, koja je osnivanjem nove sekcije učinila pravu

stvar, te dovela mnoge nove mlade članove.

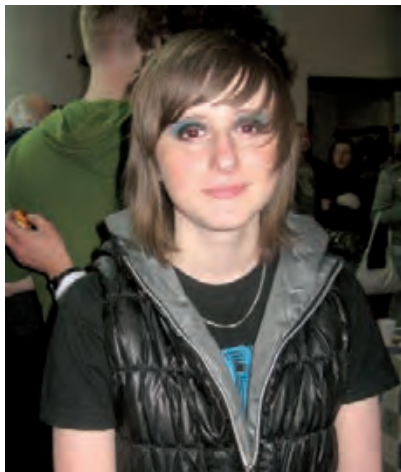
»Duže sam vrijeme aktivna u dramskoj sekciji ovog društva, a paralelno s tim učila sam plesati hip-hop i upoznala mlade ljude koji plešu i pjevaju. Došli smo na ideju napraviti jedan projekt koji bi se sastojao iz četiri sekcije: dramske, plesne, pjevačke i filmske. To je nešto za što ne dobivamo novac, ali i ne tražimo jer nas ispunjava da radimo ono što volimo«, kaže Lea Jevtić.

Pozitivan pomak je naprav-

Jednoglasno usvojen novi Statut

Neposredno prije održavanja koncerta, u prostorijama Hrvatskog doma održan je sastanak, odnosno izvanredni sabor na kojem je jednoglasno usvojen novi Statut društva. Prema riječima *Mate Matarića*, Statut će biti predan Agenciji za registraciju udruga i društvo očekuje vrlo brz odgovor i rješenje o preregistraciji. Na saboru je izabran novi Upravni i Nadzorni odbor, a Upravni je odbor nakon sabora izabrao Izvršni odbor. *Mata Matarić* je opet potvrdio povjerenje članova Upravnog i Izvršnog odbora koji su ga ponovno izabrali za predsjednika.

»Do sada se biralo dva dopredsjednika, ali iz praktičkih razloga, malo i pod pritiskom agencije, odlučili smo se za jednog dopredsjednika, dok predsjednik može ovlastiti i druga lica da zastupaju društvo. Također, na neophodnim mjestima morali smo ubaciti ćirilčno pismo, što je i normalno jer živimo u Republici Srbiji i to su nove promjene u Statutu«, kaže *Matarić*.

Lea Jevtić

ljen i u tamburaškoj sekciji, a rezultat je to redovitih proba, kaže nam Emil Antunić.

»Prije dvije godine ponovno je počela aktivno raditi tamburaška sekcija, a do tada smo se okupljali samo uoči nastupa. Sada redovito pravimo probe i nadam se da se to i primijeti. Radimo višeglasje u sviranju i pjevanju, a pred nastup se još više angažiramo kako bismo doista pokazali kvalitetu.«

»U društvo sam se vratio prije godinu dana. Zaslugom bivšeg, a prvenstveno sadašnjeg predsjednika, pa i našom zaslugom, mladi su se počeli okupljati u sve većem broju i došli smo do 40 mladih aktivnih u folklornoj sekciji, a ako im pridodamo i veterane, doći ćemo do brojke od 60 članova. Izgleda da se polako vraćamo na onaj nivo koji je nekada bio u vremenima za kojima mi stariji žalimo. Nadamo se da ćemo jednoga dana biti konkurentno kulturno-umjetničko društvo na području Vojvodine kako smo i nekada bili, kada smo osvajali brojne medalje«, nada se Šima Beretić, koji nam otkriva kako će početi raditi nove plesove iz različitih krajeva, ali prije svega njegovat će svoje – bunjevačke plesove.

ZADOVOLJSTVO NA SVIM STRANAMA

Profesorica glazbenog odgoja *Tereza Zujić* s pjevačima radi tek dva mjeseca, a vidljivi su i

Međusobna interakcija

Generalna konzulica RH u Subotici Ljerka Alajbeg izrazila je zadovoljstvo što je nazočila ovom koncertu na ulasku HKUD-a »Vladimir Nazor« u 75. obljetnicu.

»Ovo je staro hrvatsko društvo koje konstantno djeluje u raznim okolnostima. Unatoč svim problemima 'Nazor' se održao zbog ljudi koji su htjeli održati ovo društvo i zbog duha koji ovdje vlada i privlači mlade ljude, a isto tako i one starije koji daju poticaj mladima. Iz programa se vidjelo da se radi po sekcijama, neke su revitalizirane, ali naročito me vesele ove sekcije mladih s nekim novim sadržajima. Nije bitno da sadržaj bude samo etnički i da bude samo očuvanje stare kulturne baštine, mladi trebaju nove sadržaje. Danas plešu moderne plesove, a sutra će zaplesati folklor. Oni posjećuju razna kulturno-umjetnička društva u Hrvatskoj, što mi je posebno drago, ali i primaju goste iz Hrvatske. Ta interakcija među jednim i drugima je nešto vrlo vrijedno. To znači da domovina prepoznaje svoje ljude, na neki način i njihove probleme, ali i želje. Isto tako mi ovdje nismo zaboravili domovinu, uvijek joj se vraćamo i na taj način gradimo jednu lijepu budućnost.«

na repertoaru koji će biti raznovrstan i nadam se da će biti dobro.«

Svoje zadovoljstvo nije krio ni predsjednik Mata Matarić.

»Kad je publika zadovoljna i predsjednik je zadovoljan. Vidjeli ste puno mladog svijeta, mlade snage dolaze, a na nama starijima je da ih dobro organiziramo i podupremo u njihovim htijenjima kako bi doprinijeli razvoju društva«, ističe Matarić koji navodi i razloge odaziva ovako velikog broja mladih. »Nastojali smo da i u samu upravu uđu mladi ljudi koji imaju novih ideja. Jedna od takvih je i naša Lea Jevtić koja je organizirala pedesetak mladih koji daju program u četiri

odjela njene sekcije, a svakako je zaslužan i koreograf Šima Beretić svojim organiziranjem mladih folklorista. Oni su mlade poticali, uhodali i uvježbali i oni nas predstavljaju na ovim veselim druženjima u Somboru, ali i u inozemstvu«, kaže Mata Matarić.

Na adventskom vijencu je dogorjela i druga svijeća, a o ovoj večeri druge nedjelje došašća će se, vjerujemo, još dugo govoriti. Ključna riječ koju možemo dodati rezimeu s početka teksta je – zadovoljstvo. Zadovoljni su bili sudionici programa, organizatori, kao i brojna publika za koju je sve ovo sa puno ljubavi priređeno.

Zlatko Gorjanac

Mladi ponovno u Nazoru

Šima Beretić, nekada poznati »nazorovac« – folklorist, sada je isto u folkloru, ali je zamijenio uloge. Više ne pleše, sada uči druge plesati i stručnjak je za dobre koreografije. Roditelji svoju djecu rado povjeravaju Šimi, jer znaju da je on najbolji u ovom poslu.

rezultati. Sve je više članova u pjevačkoj sekciji, a pjevanje je skladnije i dinamičnije. Probe su dva puta tjedno i redovite su. Ona ipak skromno kaže: »Dva mjeseca je doista kratko vrijeme da bi se nešto ozbiljnije moglo reći. Ja se trudim, a trude se i članovi zbora. Trenutno radim

HUMANITARNA ZABAVA U TOVARNIKU

Pomoć za Maju Landenlajter

Članovi DSHV-a podružnice »Srijem« prisustvovali su 4. prosinca humanitarnoj zabavi organiziranoj u Tovarniku, radi prikupljanja pomoći za petogodišnju djevojčicu *Maju Landenlajter* iz Ilače koja treba skupu operaciju u Njemačkoj. Organizatori su bili članovi Mladeži HDZ-a iz Tovarnika i Iloka.

Ovu je akciju na inicijativu predsjednika Mladeži DSHV-a Srijem *Maria Vrselje* pomogao srijemski DSHV, gdje su se u stranačkim prostorijama skupljali dobrovoljni prilozi. Akcija prikupljanja priloga još traje, a svi ljudi koji žele pomoći maloj Maji mogu se javiti na broj telefona: 022 618-537 ili uplatom u Hrvatskoj na račun: Istarska kreditna banka, Ivana Premuž Landenlajter, broj žiro računa: 2380006-3110047836.

D. Španović

ANA SEKA MILAČIĆ, SLAMARKA IZ SRIJEMSKE MITROVICE

Slike kao zlatom tkane

Salaši, đeram, čardak, Srijemci u radu i igri, suncokreti, kao i religiozni motivi – glavne su teme naših slika

Razgovor vodio: Dario Španović

Vlat slame pažljivo oda-branu i s velikom ljubavlju pripremljenu uz pomoć ljepila, igle, znanja i mašte članice ateljea Sv. Anastazija iz Srijemske Mitrovice pretvaraju u umjetnička djela. Uz pomoć ove naivne umjetnosti, nastale u prošlim vremenima kao zabava pastira, članice ateljea prenose i čuvaju duhovnu kulturu svog naroda. O nastanku, radu i planovima razgovarali smo s članicom ateljea slamarkom *Anom Sekom Milačić*.

Kad je nastao atelje Sv. Anastazija i tko su njegovi članovi?

Atelje Sv. Anastazija pri Hrvatskom kulturnom centru osnovan je početkom 2003. godine. Atelje je osnovala *Zdenka Jurčević-Vukotić* uz pomoć tadašnjeg predsjednika HKC-a *Zdenka Đakovića* i uz veliku pomoć župnika *Eduarda Španovića*. Ime Sv. Anastazija dano je ateljeu po velikomučenici Anastaziji stradaljoj u Srijemskoj Mitrovici, odnosno tadašnjem Sirmiumu, 304. godine. Društvo broji osam stalnih članova, a povremeno nam se još poneko priključi sa svojim radovima. Stalni članovi društva su: *Zdenka Jurčević-Vukotić, Majda Kalač, Slavica Hartvig, Zorica Gelo, Jelica Jovanović, Milena Đurasović, Boško Host* i ja.

Uz što su vezani počeci rada ateljea?

Sam početak rada društva bio je vezan uz rad s glinom i vez, a kasnije smo počeli raditi slike u tehnici akril na papiru i platnu, ulje na platnu i slike u tehnici slame. Prvi susret sa slikama u tehnici slame imali smo 2006.

Ana Seka Milačić (u sredini) s članicama ateljea

Radovi na staklu

»Ateljeu Sv. Anastazija priključio sam se 2008. premda sam svoje prve radove počeo raditi 2003. godine. Moji počeci bavljenja umjetnošću datiraju iz 2003., a vezani su za radove na drvetu tehnikom paljenja. Uskoro sam otkrio novu tehniku – pozornost su mi privukli radovi rađeni na staklu u raznim tehnikama, no ja sam se opredijelio za radove na staklu u tehnici brušenja. Osim na staklu, radim gravure i na staklenim čašama i bocama, a moji su motivi isti kao i motivi ostalih članova društva. Ateljeu Sv. Anastazija priključio sam se 2008. nastojeći udružiti svoj rad s njihovim radom i priključiti se očuvanju rukotvorina«, kaže Boško Host, jedini muški član ateljea Sv. Anastazija.

godine u Tavankutu, u sklopu natjecanja mladih folklorša, gdje smo i mi izlagali naše rukotvorine. Sljedeće, 2007. godine ponovno se susrećemo sa slamarkama na Katarinskom sajmu u Slavonskom Brodu, gdje smo skupa izlagale radove. Tada nam je *Jozefa Skenderović* iz HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta prvi put pokazala kako se radi sa slamom. Te smo iste godine organizirali u srijemskomitrovačkom muzeju zajedničku izložbu naših

radova i radova slamarki iz Tavankuta.

Što za vas znače radovi u tehnici slame?

Tehnika slame nas je »ponijela« te 2006. godine i mislimo je raditi još dugo. Slama je nešto nedjeljivo, poteklo iz naše ravnice, a slike urađene njom su kao zlatom tkane. Motivi su ravničarski, slike iz vremena sadašnjeg i prošlog života, sjećanja na djetinjstvo i čuvanje onog našeg starog. Salaši, đeram, čardak, Srijemci u radu i

igri, suncokreti, kao i religiozni motivi – glavne su teme naših slika.

Kakvi su vam uvjeti za rad, odnosno imate li prostorije u kojima se možete okupljati i raditi?

Župnik *Eduard Španović* nam je za rad ustupio svoju knjižnicu, tu se sastajemo i dogovaramo što ćemo raditi, dajemo ideje jedni drugima i pokazujemo radove, ali većinu rada obavljamo u svojim domovima. Do sada smo imali jednu mini koloniju u župnoj dvorani i tri u Tavankutu. Prva izložba naših radova bila je 2003. u župnoj dvorani, a nakon toga izlagali smo u raznim mjestima – Janjevu, Ilači, Nijemcima, Vinkovcima, Tavankutu, Subotici, Slankamenu, Slavonskom Brodu, Beogradu, Srijemskim Karlovcima, Moroviću, Zadru, Zagrebu. U našem gradu smo imali dvije izložbe, 2009. i 2010. godine u Gradskoj knjižnici, a izlagali smo sa slamarkama i zlatoveziljama iz drugih mjesta u muzeju i galeriji.

Koji su vaši daljnji planovi, s kim ćete surađivati i gdje ćete imati izložbe?

Najbolju suradnju imamo sa slamarkama iz Tavankuta s kojima se često posjećujemo i družimo. Radova imamo puno i u svako vrijeme možemo vrlo brzo organizirati izložbu. Planova ima puno i vidjet ćemo što će se od toga ostvariti. Najvažnije je da imamo volju i želju za radom i stvaranjem novih stvari.

Ponovno us trajektna linija

Nakon gotovo 20 godina, od 1. prosinca je ponovno uspostavljena redovita linija trajektom preko Dunava, na relaciji Vukovar – Vajska. Dva mjesta povezuje feribot »Golubica« – dar nizozemske vlade. Ovaj

GODIŠNJI KONCERT HKPD-A »MATIJA GUBEC« IZ TAVANKUTA

Folklornom tradicijom otvarati putove kulturne suradnje

Program su ispunili bunjevački plesovi, kao i plesovi iz različitih krajeva Hrvatske, a tom je prigodom premijerno izvedena i potpuno nova koreografija – kaštelanska narodna četvorka

Ovogodišnji rad folklornog odjela Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta zaokružen je godišnjim koncertom, održanim protekloga vikenda u dvorani mjesnog Doma kulture. Brojnoj publici svoje su plesno umijeće pokazale sve tri skupine ovoga

koraci, zvuci i nošnja dalmatinskoga kraja osvježenje su u repertoaru gupčevih folklorša, ističe voditelj reprezentativne folklorne skupine društva *Ivica Dulić*.

»Koreografiju je prošle godine postavio *Tonči Tadin* iz Kaštel Kambelovca, a nošnje smo ovoga puta posudili od

odjela, koji trenutačno broji 70 članova. Program su ispunili bunjevački plesovi, kao i plesovi iz različitih krajeva Hrvatske, a tom je prigodom premijerno izvedena i potpuno nova koreografija – kaštelanska narodna četvorka. Plesni

naših gostiju iz Osijeka, međutim, lijepo bi bilo kada bismo mogli imati vlastitu splitsku nošnju za ovaj ples«, kaže Dulić.

PUT DUG 65 GODINA

Kulturno naslijeđe i folklornu tradiciju HKPD »Matija Gubec« nastoji očuvati proteklih 65 godina, što nije nimalo laka zadaća, poglavito kada je riječ o financijskim sredstvima, koja su, kao i u mnogim ostalim kulturno-umjetničkim društvima, nerijetko izvor poteškoća u radu, smatra Dulić i dodaje: »Problem je animirati djecu i mlade, koji očekuju putovanja, a Društvo ne ostvaruje novčana sredstva na natjecajima za ovu namjenu, već za

održavanje određenih manifestacija. Stoga se javlja problem u broju članova, jer su entuzijasti, koji dolaze isključivo iz ljubavi prema njegovanju kulturne baštine, nažalost u manjini«, naglašava Dulić, navodeći i otežane uvjete rada tijekom zime, kada se probe za nastupe održavaju u Domu kulture, u kojem godinama unatrag nema grijanja. Međutim, olakšavajuća okolnost je, kako kaže, mjesna škola u Tavankutu, u kojoj se, zahvaljujući ravnateljici *Stanislavi Stantić-Prčić* i Upravnom odboru škole, mogu održavati probe kada je to potrebno.

SAMI ŠIVALI BUNJEVAČKU NOŠNJU

Tavankučani su na koncertu po prvi puta ugostili članove Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Željezničar« iz Osijeka, koji su 85 godina uspješnog rada svog društva opravdali odličnim nastupom, kojim su publici predstavili plesove i običaje Međimurja, Zagorja i Slavonije. HKUD

»Željezničar« isključivo se usredotočio na plesnu tradiciju, zahvaljujući kojoj su proputovali veliki dio svijeta, kaže predsjednik ovoga društva *Marko Brekalo*.

»Financiramo se putem natječaja, a pomažu nam i različita sponzorstva, što nam omogućuje putovanja, pa smo tako došli i u Tavankut, s kojim su nas zapravo povezali bunjevački plesovi, koje također imamo u svom repertoaru«, kaže Brekalo, dodajući da su sami šivali bunjevačku narodnu nošnju, dok je koreografija izvorna, zahvaljujući pomoći gupčevog voditelja folklornog odjela *Ivice Dulića*.

Suradnja dvaju kulturno-umjetničkih društava nastavit će se uzvratnim posjetom Tavankučana Osijeku, u proljeće iduće godine, a u međuvremenu, članove HKPD-a »Matija Gubec« očekuje još nekoliko nastupa, a sasvim sigurno i novih putova prema suradnji na očuvanju kulturnog identiteta.

Marija Matković

postavljena Vukovar-Vajska

prijevoz mogu koristiti stanovnici općine Bač i grada Vukovara, čiji je gradonačelnik *Željko Sabo*, ujedno jučerašnji prvi putnik iz Vukovara u Bač, izjavio da je ovo samo nastavak dobrosusjedskih odnosa.

KONCERT ZA PAMĆENJE

Gibonni oduš

Prije sedam i pol godina u ekskluzivnom razgovoru za Hrvatsku riječ Zlatan Stipišić Gibonni je na posljednje pitanje vezano uz mogući dolazak na »ovu stranu« odgovorio: »Ne znam što bih rekao. Nisam nikada imao pomisli o tome, s obzirom da nisam dio nikakve ranije popularnosti, poput nešto starijih izvođača iz Hrvatske kao što su Parni valjak, Prljavo kazalište i drugi. Znam da je Oliver strašno popularan, ali u mom slučaju su informacije strašno kontradiktorne. Čini mi se da još uvijek ljudi ne znaju dovoljno za moju glazbu. No, nikad se ne zna« (Hrvatska riječ broj 5 od 28. veljače 2003. godine)

Piše: Dražen Prčić

Upola devet navečer prvoga dana prosinca Gibonni je izašao na pozornicu subotičke Dvorane sportova, uzeo mikrofon i zahvalio mnoštvu od preko 5000 posjetitelja riječima: »Hvala vam što ste me pozvali. Presretan sam što ste došli u ovako velikom broju«, i nakon još nekoliko prigodnih riječi zapjevao uvodnu pjesmu »Uvijek ću te voljeti«. Istoga trena gotovo sva nazočna publika zapjevala je skupa s njim i pokazala mu koliko je ovdje popularan i koliko ljudi itekako dobro znaju za njega i njegovu glazbu. A nisu bili u pitanju samo Subotičani, nego i stotine njegovih fanova koji su potegnuli do sjevera Bačke čak iz Leskovca, Niša, Kragujevca, Beograda, Novoga Sada, Sombora i ostalih gradova Srbije i Vojvodine. Bilo bi ih puno više da je bilo više mjesta u dvorani...

Prvim, i sada već povijesnim koncertom u Srbiji Zlatan Stipišić, poznatiji kao Gibonni, potvrdio je svoju zbilja golemu popularnost koju uživa na ovim

našim prostorima, a drugom pjesmom »Činim pravu stvar« pokazao je to svima nazočnima, ali vjerojatno i samom sebi. UNICEF-ov ambasador dobre volje doista je učinio pravu stvar odazvavši se pozivu HKC-a »Bunjevačko kolo« da nastupom u Subotici uveliča proslavu 100 godina Dužijance, a dobre emocije koje su se preko tri sata širile uzavrelim prostorom na bini i oko nje, zasigurno će dugo ostati u sjećanju svih koji su doživjeli Gibonnijev »Mirakul«.

Jer, tijekom fantastično osmišljenog programa tijekom kojeg su se smjenjivali brojni stari i novi hitovi, kojima je ovaj splitski kantautor godinama vladao vrhovima hrvatskih top lista, a na velikom video zidu iza njegovih leđa konstantno »šarale« fotografije i dokumentarni uradci ilustracija života i emocija o kojima pjeva, ozračje je bilo zbilja fantastično. Baš kao i tri detalja po kojima će ovaj koncert, dodatno i pokraj svih ostalih hvale vrijednih atributa, ostati jedinstven. Nakon prve trećine programa,

publika je bila ugodno iznenađena početnim taktovima pjesme velikog hita Damira Urbana »Budi moja voda«, a kada se iz mraka koji je obavio cijelu dvoranu u svjetlu usamljenog reflektora na gornjoj lijevoj tribini pojavio upravo on, kao specijalni Gibonnijev gost, i pustio svoj prepoznatljivi glas, uslijedio je delirij dodatnih ovacija i oduševljenja. Otpjevavši jedinstveni koncertni duet s Urbanom, Gibonni je nastavio slamati srca i dušu raspjevane publike, koju je na neočekivano romantičan način »dotukao« u središnjici programa kada je na binu pozvao Dušana Brankovića, posjetitelja iz Beograda, i darovao mu jedinstvenu priliku da pred tisućama svjedoka, uz zvuke legendarne »Cesarice«, zaprosi svoju djevojku Ljupku Đekić. Konačno, veliko finale kakvo jedan ovakav koncert i zaslužuje uslijedilo je pri samom kraju, kada se posve neočekivano popularni splitski pjevač spustio u masu i pjevajući prohodao kroz dupke puni parter i tribine, željeći izravno podijeliti

radost i emocije s cijelim svojim auditorijem. Tako nešto nikada nije viđeno u Subotici...

Nakon koncerta, iako su već bili kasni noćni sati i očevidan umor na njegovu licu, Gibonni je pristao odgovoriti na nekoliko pitanja i prokomentirati nezaboravnu subotičku noć.

»Ljudi su bili zbilja super. Odlična publika. Volim kazati kako moja glazba okuplja ljude

evio Suboticu

koji su dobroćudni, koji točno znaju što traže i dobivaju od pjesama koje pjevam.«

Na konstataciju kako su na koncert ljudi stigli iz gotovo svih krajeva Srbije i da ovakve stvari na najljepši način premošćuju dugogodišnje barijere, Gibonni kaže: »Drago mi je, jer mislim da su ljudi zbilja uživali. Dva dana prije ovoga nastupa svirali smo u Beču u jednom jazz klubu

i isto je bilo jedno nacionalno šaroliko društvo i svi su, također, bili oduševljeni. Moja poruka je uvijek bila – ljudi volite se, čuvajte jedni druge. Nema tu nikakve velike filozofije i politike iza toga. Sve je to isključivo humano i jednostavno«.

Uslijedilo je pitanje – kakav je osjećaj izaći na binu po prvi put u jednoj državi i trenutačno shvatiti kako sva publika zna sve riječi pjesama?

»Osjećaj je dobar, jer znači da su ljudi slušali CD-e, da nisu samo koji put čuli neku pjesmu na radiju, već su dobro upoznati s mojim glazbenim opusom.«

Nešto starija publika s ovih prostora sjeća se Zlatana Stipišića još iz rokerskih dana u kojima je iz njegove gitare dominirao tvrdi, rokerski zvuk. Hoće li se ponovno, možda još jednom, vratiti svojim glazbenim počecima?

»Volim ja to, to je meni jako blisko. A hoće li biti nešto od toga, zbilja ne znam.«

Koncert je, na specifičan i nezaboravan način, obilježio i

nesvakidašnji duet otpjevan s Damirom Urbanom, pa se nametnulo i pitanje o potencijalnim budućim duetima, možda i s nekim izvođačem s ovih prostora.

»Najviše me interesira rad s instrumentalistima, puno više nego s nekom pjevačkom zvijezdom. Primjerice, interesira me Miroslav Tadić, kao jedan od najbolji flamenco gitarista na svijetu s kojim sam radio na 'Mirakulu', pa Nenad Stefanović, vrhunski bas gitarist s ovih svekolikih prostora. Također, ovi moji muzičari, koji su mlađi od mene i bolje poznaju situaciju na glazbenoj sceni Srbije, znaju mi sugerirati na neko ime.«

Na koncu ovog kratkog razgovora, koji su ljudi iz njegova staffa pogledima već počinjali prekidati, na pitanje kako bi okarakterizirao svoju glazbu, Zlatan Stipišić Gibonni je metaforički odgovorio:

»Moja glazba je jednostavno pop glazba. Kako joj i sam naziv kaže. Čisti mainstream poput filma. Netko je Bruce Willis,

netko je Mel Gibson i znaš da ćeš ostati živ na kraju filma. Kod nas su uloge podijeljene.«

I ne samo na kraju filma (koncerta u Subotici), Gibonni će još dugo biti živ u sjećanjima svih koji su tog 1. prosinca bili u publici rasprodane gradske Dvorane sportova u Subotici. Prvi nastup ovog splitskog kantautora u Srbiji ostat će zauvijek ubilježen i u glazbenoj povijesti zabavne glazbe na ovim našim prostorima, mnoge barijere koje su postojale iz vremena poratne prošlosti sve više će nestajati uz Gibonnijeve »note i versek«...

Rigorozna kontrola

Po prvi put u Subotici je na jednom koncertu provedena rigorozna kontrola na ulazu u dvoranu, koja je podrazumijevala pregled na trima kontrolnim točkama. Čini se kako i nije trebala biti takvom, jer je Gibonnijev nastup protekao u maksimalnom redu na zadovoljstvo svih.

KRONOLOGIJA od 10. do 16. prosinca

10. PROSINCA 1763.

Uznemireno ljutitim pismom nadbiskupa *Józsefa de Battyánija*, Gradsko vijeće Svete Marije (Subotice) uputilo je u Kaloču svoga izaslanika da zamoli ovoga crkvenoga velikodostojnika na opoziv vlastite odluke o oduzimanju župe iz ruku franjevac. Nadbiskup je uljudno primio izaslanike, te nakon kraćeg vremena posjetio Suboticu i na desetak godina odložio provođenje odluke.

10. PROSINCA 1906.

Umro je *Ferenc Franjo Gáll*, svestrani glazbenik, skladatelj i ravnatelj subotičke Muzičke škole. Autor je oko 120 mahom objavljenih i izvedenih djela, među njima i slavenskih skladbi – za kazališne i druge predstave, koncerte i javne nastupe. Rođen je 24. ožujka 1860.

10. PROSINCA 1945.

Odlukom vlasti raspuštena je Hrvatska kulturna zajednica, koju su do tada činili Savez prosvjetnih radnika i društava. Pokrenuta je 8. ožujka 1936. godine, a na njezinu čelu bio je mons. *Blaško Rajić*.

11. PROSINCA 1933.

Rođen je *Ivan Pančić*, istaknuti književnik i kulturni djelatnik, po obrazovanju specijalist kliničke psihologije. Autor je

osam knjiga pjesama, od kojih je najznačajnija poema »Natpivanja«, pisana novoštokavskom bačkom bunjevačkom ikavicom, govorom ovdašnjeg bunjevačko-hrvatskog življa. Također, napisao je i objavio studiju »Kolera u Subotici 1873. godine«. Preminuo je pod tragičnim okolnostima.

11. PROSINCA 2006.

U galerijskom prostoru Gradskog muzeja otvorena je izložba »Pozdrav iz Osijeka – Osijek na starim razglednicama«, koju su upriličili Historijski arhiv Subotice i Državni arhiv Osijeka.

12. PROSINCA 1912.

Otvaranjem laboratorija na III. katu Gradske kuće osnovana je preteča današnjeg Zavoda za zdravstvenu zaštitu. Iste je godine, pokretanjem Središnjeg dezinfekcionog zavoda, utemeljeno djelovanje preventivne medicine na ovom podneblju, a 1913. otvorena je Epidemiološka bolnica u preuređenim vojnim barakama, u Zapadnim vinogradima.

12. PROSINCA 1986.

U Subotici je završen dvodnevni rad vojvodanskih urbanista posvećen uređenju starih gradskih središta. Sudionici skupa odali su priznanje domaćinima radi uspješnog dogovora i zajedničkog zalaganja stručnjaka i gradskog stanovništva, što je urodilo primjerno uređenom gradskom jezgrom, i to po mjeri Subotičana.

13. PROSINCA 1779.

Na zasjedanju skupštine Bačke županije obnarodovan je Privilegij vladarice *Marije Terezije* od 22. siječnja, kojom je Svetoj

Mariji (Subotici) podarila status slobodnog kraljevskog grada, a naredbom od 19. veljače izmijenila naziv našega grada u Maria Theresiopolis.

13. PROSINCA 1863.

Silovite ledene stihije nanijele su veliku štetu gradu i okolici, a niske temperature prorijedile su jesenje usjeve, te ih je s proljeća trebalo ponovno sijati. Dvije godine kasnije Suboticu je, baš kao i cijelu zemlju, zahvatila nezapamćena suša, prouzročivši glad stanovništva.

13. PROSINCA 1946.

Na sjednici Gradskog narodnooslobodilačkog odbora počasnim građaninom Subotice proglašen je *Zlatko Baloković*, američki umjetnik hrvatskog podrijetla. Iste večeri je u Velikoj vijećnici Gradske kuće priredio nezaboravni koncert.

13. PROSINCA 1991.

U nekadašnjoj kući dobrotvorke *Marije Mamužić*, u Ulici Žarka Zrenjanina 16, otvoren je Gerontološki klub Centar II. Ubrzo će izrasti u najzapaženiju ustanovu te vrste u Srbiji.

14. PROSINCA 1881.

Umjesto dotadašnje upisnine od jedne forinte po učeniku, u subotičkoj višoj gimnaziji uvedena je školarina od 5 forinti godišnje. Sakupljenih 1.500 forinti utrošeno je za opremu školskih kabineta, te obnavljanje učeničke i nastavničke knjižnice.

14. PROSINCA 1944.

Zbog brojnih poteškoća, prvenstveno ratnih uvjeta, gradska aprovizacija je količinu sljedova-

nja šećera odredila na samo 150 grama po osobi, dok su malodobna djeca dobivala nešto više.

15. PROSINCA 1878.

Svečano je otvorena subotička »Pučka kasina«, utemeljena na inicijativu *Ambrozija Boze Šarčevića*, pristašu i sljedbenika *Ivana Antunovića*, u proljeće iste godine. Slavlje je održano na Materice, dva tjedna prije Božića. U to je vrijeme na čelu Kasine bio *Đeno Dulić*.

15. PROSINCA 1970.

Kulturno-prosvjetna zajednica Srbije dodijelila je subotičkom kazalištu Vukovu nagradu za četvrtstoljetno djelovanje i postignute rezultate. Predstave u Hrvatskoj (kasnije Srpsko-hrvatskoj) i Mađarskoj drami, te u Operi s baletom (1951.–1954.), tijekom 25 godina pratilo je više od tri i pol milijuna gledatelja.

15. PROSINCA 2002.

Na skupštini elektora hrvatskih institucija, organizacija, stranaka i iz redova građana – osnovano je Hrvatsko nacionalno vijeće od 35 članova.

16. PROSINCA 1854.

Predstavom »A két Bárcsai« (Dvoje Barčaijevih) svečano je predana na uporabu novoizgrađena zgrada subotičkog kazališta. Gradnja teatarske zgrade, u čijem je sklopu bio i hotel, urađena je prema projektu *Jánosa Skultetija*. Započeta je još 1848., ali je zbog revolucionarnih gibanja prekinuta 1849. a nastavljena 1853. Novoizgrađeno je kazalište imalo 450 sjedala i 49 loža. Za podizanje kazališne zgrade utrošeno je 10.309 forinti i 52 krajcare.

Promocija »Kulturne povijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata« u Plavni

PLAVNA – Promocija monografije dr. *Matije Evetovića* »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« i tjednika »Hrvatska riječ« održat će se večeras (petak, 10. prosinca) u Vatrogasnom domu u Plavni. Početak je u 18 sati.

Božićni program HBKUD-a »Lemeš«

SVETOZAR MILETIĆ – U organizaciji HBKUD-a »Lemeš« sutra (subota, 11. prosinca) u Domu kulture u Svetozaru Miletiću bit će priređena izložba kolača božićnjaka i koncert »U susret Božiću«. Kolače će izlagati žene iz Lemeša i članice HBKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora. Na koncertu će sudjelovati ženski zbor »Musica Viva« iz Lemeša pod stručnim vodstvom *Marite Topić* i HGU »Festival bunjevačkih pisama« iz Subotice pod dirigentskom palicom prof. *Mire Temunović*. Početak je u 19:30.

Koncert dalmatinskih pjesama u Sava centru

BEOGRAD – Koncert dalmatinskih pjesama pod sloganom istoimene pjesme »More, more...« održat će se u nedjelju, 12. prosinca, u velikoj dvorani Sava centra, s početkom od 20 sati. Nastupaju: *Meri Cetinić*, *Vinko Coce*, *Tedi Spalato* i *Goran Karan*, te klape Kumpanji s Korčule i Kampanel iz Primoštena. Ulaznice po cijena od 1600, 1800 i 2000 dinara prodaju se na blagajni Sava centra i u prodavaonici »Jugotona« u Nušićevoj ulici.

Božićni koncert Miloša Laloševića

SOMBOR – U galeriji Gradskog muzeja u Somboru u srijedu, 15. prosinca, od 18 sati održat će se božićni koncert zagrebačkog orguljaša i pijanista *Miloša Laloševića*, koji je podrijetlom Somborac. Na repertoaru će biti djela – *Handela*, *Scarlattija*, *Rameaua*, *Mozarta*, *Chopina*, *Liszta* i drugih poznatih skladatelja. Na koncertu gostuje i dječji zbor »Šareni vokali« iz Sombora, pod vodstvom dirigentice *Marije Hajnal*. Organizator koncerta je UG »Urbani Šokci« iz Sombora.

Adventsko-božićni program Instituta »Ivan Antunović«

SUBOTICA – Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice priređuje Adventsko-božićni program, koji će biti održan u Subotici u idući petak, 17. prosinca. U 18 sati u predvorju Gradske kuće bit će otvorena izložba božićnjaka – radova školske djece i žena, kao i predstavljanje kalendara »Subotička Danica« za 2011. Potom će u 19 sati uslijediti tradicionalni Adventski koncert zbora Collegium musicum catholicum u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske. Zbor će pjevati uz pratnju solista i komornog gudačkog orkestra sastavljenog od profesora Muzičke škole u Subotici.

»Zagrebačke priče« u Art kinu »Lifka«

SUBOTICA – U okviru programa »Novi hrvatski film« u Art kinu »Lifka« u subotu, 18. prosinca, bit će prikazan film »Zagrebačke

priče« iz 2009. godine (trajanje 110 minuta). »Zagrebačke priče« su omnibus sastavljen od 9 kratkometražnih filmova različitih autora čija su tema svakidašnjica stanovnika Zagreba, ljudi različitih naraštaja, društvenog položaja, želja i nada...

Početak je u 18 sati.

Promocija »Kulturne povijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata« u Sonti

SONTA – Promocija tjednika »Hrvatska riječ« i monografije dr. *Matije Evetovića* »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« održat će se u mjesnoj knjižnici Sonta u petak, 17. prosinca, s početkom u 19 sati. U dijelu programa nastupit će i članovi literarne sekcije KPZH »Šokadija« iz Sonte.

Godišnje nagrade Zavoda za kulturu Vojvodine

NOVI SAD – Zavod za kulturu Vojvodine od ove, 2010. godine dodjeljuje četiri godišnje nagrade za stvaralačke rezultate u kulturi i umjetnosti i unapređivanju kulturnog života, uvažavajući sve posebnosti Autonomne Pokrajine Vojvodine. Zavod dodjeljuje sljedeće nagrade: Iskre kulture – dodeljuje se za suvremeno stvaralaštvo (mladom autoru do 35 godina); Medalja kulture za multikulturalnost i interkulturalnost; Medalja kulture za očuvanje kulturnog naslijeđa i Medalja kulture za ukupno stvaralaštvo/rad. Nagrada se sastoji od umjetničkog predmeta i primjerenog novčanog iznosa.

Iz ZKV-a priopćuju kako obrazložene i dokumentirane prijedloge za neku od spomenutih nagrada treba dostaviti do 22. prosinca 2010. godine u tri primjerka na adresu Zavoda: Vojvode Putnika 2, 21000 Novi Sad. Dodatne informacije mogu se dobiti na telefone: 021/4754-128 ili 063/430-774.

KONCERT »IMPRESIJE IZ ZAVIČAJA« ODRŽAN U SUBOTICI

Predstavljen izbor djela iz Andrićeva bogatog opusa

Izvedena su djela iz svih segmenata glazbenog stvaralaštva dr. Josipa Andrića, kojega čini oko 700 skladbi * Koncert okupio širok spektar izvođača, od profesionalnih do amaterskih glazbenika

Kao rezultat rada na predstavljanju kulturne baštine Hrvata u Vojvodini – koja, među ostalim, obuhvaća i aspekt promoviranja manje poznate umjetničke glazbe hrvatskih autora iz Vojvodine – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata je organizirao koncert pod nazivom »Impresije iz zavičaja – izbor iz glazbenog opusa Josipa Andrića«, koji je održan prošloga petka, 3. prosinca, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Dr. Josip Andrić (Bukin, 1894. – Zagreb, 1967.) se, pokraj književnosti, bavio glazbom i to na melografskom, kritičarskom, glazbeno-publicističkom i skladateljskom području. Skladao je ukupno

oko 700 djela. Skladanjem se počeo baviti već za gimnazijskih dana, isprva najviše za tamburu – oko 180 skladbi za tamburaški orkestar, a poslije za različite komorne i orkestralne sastave. Velik je i njegov doprinos podizanju kvalitete tamburaške glazbe, o čemu je napisao nekoliko knjiga. Tvorac je, među ostalim, i prve bunjevačke opere »Dužijanca« i prve šokačke operete »Na vrbi svirala«.

PROGRAM KONCERTA

Koncert »Impresije iz zavičaja« otvoren je klavirskom skladbom »Subotičke impresije«, nakon čega su uslijedile skladbe za violinu i klavir »Raspjevana ljubav«, »Sunce

nad Petrinom« i »Ljubavna pjesma«. Za koncert su odabrane i popularne skladbe iz Andrićeva opusa nastale na elementima bačkog glazbenog folkloru, a u čijem je središtu njegova velika ljubav – tambura. Tako je publika imala prigodu čuti nekoliko tamburaških skladbi pisanih u stilu narodnih kola: od onih u kojima Andrić za motive uzima sjećanja na mjesta iz rodne Bačke (»Plavanjsko kolo«, »Žedničko kolo« »Kolo u Baču«) i Srijema (»Morovičko kolo«), preko kola u kojima oslikava idilu seoskog života (»Kolo na ledini«, »Kolo kraj bunara«), do slične vrste skladbi pisanih na teme iz radnog života (»Žetelačko kolo«). Čule su se i pjesme skladane na narodne riječi uz prat-

nju tamburaškog orkestra: »U proliće cvate ljubičica«, »Sidi dida na jendeku«, »U bašči cvate orasi«, a u program je uvrštena i skladba »Mučeniče Kristov Jeruzalemski« iz ciklusa »Pjesme svetim Hrvatima«, koju je Andrić posvetio tada blaženom, a danas svetom *Nikoli Taveliću*. Na kraju koncerta, kao svojevrsni vrhunac, izveden je »Scherzo« drugi stavak iz »Diptiha o Paji Kolariću« pisan za brač solo i tamburaški orkestar.

Valja napomenuti kako su »Impresije iz zavičaja« okupile širok spektar izvođača, od profesionalnih do amaterskih glazbenika koji stvaraju i umjetnički djeluju i u malim sredinama. Sudjelovali su: studentica novosadske glazbene akademije *Neda Marijanović* (klavir), *Martin Nimčević* (violina), *Maja Nimčević* (violina), zbor HKUPD-a »Matoš« iz Plavne (dirigent prof. *Zvonimir Pelajić*), Festivalski tamburaški orkestar i Dječji festivalski tamburaški orkestar Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama« iz Subotice (dirigenticica prof. *Mira Temunović*), Tamburaški orkestar HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta (dirigent prof. *Vojislav Temunović*) i vokalni solisti – *Bernardica Vojnić Mijatov* i *Boris Godar*.

KOMPLETIRATI ZAOSTAVŠTINU

Izbor skladbi za ovaj koncert sastavio je stručni suradnik Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata profesor tambure u subotičkoj Muzičkoj školi Vojislav Temunović. »Naša ideja je bila iz svih segmenata njegova stvaralaštva izdvojiti i prikazati po jedno ili dva djela, što je publika imala prigodu čuti«, kaže prof. Vojislav Temunović. »Iza Josipa Andrića ostalo je oko 700 skladbi sakupljenih u opuse. Oni nažalost nisu kompletirani, do sada je sakupljeno oko stotinu djela, a taj se posao nastavlja.«

Neda Marijanović

On ističe kako je Josip Andrić bio najviše okrenut tamburi i tamburaškoj glazbi. »Najviše skladbi je i napisao za tamburaške orkestre, a jedan je od osnivača Festivala tamburaške glazbe Jugoslavije u Osijeku, koji je danas izrastao u Festival tambure u Hrvata. Također je

zagovarao stvaranje velikih tamburaških orkestara te simfonizma u tamburaškoj glazbi«, kaže Vojislav Temunović.

Djela Josipa Andrića nalaze se u raznim arhivima i privatnim zbirkama. Ovom prigodom izvedena su djela čije su notne zapise osigurali Bunjevačko-šokačka

Maja Nimčević

knjižnica »Ivan Kujundžić« pri župi svetoga Roka u Subotici, nedavno preminuli doajen tamburaške glazbe *Julije Njikoš*, prof. *Zvonimir Pelajić* iz Plavne te kolekcionar *Ljudevit Vujković Lamić* iz Subotice.

Koncert »Impresija iz zavičaja« snimala je produkcija »Cro-

media«, te će njegova snimka, prema najavama, biti emitirana krajem godine na lokalnim televizijskim postajama u Subotici i Somboru. Pokrovitelji koncerta bili su Grad Subotica i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici.

D. B. P.

Martin Nimčević

Bernardica Vojnić Mijatov i Boris Godar

SKOPSKI KONCERT KORNELIJA VIZINA

Potpورا za jedine orgulje u Makedoniji

U katedrali Srca Isusova u Skoplju 25. studenog nastupio je subotički orguljaš

Kornelije Vizin. Riječ je o nastupu u okviru akcije »Orgulje za Skoplje i Makedoniju«. Naime, skopska je katedrala Srca Isusova kupila novi instrument, koji je izgradila Orguljska biskupijska radionica iz Maribora. Radi se o dvomannualnom instrumentu s 27 registara pogodnom za liturgijsku i koncertnu izvedbu. Orgulje se odlikuju profinjenom intonacijom, a dinamički odnos obuhvaća od piana do plena i potpuno se uklapa u prostor katedrale.

Ovo su trenutačno prve i jedine orgulje u Makedoniji i time je njihov značaj za kulturu tog područja veći.

Na koncertu Kornelija Vizina, održanom prigodom blagdana Svete Cecilije, izvedene su skladbe za orgulje *J. Cabanillesa* (Batalla imperial), *J. S. Bacha* (Preludij i fuga D-dur BWV 532), *J. N. Lemmens* (Sonata ponticale), *L. Vierne* (Toccata-iz zbirke fantastičnih komada) i *A. Heillera* (Tanz-Toccata).

Budući da je koncert organiziran u okviru aukcije slika kako bi nove orgulje bile potpuno isplaćene, bile su nazočne mnoge ličnosti kulturnog i javnog života Makedonije, među njima biskup dr. *Kiro Stojanov*, ministar vanjskih poslova Makedonije *Antonio Milošoski* te predstavnici diplomatskog kora, među kojima i veleposlanik Republike Hrvatske u Skoplju *Ivo Kujundžić*.

M. Stantić

KONCERT DUHOVNE GLAZBE U SUBOTICI

Zagrljeni u duši

Koncert Vokalno-instrumentalnog sastava »Proroci« održan je 4. prosinca u dvorani KTC-a u Subotici i okupio je oko 600 posjetitelja, kako ljubitelja duhovne glazbe, tako i onih koji tu glazbu tek upoznaju. Dvije godine nakon njihovog koncerta u Gradskoj kući subotička je publika opet imala prigodu čuti dobar zvuk, glas i akorde ovog sastava.

Riječ je o suvremenoj duhovnoj glazbi, poznatoj diljem svijeta, a ovi su mladi izvođači pjevali i svirali svima poznate melodije, zatim one koje su sami skladali, te neke koje su obradili. Tako je nakon uvodne pjesme i govora povjerenika za pastoral mladih vlč. *Marijana Vukova* slijedilo nekoliko skladbi, između ostalog i pjesma Gospi Bunaričkoj, čiji tekst potpisuje *Nevena Mlinko*, a glazbu član ovog sastava *Darko Temunović*. Na repertoaru su se našle i poneke pjesme s Hosanafesta, poput one »Zagrljeni u duši«, po kojoj je i ovaj koncert dobio naziv.

Osim »Proroka«, na bini su se u najboljem svjetlu predstavili i *Marija Jaramazović* uz klavirsku pratnju *Filipa Čelikovića*, »Apostoli mira« iz Zagreba, koji su oduševili publiku svojim nastupom, te gosti iz Bizovca pokraj Osijeka – skupina »Matheus«, ovogodišnji pobjednici na Uskrsfestu u Zagrebu. Ova pobjeda dovoljno svjedoči o njihovom predanom radu i uspjehu.

Kraj koncerta obilježen je zajedničkim pjesmama svih izvođača, što je publiku podiglo na noge. Vrijedi napomenuti kako publiku nisu činili samo vjernici rimokatoličke vjere, nego i drugih konfesija, pa i oni koji ne vjeruju. To je još jedan dokaz kako je glazba snažno sredstvo povezivanja. Proroci ovom prilikom zahvaljuju svim dobročiniteljima i ljudima dobre volje koji su se odazvali pozivu i na taj način doživjeli iskustvo »Zagrljenih u duši«.

P. G.

Hrvatska riječ u gradskom hramu knjige

Somborska promocija monografije dr. *Matije Evetovića* »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« u izdanju NIU »Hrvatska riječ« održana je u petak, 3. prosinca, u čitaonici Gradske knjižnice »Karlo Bjelicki«. Domaćin i suorganizator promocije bila je Udruga građana »Urbani Šokci«, a moderator predsjednica te udruge *Marija Šeremešić*. Okupljene je prigodnim stiho- vima pozdravila mlada recita- torica *Aneta Firanj*, a potom je urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« *Milovan Miković* govorio o pripremi svih izdanja ove ustanove.

Zamjenik odgovorne ured- nice tjednika »Hrvatska riječ« *Zvonko Sarić* nazočnima je pojasnio proces rada novina-

Marija Šeremešić, Milovan Miković, Zvonko Sarić i Aneta Firanj

ra, kako profesionalnih, tako i brojnih honorarnih terenskih suradnika u pripremi jednoga broja tjednika. U trećem dijelu večeri monografiju »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata«, kao i samu osobnost autora dr. *Matije Evetovića*, predstavio je *Milovan Miković*. Nazočni su još imali priliku čuti

stihove *Milovana Mikovića* na bunjevačkoj i *Zlatka Gorjanca* na šokačkoj ikavici, u interpre- taciji *Marije Šeremešić*.

Malobrojni okupljeni bili su zadovoljni izloženim i pokazali veliko zanimanje za izdanja NIU »Hrvatska riječ«. »Voljela bih da ovakvih događanja u našem okruženju ima više.

Današnje vrijeme odlikuje se ubrzanim tempom života i pri- mjecujem da sve više mladih okreće leđa knjizi. Suprug i ja ovakve večeri redovito posje- ćujemo, a i za čitanje odvajamo veliki dio našeg svakodnevnog vremena. Za nas su novine i knjige dio lijepih navika iz mladosti, dio navika koje će nam ostati doživotne. Hrvatsku riječ redovito čitamo, pročitali smo i veliki dio knjiga u nakla- di ove kuće. Raduje me što smo ove večeri od *Zvonka Sarića* čuli kako se novine pripremaju, a osobito sam zadovoljna izla- ganjem *Milovana Mikovića* o velikanu pisane riječi šokačkih i bunjevačkih Hrvata dr. *Matiji Evetoviću*«, kaže redovita posjetiteljica ovakvih događa- nja u Somboru *Anica Zeljko*.

I. A.

JEZIČNI SAVJETNIK

Kako pisati advent i došašće?

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Prvom nedjeljom *adventa* ili *došašća* započinje crkvena priprava za najradosniji kršćan- ski blagdan Božić. U zapadnom kršćanstvu *advent* ili *došašće* počinje četiri tjedna prije Božića, najranije može početi 27. stude- noga (ove godine počinje 28. stu- denoga), a najkasnije 3. prosinca. Prvom adventskom nedjeljom započinje i nova crkvena godina. Adventsko vrijeme završava 24. prosinca na Badnjak.

Oko pisanja riječi *advent* ili *došašće* vodile su se rasprave. Devedesetih je godina u praksi prevladavao običaj da se te riječi pišu velikim početnim slovom što nalazimo i u *Babić-Finka-Moguševu »Hrvatskom pravo- pisu«* (Zagreb, 1994.) u čijem se »Pravopisnom rječniku« riječi *došašće* i *advent* kao crkveni

nazivi pišu velikim početnim slovom – *Došašće* i *Advent*.

Ukoliko razmišljamo o *ad- ventu* kao razdoblju crkvene godine, što on i jest, ne bismo trebali imati pravopisnih ne- doumica jer i nazive godišnjih doba (proljeće, ljeto, jesen, zima) pišemo malim slovom. Kako *došašće* ili *advent* nije blagdan, nego jedno doba u cr- kvenoj godini koje se svake go- dine ponavlja i obuhvaća oko četiri tjedna prije Božića, ne bismo ga trebali pisati velikim početnim slovom.

Noviji pravopisi, *Babić-Fin- ka-Mogušev »Hrvatski pravo- pis«* (Zagreb, 2002.) i *Babić-Ham-Mogušev »Hrvatski škol- ski pravopis«* (Zagreb, 2005.), *advent* i *došašće* pišu u skladu s navedenim, dakle malim po-

četnim slovom.

Naučili smo kako pisati ove riječi, a sada bismo se treba- li podsjetiti što nam je činiti u ovom adventskom vremenu. U današnje je vrijeme adventski vijenac s četirima svijećama koje simboliziraju četiri ad- ventske nedjelje sve prisutniji znak adventa. Kako je on često samo folklorni izraz pripra-

ve za Božić, ne bismo smje- li zaboraviti pravu vjerničku pripravu koja podrazumijeva redovite odlaske na mise zornice, molitvu i čitanje prikladnih biblijskih tekstova te ispovijed i božićnu pričest koja bi nas tre- bala pomiriti sa svima, duhov- no obnoviti i dati nam snagu i novi zalet u vjerničkom životu.

SUSRET STUDENATA I MLADIH RADNIKA SRIJEMSKJE BISKUPIJE

Učitelju dobri, što mi je činiti?

U organizaciji Povjerenstva za pastoral mladih pri Biskupijskom pastoralnom centru Srijemske biskupije u nizu susreta 1. prosinca održan je susret studenata i mladih radnika u Petrovaradinu. Gost

učio kročiti stazom života. Taj evanđeoski ulomak potiče svakog od nas da se 'upusti' u osobni razgovor s Kristom – razgovor koji je od temeljne i bitne važnosti za mladog čovjeka. «Susret je nastavljen razgovorom i pitanjima. U razgovoru je posebno stavljen naglasak na neka pitanja – što to znači biti vjernik danas, što to znači ostaviti sve, kakvu ljubav treba tražiti, bračni život i slično.

Tomislav Mađarević

predavač na susretu bio je karmelićanin mr. o. Mato Miloš.

Kako se ovih dana održavaju duhovne vježbe za svećenike u Srijemskoj biskupiji i ovo je bila prigoda za susret svećenika i studenata, kao i radne mladeži, koji redovito srijedom imaju svoj susret. Nakon duhovnog, molitvenog dijela i pozdrava vlč. Ivice Damjanovića, povjerenika za pastoral mladih i koordinатора Biskupijskog pastoralnog centra, o. Miloš predstavio je temu »Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni?« (Mk 10,17).

Predavač je istaknuo: »Mladić ima lak pristup do Isusa, takav isti pristup, lagan i jednostavan treba imati i mladi čovjek danas u susretu sa svećenikom. Također, istina koju mladić dobiva je zahtjevna istina. Istina za koju se treba u potpunosti odlučiti. Ovo izvješće evanđelista Marka izražava na učinkovit način veliku pozornost koju Isus posvećuje mladima, njihovim očekivanjima i nadama i pokazuje koliko je velika njegova želja da osobno susretne i otpočne dijalog sa svakim od vas. Krist, naime, prekida svoje putovanje kako bi odgovorio na pitanje svoga sugovornika, stavlja se potpuno na raspolaganje mladiću, koji je silno želio razgovarati s 'dobrim učiteljem' kako bi od njega na-

PROSLAVA SVETE BARBARE

Slavlje u Vrdniku

Srijem je oduvijek privlačan za susret: svako mjesto ima svoj značaj, a posebno sada od kako je ponovno uspostavljena stara Srijemska biskupija (2008. godine), a koju vodi biskup mons. Đuro Gašparović.

Za mjesto Vrdnik takva prigoda je uvijek proslava blagdana Svete Barbare, djevice i mučenice, zaštitnice rudara. Tako se i ove godine slavilo na njezin dan, 4. prosinca. Ove godine taj dan obogatilo je 7 krizmanika, učenika naše osnovne škole u Vrdniku, koji su imali potporu ravnatelja škole Gorana Žugića. Sakrament svete potvrde – krizme primili su i učenici Srednje strukovne škole u Irigu.

Ovu filijalu vodi preč. Blaž Zmaić, župnik i začasni kanonik već 30 godina, pa nakon Iriga, Šatrinaca i Dobrodola prigoda je bila da se u misi i ovdje spomene njegovih 35 godina svećeništva, te 205 godina župne crkve, 160 godina šatrinačke i 25 godina upravljanja filijalom Dobrodol. Svetu misu je predvodio srijemski biskup mons. Đuro Gašparović. Biskup nas je pozvao da otvorimo tri prozora (Barbarini), a krizmenike je ohrabrio da svjedoče svoju

vjeru i svima je zahvalio na zajedništvu. U koncelecijaciji su sudjelovali dekan preč. Eduard Španović, začasni kanonik i župnik u Srijemskoj Mitrovici, i župnik domaćin, koji je u svom stilu na početku pozdravio sve nazočne. Misi su nazočili i ovdášnji pravoslavni svećenici: o. Benedikt, iguman manastira Ravanica, i o. Darko Jelić, vrdnički pravoslavni paroh.

U Vrdniku djeluje HKUD »Sveta Barbara«, te su s nekoliko članova sudjelovali u ovom slavlju, kao i članovi »Udruga rudara« s predsjednikom Ivanom Karačićem. Slavlju su nazočili predsjednik DSHV-a Petar Kuntić, predsjednik IO HNV-a Darko Sarić Lukendić, hrvatski veleposlanik u Beogradu Željko Kuprešak, konzul iz Generalnog konzulata u Subotici Anto Franjić, te predstavnici izvršne i lokalne vlasti, vjernici, potomci rudara, kumovi i roditelji krizmenika i djelatnici Radio Marije, čijim je prijenosom omogućeno da slavlje iz Vrdnika dopre do slušatelja u njihove domove.

Sveta misa je služena i za pokojnog rudara Peru Karačića i dijete Jelenu Vazner, kao i za sve naše pokojne rudare.

F. F.

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

MARIJA – KLJUČ ZA RAZUMIJEVANJE LJUDSKOG ŽIVOTA

Početak boljšega svijeta

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Nedavno smo proslavili svetkovinu Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije. Razmišljajući o ovoj istini u kontekstu suvremenog života, tj. svijeta postmoderne u kojemu se događa zapanjujući razvoj tehnike koja nastoji rješavati sve probleme suvremenog života, na um mi padaju dvije misli. Prva je u kontekstu razvoja mikro i nanotehnologije, tj. čovjekova pokušaja da raznim metodama, tehnikama i tehnologijama ovlada svim područjima ljudskog života, pa čak i samim životom, kroz procese genetskog inženjeringa, umjetnog začeca, kloniranja itd. Suvremeni čovjek ne samo da želi razumjeti život, nego želi njime ovladati, želi postati gospodar života. Dakako, i smrti. Oduvijek se smrt suprotstavljala životu, no danas nije više riječ samo o tome, nego o »kulturi smrti« koja se suprotstavlja »kulturi života«. Željeći ovladati životom, suvremeni čovjek oko sebe sije smrt: smrt nerođenih, smrt nemoćnih, smrt umirućih, smrt brzu i smrt sporu. Želeći život, »proizvodi« smrt.

ZADNJU RIJEČ IMA ŽIVOT, A NE SMRT

Dogma Marijina bezgrješnog začeca i života uči nas kako je Bog autor života i kako je život ne samo Bogu drag, nego je to drugo ime za samoga Boga. Život ne nastaje u jednom trenutku. Život jest i život je svet. Dariva se i prenosi. Početak svakog života postavlja sam Bog koji je Život. Početak života koji postavlja Bog kao Život neprocjenjivo je važan – poručuje istina Marijina bezgrješnog začeca. U sjemenu, začecu, već je upisan i sadržan cvijet i plod. U Marijinu začecu sadržan je cvijet Marijina života, njezina svetost i njezino predanje Bogu, a sadržan je i njegov plod – njezina konačna proslava u nebu. Ono konačno upisano je već u začetku, jer je Bog autor tog plana. Istina Marijina bezgrješnog začeca govori o Božjoj ljubavi prema čovjeku, prema ljudskom životu, od njegova svetog početka do blaženog kraja. Ova Božja ljubav prema Mariji uključuje u sebe svako ljudsko biće. Bog je htio da njegov ljubljani Sin po Mariji postane spasiatelj ljudske zajednice, zajednice u koju se po grijehu uvukla smrt. Po Sinu u Mariji Bog svjedoči da je njegova milost snažnija od ljudskog grijeha. Zadnju riječ ima život, a ne smrt.

»ISKONSKI GRIJEH« – NADVLADAN, DOKINUT, PORAŽEN

U otajstvu svoga života Marija je zrcalo različitih stanja ljudskoga života, ona je također zrcalo

Urođeni egoizam,

duboka potreba za

potvrdom, za vlašću

i čašću, stavljanje

vlastitoga »ja« na

oltar svoga života

itd. samo su neke od

posljedica čovjeku

urođene požude ili

sklonosti da čini zlo.

različitih razvojnih dobi i etapa, kao i otajstvenih dubina početka i kraja ljudskog života. I to je druga misao koja nam pada na pamet razmišljajući o dogmi Marijina bezgrješnog začeca. Naime, misao koja povezuje Mariju – bezgrješno začetu i početak ljudskog života općenito. Nije li Marija u svome stanju bezgrješno začete zapravo ključ za razumijevanje Adama prije njegova pada; ključ za razumijevanje čovjeka u njegovu odnosu prema Bogu, kao darovatelju života, te njegova odnosa prema drugom čovjeku? Teologija već stoljećima Bezgrješnu naziva – Početak boljšega svijeta. U Djevici Mariji vidimo kako se na pozornici svijeta iznova pojavljuje nova zora. U njoj se obnavlja izvorno stanje čovjeka kao Božjega stvorenja, stanje koje je čovjek imao prije pada u grijeh. Marija je ustvari prva i prava Eva, otkupljena i obnovljena Eva. Tamni veo koji je pritiskao ljudsku egzistenciju po samoj činjenici ljudskog rođenja i porijekla napukao je u jednoj točki kroz koju se probija svjetlost. U Mariji je »iskonski grijeh« nadvladan, dokinut, poražen. Tamna strana ljudske egzistencije, lom u čovjeku koji ga mrviti iznutra i izvana te ga dijeli od Boga i blišnjega. Tu tamnu stranu ljudske egzistencije teologija naziva iskonskim ili istočnim grijehom. Nema samosvjesnoga ljudskog bića koje nije iskusilo posljedice stanja koje nazivamo iskonski grijeh. Urođeni egoizam, duboka potreba za potvrdom, za vlašću i čašću, stavljanje vlastitoga »ja« na oltar svoga života itd. samo su neke od posljedica čovjeku urođene požude ili sklonosti da čini zlo. U Mariji, u njezinu životu toga nije bilo. Promatrajući nju, onako kako nam je predstavlja Novi zavjet, možemo razmišljati kakav je bio i kakav bi bio čovjek da nije pao u zamku ostvarenja vlastitoga života bez Boga. Nije moguće govoriti o onome što nazivamo »iskonski grijeh« bez govora o bezgrješnom začecu Djevice Marije. Čovjekova povijest, poslije njegova pada, povijest je nasilja čovjeka nad čovjekom i naroda nad narodom. Marija svjedoči da tako nije moralo biti. Marija svjedoči da tako ne treba i ne smije biti. Marijina je povijest, povijest svjetla i povjerenja u Božje putove, u Božje vodstvo na ljudskom životnom putu. Marija postaje ključ za razumijevanje ljudskog života. U svome stanju Bezgrješne otkriva nam se stanje prvog čovjeka, Adama prije pada, a u svome stanju Uznesene objavljuje nam se konačno stanje čovjeka u suživotu s Bogom, tj. otkriva nam se stanje otkupljenog, posljednjeg, konačnog i proslavljenog Adama.

Kulnarski kutak

... i još po nešto...

ŠARENA GUSTA JUHA

Potrebno: 300 g teletine ili svinjetine, 150 g graška, 2-3 mrkve, 2 peršina, glavica luka, svježi rezani peršinov list.

Priprema: U veći lonac staviti vodu i dodati sitno narezane komadiće mesa. Ostaviti da proključa i pokupiti pjenu. Nakon toga dodati povrće, sol, vegetu, palo papra i ostaviti ponovno da proključa, te smanjiti vatru i kuhati oko jednog sata. Kada je juha gotova, dodati rezani peršinov list i ukuhati tijesto ili okruglice od griza. Uz ovu juhu možete poslužiti i kiselo vrhnje.

PUREĆE ROLNICE S RIBIZOM

Potrebno: 4 pureća odreska, sol, papar, 100 g svježeg kremastog sira (ABC sir), 120 g crvenog ribiza, 1 žličica listića svježeg majčine dušice, maslac za pirjanje, 120 ml kvalitetnog bijelog vina, 200 ml temeljca (može i pileća kocka), 3 žlice svježeg soka od ribiza.

Priprema: Meso operite i posušite kuhinjskim papirom, istucite batićem za meso s jedne strane, te začinite, posolite i popaprite. Ribiz vilicom skinite s peteljke, bobice operite pod mlazom vode, ocijedite i zajedno s listićima majčine dušice i kremastim sirom sve izmiješajte. Začinjene odreske premažite nadjevom, zarolajte i povežite kuhinjskim koncem ili čačalicama. Ugrijte maslac na srednje jakoj vatri i popržite meso sa svih strana da dobije lijepu zlatno-žutu boju. Tada ulijte vino i temeljac ili juhu, dodajte i sok od ribiza. Sve zajedno poklopite i ostavite da se lagano krčka oko pola sata. Nakon toga meso izvadite, umak još po želji zgusnite daljnim kuhanjem na laganoj vatri, začinite ga po ukusu i poslužite uz rolnice.

ČOKOLADNI KOLAČ S VIŠNJAMA

Potrebno za kore: 12 bjelanjaka, 12 žlica šećera, 12 žlica mljevenih oraha, 2 žlice kakaa, 2 žlice brašna, žličica praška za pecivo.

Potrebno za kremu: 12 žumanjaka, 12 žlica šećera, 100 g čokolade, 250 g margarina, 1/2 l slatkog vrhnja, veća staklenka višanja (može i zamrznute).

Priprema kora: Bjelanjke umutite sa šećerom u snijeg, pa lagano umiješajte i ostale sastojke. Masu ujednačite, podijelite na dva jednaka dijela i ispecite odvojeno dvije kore na 200°C.

Priprema kreme: Pjenasto ulupajte žumanjke sa šećerom na pari oko 20 minuta, pa dodajte otopljenu čokoladu. Ohladite kremu, pa je dodajte u izmiksani margarin. Umotite slatko vrhnje i višnje ocijedite. Na pladanj stavite jednu koru, premažite polovicom kreme, stavite polovicu višanja, pa premažite šlagom. Prekrijte drugom korom i premažite preostalom kremom, višnjama i šlagom. Naribajte čokoladu po kolaču.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

MATERICE I SVETA LUCIJA

U duhu vjere i tradicije

Hvaljen Isus gazdarice, čestitamo Materice! Pozdrav je kojim će mnogi u nedjelju pozdraviti svoje mame, majke, bake, nane, tete, ujne, strine... i sav ženski rod. Ovaj pozdrav je ujedno i čestitka za blagdan koji nas očekuje – blagdan majki – Materice.

Ovaj blagdan obilježavamo treće nedjelje adventa, ove godine 12. prosinca. Svi blagdani koji nas očekuju usko su vezani za običaje i tradiciju određenog podneblja, a ujedno se i s veseljem prenose s koljena na koljeno.

MATERICE

Najsvečaniji i najradosniji dan prije Božića su Materice. Običaj

Materica ima dugu tradiciju, a svodi se na čestitanje bliskim ženama u obitelji, dok djeca čestitaju svim poznatim ženama, u prvom redu mamama, pa majkama, bakama, tetama i ostalim rođakama, pa i susjedama, poljubivši ih u ruku. Zauzvrat dobiju orahe i jabuku u koju je utisnut metalni novac, rupčić i suhe šljive.

Toga je dana u svim obiteljima posebno raspoloženje, majke i mame su ponosnije nego ikada. Ustaju ranom zorom, te pripremaju i s radošću dočekuju svoju djecu i unučad na svečanu užnu (ručak), koja je na radost svima, a osobito djeci. Današnji običaji su se u nekim segmentima možda i promijenili u odnosu na nekadašnje, no, bit toga dana se ne mijenja. Ne

mijenja se zahvala za život, niti se mijenjaju poštovanje i izrazi radosti i zahvalnosti.

Svi znamo kako je uloga majke u cijelom čovječanstvu neizmjerena. Pojam žene i majke usko je povezan uz sve segmente života. Kada je riječ o ulozi majke, žene dobivaju prvo i jedino mjesto.

SVETA LUCIJA

Već sutradan, 13. prosinca, obilježava se blagdan Sv. Lucije, zaštitnice vida, svetice i mučenice iz III. stoljeća. Na taj dan po starim običajima i tradiciji sije se božićna pšenica – žito. Ovo prirodno zelenilo ukras je božićnog stola, a simbolično predstavlja umiranje i ponovno rađanje prirode, te u kršćanskoj

vjeri blagoslov ljetine. Ta se pšenica – žito stavlja na stol za Badnju večer, uz božićnjak, kao i ispod bora u Betlehem, i tu ostaje sve do Tri kralja. Uvijek se sije i žito koje se na Badnji dan nosi na groblje pokojnima, s grančicom bora.

Pri sijanju žita svakako uključite svoju djecu, koja će gledajući naučiti ovaj običaj. Zajedno odaberite lijep keramički ili porculanski tanjurić ili dublju zdjelicu. Rasporedite pšenicu i stavite tanjuriće na sunčano i toplo mjesto. Zatim pokažite djetetu kako će staviti deblji sloj vate ili nekog vlažnog platna. Po potrebi ga zalijevajte, ali ne previše. Kako bi žito bolje nabujalo i kasnije uspješnije klijalo, potopite ga u vodu večer prije sijanja.

POLIKLINIKA

Jelenić Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 064/222-14-20, 063/508-811
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućne posete, prevoz pacijenata

Badawi

Pedijatrija, Ginekologija, Urologija, Neurologija, Gastroenterologija
 Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorija, Alergotest
 Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna hirurgija
 Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Bloptron, Magneti i ostalo...

Poliklinika za vašu porodicu

Čestitamo Materice!

Faljen Isus gazdarice, čestitamo Materice! Vjerujem kako će mnogi od vas ovako u nedjelju pozdraviti svoju mamu, majku, bake, tete i sav ostali ženski rod. Taj dan volimo svi - i veliki i mali. Vole ga i mame i majke, a vole ga i djeca. Ukoliko ne znate na koji način mami ili majki - baki čestitati Materice, evo vam donosimo dobro poznatu staru čestitku za Materice, te po koji stih namijenjen mamama.

Pokraj ovih stihova, možete mami nacrtati i neki crtež, a mama će vas sigurno nagraditi. Prvo zagrljajem i poljupcem, a onda, po tradiciji, jabukama, orasima, rupčićem, novcem i možda još nečim.

Mamina ljubav

Kad brige muče
dječje glavice,
mame se bore
kao lavice.

A dječje srce
koje pati
utješit uvijek
mama će znati.

Kad tuga prijeti,
mama je spriječi,
kad bolest dođe
mama je liječi.

Kad dijete plaši
noćna tama

uz njega bdije
njegova mama.

Kad dijete teška
zadaca muči,
uz njega mama
strpljivo uči.

A kad se dogodi
kaos u školi,
mama svog đaka
i dalje voli.

Mamina ljubav
snagu nam daje,
kroz život vodi
i vječno traje.

Čestitka za Materice

Faljen Isus, gazdarice!
Čestitamo Materice.
Ja sam došo priko mora
da mi date malo ora.
Priskočio sam i priko kapije
da mi date malo rakije.
Snašla me je strašna muka,
da mi date i jabuka.
Vidio sam i ovaca,
da mi date malo i novaca.
Napolju je strašno zima
molim jednu čašu vina!

GUPČEVI UČENICI U TAVANKUTU PRIREDILI ADVENTSKI SAJAM

Darujemo potrebne

Advent ili došašće vrijeme je priprave za Božić, koje, osim odlaska na mise zornice, učenici Osnovne škole »Matija Gubec« u Tavankutu koriste i za izradu božićnih ukrasa, koje svake godine prodaju na adventsko-novogodišnjem sajmu.

Tako su i protekloga četvrtka, skupa sa svojim učiteljima i nastavnicima, priredili sajam, koji je održan u prostorijama škole u Donjem Tavankutu.

Uoči otvorenja održan je zabavni program u božićnom duhu, tijekom kojeg su, plesom, recitalima, pjesmom i glumom, djeca pokazala da u adventsko vrijeme s veseljem očekuju božićne i novogodišnje blagdane.

Izradom božićnih ukrasa učenici ove škole u Donjem i Gornjem Tavankutu, te u Ljutovu, pozabavili su se proteklih nekoliko tjedana, a njihov trud i rad bio je nagrađen oduševljenjem njihovih obitelji, koje su došle pogledati što se sve na sajmu može kupiti.

Prodajne štandove prekrilo je šarenilo božićnih čestitki, kolača, jaslca, ukrašenih borova, te brojnih drugih zanimljivih ukrasa, kakve već može kreirati samo dječja maštovitost.

Roditelji su rado izdvojili novac za njihova remek-djela, a prema riječima ravnateljice škole Stanislave Stantić-Prčić prihod od prodaje bit će ovoga puta doniran jednoj kraljevačkoj osnovnoj školi, kako bi se, nakon nedavnih potresa u tom gradu, pomoglo daljnjoj nastavi, a u planu imaju, kaže, i pozvati u posjet djecu iz Kraljeva.

Marija Matković

Darivao sveti Nikola, darivala i djeca

Sveti Nikola, omiljeni dječji svetac, donio je radost i darove djeci, ali i djeca su darivala njega svojim recitacijama, pjesmama, igrokazima i plesom na četvrtoj po redu manifestaciji »Pismom i igrom u susret svetom Nikoli«, održanoj u Bregu 4. prosinca u organizaciji HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević.«

Djeca su se pripremala za ovu večer okupljajući se u prostorijama Doma kulture, gdje su pravila ukrase od tijesta. **Vlatko Krizmanić** je napravio čestitke u tehnici slame, koje su djeca darivala gostima. U bogatom programu, kojeg su vodile **Vanja Forgić** i **Aleksandra Kovačić**, pokraj domaćina sudjelovala su i kulturno-umjetnička društva iz - Sombora, Bačkog Monoštora, Sonte, Male Bosne i Plavne. Nazočne u domu kulture pozdravila je konzulica **Vesna Njikoš-Pečkaj**, a budući da je vrijeme došašća, o ovom razdoblju crkvene godine govorila je

Milica Lerić. Uslijedio je nastup »Somborskih bečara«, mladog tamburaškog sastava iz Sombora u kojem se našao i jedan tamburaš iz Brega. Oni su odsvirali, a **Ana Parčetić** otpjevala dvije božićne pjesme. Slijedili su recitatori, gitarske izvedbe pjesama, plesovi folklornih sekcija i igrokaz »Nebeski radio«, kojeg su pripremili članovi dramsko-recitatorske sekcije iz Brega. Na kraju programa među djecu je došao sveti Nikola, i to ne praznih ruku, a djeca su mu iz sveg glasa otpjevala božićnu pjesmu »Radujte se narodi« i svima poželjela sretne predstojeće božićne blagdane.

Z. G.

Darovi na radost

USrijemskoj Mitrovici u nedjelju je prikazana predstava u tri čina, a ujedno su i podijeljeni darovi za djecu koja pohađaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Predstava i podjela darova organizirani su u Hrvatskom domu povodom blagdana Svetog Nikole.

Predstava, koja je trajala sat vremena, imala je tri čina: Monolog o životu svetog Nikole, recitacije i igrokaz posvećen svetom Nikoli. Sudjelovalo je 32-oje djece. Ostala djeca koja pohađaju ovaj predmet uradila su više od 50 radova posvećenih svetom Nikoli i znamenitostima Hrvatske, a radovi su bili izloženi u Hrvatskom domu. Ovom je prigodom Hrvatski kulturni centar Srijem - Hrvatski dom podijelio oko stotinu paketića djeci koja pohađaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i koja su svojim radom uveličala blagdan Svetog Nikole. Velika dvorana Hrvatskog doma bila je u potpunosti ispunjena, a osim djece predstavu je pratilo i više od 200 roditelja, baka i djedova.

D. Š.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

Ovoga puta ćemo u zabavnoj rubrici u kojoj se bavimo zanimljivim starim i novim fotografijama napraviti malu iznimku i na trenutak posvetiti maleni dio pažnje jednoj svima nama dragoj ptici selici. S obzirom da u ovoj rubrici primarno želimo sačuvati tradicionalnost našega življenja kroz priče o ljudima, stvarima, građevinama i svemu što nas okružuje, sljedeće redove posvećujemo rodama. Naime, zbog raznoraznih razloga modernoga načina življenja (isušivanje močvara, promjene u gradnji kuća, previše zagađenja i uporabe pesticida i sl.) i specifičnog načina svijanja svoga u ptičjem svijetu jedinstvenoga gnijezda, bijela roda je, osobito u gradskim sredinama, vrlo rijetka pojava. Nažalost, ova zakonom zaštićena vrsta sve je rjeđa i u seoskim sredinama, pa ih je primjerice na

teritoriju Vojvodine svega 1100 parova (90 posto ukupne populacije u Srbiji), dok ih na tlu Hrvatske ima svega 1500 parova koji ponajviše naseljavaju doline rijeka Drave, Save i Dunava.

Inače, ova europska gnjezdarića izvornog latinskog naziva *Ciconia ciconia* svoje prirodno stanište nalazi u poplavim livadama, okolici močvara i vlažnim šumama, pa je tako i ova snimka nastala prije nekoliko godina na jednoj livadi u neposrednoj blizini mađarsko-austrijske granice, kada je snimljena bijela roda bila zaokupljena lovinom dnevnog objeda. Upravo zbog gore navedenih razloga bijele je rode sve teže vidjeti u našim vojvođanskim krajolicima, a još teže ih 'uslikati' bez kvalitetnije fotografske opreme, pa je zato i ovaj amaterski uradak

mali doprinos skretanju pažnje na ove drage i simpatične ptice, uz koje se uvijek vezuje infantilna tvrdnja kako one donose djecu - što u biti i nije posve netočno, jer u svojim golemim gnijezdima prosječne veličine 180 x 180 x 80 cm, koja znaju težiti i do 1 tone, iz jaja (najčešće 5 komada) na kojima skupa leže oba roditelja, one zbilja na svijet donose dječicu, ali svoju.

PTICA NAŠEG
PODNEBLJA

Vojvodina je već stoljećima prostor na kojemu se gnijezde i nastanjuju bijele rode, koje su na određeni način već postale njenim svojevrsnim »brandom«, pa je stoga izuzetno važno učiniti sve da tako bude i u budućnosti. Ova golema ptica (100 cm) s rasponom krila i do 225 cm u biti je vrlo senzibilne prirode i prepuna nježnosti prema mladuncima o kojima se stara i skrbi sve do njihovog potpunog osamostaljenja i prvoga leta. Prema jednoj studiji rode svoja gnijezda ponajviše svijaju na krovovima kuća i dimnjaka (70 posto), potom na stupovima električne mreže (26 posto) i svega 4 posto na drveću, što je još jedan dokaz njihove bliskosti s ljudskim rodom. No upravo gnijezda na visokim stupovima električne mreže često

su uzrok pogibelji mladunaca (udar struje, groma i sl.), pa se u posljednje vrijeme pribjegava humanom preseljenju gnijezda u skladu s poštovanjem zakonske odredbe ili postavljanja umjetnog, drvenog postolja iznad stupa elektrodistribucije. Putujući našom pokrajinom vjerojatno je svatko vidio barem jednom gnijezdo roda, koje se uvijek nalazi upravo na navedenim visokim i često opasnim mjestima. Zanimljivo je kako se rode po povratku iz toplijih krajeva (jug – Afrika) uvijek vraćaju natrag u svoje staro gnijezdo u kojemu obitavaju tijekom odgajanja novih mladunaca (55 dana) tijekom travnja i svibnja.

PUT SELIDBE

Ornitolozi su uspjeli locirati trasu leta bijelih roda prema toplijim krajevima i zaključiti kako one putuju u dva smjera - zapadnim i istočnim dijelom Europe. Naše bijele rode putuju prema jugu Afrike ovim drugim, istočnim pravcem preko Bospora i to najkasnije do 25. kolovoza, a potom ih je zbilja rijetkost vidjeti – jedino ukoliko nisu zbog nekog razloga u mogućnosti letjeti. Povratak u naše krajeve uvijek je »zakazan« tijekom ožujka.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

ЖКП Суботичке пијаце

Szabadkai Piacok KK

JKP Subotičke pijace

KONCERT U TAVANKUTU

KONCERT U SOMBORU

10. prosinca 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Tenis

Kao što se svi razumiju u politiku i nogomet, odnedavno se svi razumiju i u tenis. Na svakom koraku, na ulici ili tržnici mogu se čuti komentari o slabijim prvim servisima ili neiznuđenim pogreškama, breakovima ili winnerima. I svi sve znaju. Jednostavno, takvi smo...

FOTO KUTAK

Štednja benzina!

KVIZ

Marin Getaldić

Kada je i gdje rođen hrvatski matematičar Marin Getaldić? S kojom je glasovitom ljepoticom svoga doba često bio u društvu?

Koji je časnički čin imao?

Gdje je slušao matematička predavanja koja će imati utjecaja na njegov kasniji znanstveni rad?

S kime je stupio u kontakt tijekom boravka u Padovi?

Koja su njegova najčuvenija djela?

Kada je i gdje umro Marin Getaldić?

2. listopada 1568. godine u Dubrovniku.
Cvijetom Zuzorić.
Kapetan.
U Rimu koncem 16. stoljeća.
S Gallieom Gallieom.
»Zbornik različitih problema«, »Neki stavovi o paraboli«, »Apolonije uskrslu«.
8. travnja 1626. godine u Dubrovniku.

VICEVI

Ulazi žena u butik i obraća se prodavaču:

- Htjela bih probati onu haljinu u izlogu.
- Neće moći. Morat ćete je probati u kabini – odgovori prodavač.

Žali se čovjek ženi:

- Danas me u busu kontrolor pogledao kao da nemam kartu.
- I što ti uradio? – upita žena.
- Pogledao sam ga kao da imam kartu!

Otišao mali Ivica s majkom u ZOO vrt.

- Mama, ima li ovdje roda?
- Naravno da ima sine, zašto pitaš?
- Pitam se hoće li me prepoznati!

NOGOMET

Humanost na djelu

SUBOTICA – Na humanitarnom mini turniru u malom nogometu, čiji je prihod namijenjen za pomoć obitelji Ujhazi iz Bačke Topole, sudjelovale su tri ekipe: Čvorkova bara, Forma Urbanico i Moravex. Prikupljeno je 22.000 dinara, a turnir je održan u Subotici u ponedjeljak, 6. prosinca, na terenu kod Zorke u takozvanoj Areni

sportova. Organizator je bio Robert Šebek, a povod je bila pomoć Dori Ujhazi, samohranom majci četvero djece (od kojih najmlađe ima samo 6 mjeseci), čiji je suprug tragično nastradao.

T. A.

Memorijal Josipa Bukovca Drase

SONTA – U znak sjećanja na prerano preminulog polaznika nogometne škole NK Dinamo na parketu sportske dvorane OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti je u nedjelju, 5. prosinca, održan II. memorijal Josipa Bukovca Drase. Ovaj malonogometni turnir nije bio natjecateljske naravi, jednostavno se igrao nogomet bez opterećenja rezultatom, nogomet kakvoga je volio pokojni Josip. U prvim pet utakmica snage su odmjerile ekipe nogometnih škola domaćina i NK Tekstilca iz Odžaka. U utakmici ekipa dobi 2002. i mlađih bolji su bili domaćini rezultatom 2-1, u ostalim dobnim kategorijama slavili su gosti i to: 2001. rezultatom 2-1, 1999/2000. 2-1, 1998. 3-0, 1997. 1-0 i 1995/6. 1-0. Prvotimci Dinama poraženi su rezultatom

5-2 od NK Poleta iz Karavukova, a u susretu veterana ovih dvaju klubova bolji su bili domaćini uz pobjedu od 5-2. Turnir je otvoren početnim udarcem brata pokojnog Josipa, Siniše Bukovca.

I. A.

KARATE

Advent cup

SEGEDIN – Internacionalni karate turnir pod nazivom 3. advent cup 2010. održan je u Segedinu, 4. prosinca, a na njemu su sudjelovali klubovi iz Mađarske, Rumunjske, Crne Gore i Srbije. Medalje za KK ENPI iz Subotice su osvojile sestre Ivković – Stela zlatnu medalju u borbama u konkurenciji seniorki, a Simona dvije srebrne u katama i borbama u konkurenciji kadetkinja. Milica Jerković je zauzela 6. mjesto u katama u konkurenciji kadetkinja.

- * Pobjedom u Jagodini (1-0) u posljednjem kolu, nogometaši Spartaka ZV zauzimaju 6. mjesto na tablici jesenskog dijela Superlige.
- * Tricom u posljednjoj sekundi košarkašice Spartaka poražene (70-71) od Čelareva.
- * Košarkaši Spartaka pobijedili u Jagodini (86-83) i nastavili seriju uspjeha u Prvoj ligi.
- * Devetu uzastopnu pobjedu zabilježili odbojkaši Spartaka, svladavši VGSK s 3-0.
- * Odbojkašice Spartaka uvjerljive protiv TENT-a (3-0).
- * Hrvaci Spartaka momčadski prvaci Srbije.
- * Plivači Spartaka uspješni na mitinzima u Ljubljani i Somboru.
- * Pobjeda rukometaša Spartak Vojputa protiv Rudara (31-28).

Vicaí Optika

* 24000 Subotica, Vladimira Nazora 8 *

* Tel.: 024/521 100, 064 00 777 40 *

* **Kompjutorski pregled i provjera vida ***

* **Leća: s dioptrijom i u boji ***

* **Brza nabava specijalnih stakala i kvalitetna ugradnja istih ***

* **Odloženo plaćanje umirovljenicima ***

* **Sindikalni krediti ***

* **Mogućnosti plaćanja: karticom, čekovima građana, virmanska uplata, gotovina ***

* **Radno vrijeme: 8-12, 17-19**

* **Subota: 9-12 ***

NOGOMETNA REPREZENTACIJA HRVATA IZ SRBIJE BOLJA OD REPREZENTACIJE HRVATA IZ SRIJEMA (0:2)

Mladi kucaju na vrata prve vrste

Organizator susreta bio je HKPD »Matija Gubec« iz Rume, a u objema momčadima istaklo se nekoliko novih igrača

Nogometna reprezentacija hrvatske zajednice u Srbiji pobijedila je reprezentaciju hrvatske zajednice iz Srijema rezultatom 2-0. Utakmica je odigrana 4. prosinca na terenu NK Jedinstva iz Rume.

Pobjednička ekipa, inače, već godinama uspješno nastupa na natjecanjima autohtonih manjinskih zajednica.

Tijekom susreta viđen je dobar nogomet, a nekoliko nogometaša iz Srijema, prije

svih *Damir Horvat, Mario Rukavina i Miša Erceg*, zasigurno će se u budućnosti naći na popisu izbornika reprezentacije Hrvata iz Srbije *Marinka Poljakovića*.

Kvalitetnija gostujuća mom-

čad pobijedila je golovima *Igora Skenderovića* u 1. minuti i *Kristijana Čorbe* u 65. minuti susreta, no treba izdvojiti činjenicu kako je u drugom poluvremenu za reprezentaciju Hrvata iz Srbije po prvi put nastupilo i nekoliko mladih igrača s kojima je započelo pomlađivanje reprezentativne vrste. Strijelac drugog pogotka *Kristijan Čorba, Dinko Kuntić, Davor Balazević, Slađan Bedeković, Goran Skenderović* i vrlo nadareni vratar *Stefan Lebović* pokazali su nogometno umijeće i dokazali kako se u budućnosti na njih ozbiljno mora računati.

Poslije revijalnog prijateljskog susreta, održanog u organizaciji HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume, druženje je, uz prigodan domjenak, nastavljeno u prostorijama ovoga društva na čijem se čelu nalazi *Milenko Kulušić*. Domjenku i druženju nazočili su i veleposlanik Republike Hrvatske u Srbiji *Željko Kuprešak*, narodni zastupnik i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, predsjednik IO HNV-a *Darko Sarić Lukendić*, te brojni sportski djelatnici iz Rume i okolice, kao i navijači iz Subotice.

Verica Kujundžić
D. P.

JUGOTON - CROATIA RECORDS d.o.o.
Sremska Kamenica, Branka Ćopića 12
jugotoncrorec@gmail.com
www.crorec.hr

Prodavnica BEOGRAD
Nušićev 27
011 322 53 62

Prodavnica SUBOTICA
Matka Vukovića 5
024 522 920

www.jugoton.rs office@jugoton.rs

POGLED S TRIBINA

Euro istina

Proteklog tjedna u susretima 5. kola nogometne Lige Europe hrvatski predstavnici Dinamo i Hajduk doživjeli su uvjerljive poraze od Villarreala (0-3) i AEK-a (1-3) i po tko zna koji puta dobili europsku lekciju. Dok su se Splićani domaćim porazom od solidne grčke momčadi i definitivno oprostili od teoretskih šansi za prolaz u sljedeću rundu, Zagrepčani su i dalje u igri da nakon četiri decenija dočekaju europsko proljeće. Svoju europsku istinu i najveći ispit ove generacije »modri« će imati sljedećeg tjedna (15. prosinca), kada na Maksimiru gostuje grčki PAOK. Zahvaljujući maloj pomoći Belgijaca (Club Brugge je odigrao neodlučeno u Solunu 1-1), izabranicima Vahida Halilhodžića je dovoljna bilo koja pobjeda i Dinamo će zimovati u Europi. Nadajmo se kako je lekcija iz Villarreala dobro naučena i da je možda baš dobro da su se glave ohladile, osobito nakon domaćeg kiksa protiv Varaždina u posljednjem jesenskom kolu 1. HNL-a, pa će se moći i morati maksimalno uči u najvažnijih 90 minuta ove 2010. godine. Dinamo to može, ima kvalitetu i prema ocjenama mnogih stručnjaka bolja je momčad od PAOK-a. U večeri euro istine samo to treba pokazati, dati gol više i ostvariti svoj decenijski san....

D. P.

NOGOMET

Remi Dinama

Lider tablice i jesenski prvak Dinamo odigrao je neodlučeno protiv Varaždina (1-1) u Maksimiru i učinio proljetni nastavak prvenstva 1. HNL-a barem donekle zanimljivijim, s obzirom

da je Hajduk u gostima svladao Šibenik (3-1) i smanjio razliku na 5 bodova. Zanimljivo je istaknuti i novu pobjedu Istre 1961 (2-1 protiv Lokomotive), s kojom su Puljani uknjižili i 18. bod i potpuno oživjeli nade u ostanak u društvu najboljih.

Ostali rezultati 18. kola: Zadar – Slaven 1-1, Osijek – Zagreb 0-0, Split – Karlovac 0-1, Hrv. dragovoljac – Rijeka 2-2, Inter – Cibalia 2-1.

Tablica: Dinamo 45, Hajduk 40, Cibalia 30, Inter 28, Split 27, Karlovac 26, Rijeka, Varaždin 25, Slaven 24, Zadar 23, Osijek 22, Zagreb, Lokomotiva 21, Šibenik, Istra 1961 18, Hrvatski dragovoljac 7.

RUKOMET

EP u Danskoj i Norveškoj

Od 7. do 19. prosinca Danska i Norveška ugostit će u zajedničkoj organizaciji 16 najboljih reprezentacija na 9. europskom prvenstvu u rukometu za žene. Najbolja hrvatska vrsta igrat će u skupini B s Rusijom, Islandom i Crnom Gorom, a prve tri ekipe će izboriti plasman u drugi krug natjecanja, kada se formiraju nove dvije skupine (A+B) i (C+D) iz kojih će potom po dvije prvoplasirane reprezentacije igrati u polufinalu. Rukometašice Srbije nastupit će u skupini A uz selekcije Danske, Španjolske i Rumunjske.

Uvjerljiva pobjeda Zagreba

Rukometaši Zagreba CO zabilježili su visoku pobjedu protiv Bosne (34-15) u 7. kolu Lige prvaka i na zimsku pauzu idu kao drugoplasirana momčad skupine D. Nakon neodlučenog susreta u Sarajevu, u Zagrebu nije bilo nikakvih iznenađenja i hrvatski prvak je cijeli susret rutinirano držao u svojim rukama zabilježivši na koncu pobjedu od skoro 20 golova razlike. Nastavak Lige prvaka slijedi 19. veljače, kada u Zagrebu gostuje rumunjska momčad Constanta.

KOŠARKA

Cibona bolja od Zadra

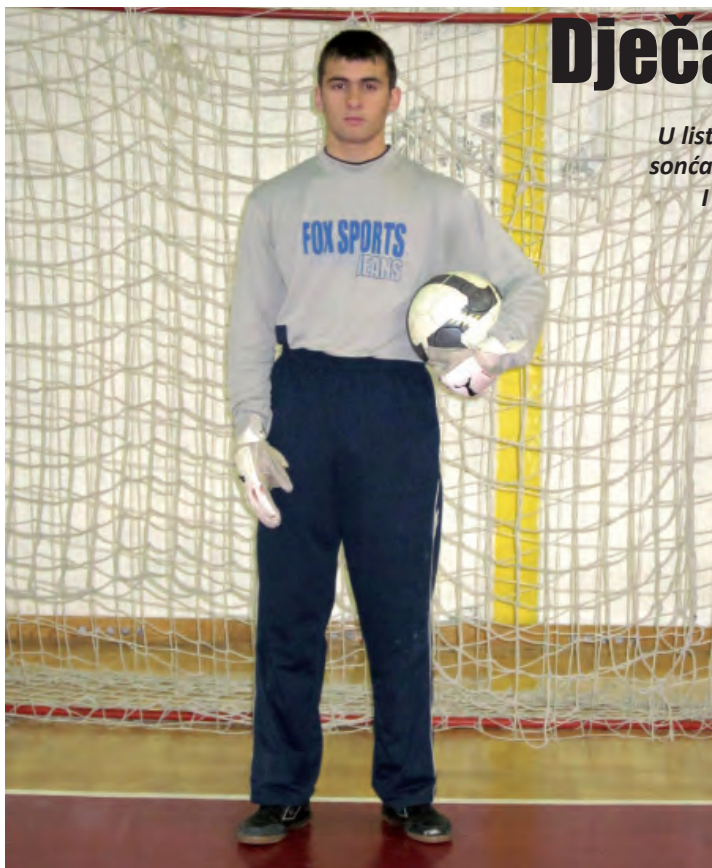
Minimalnom pobjedom (84-81) Cibona je u Zagrebu slavila pobjedu u hrvatskom derbiju 10. kola NLB lige, a nove pobjede su zabilježila i ostala dva hrvatska predstavnika u regionalnoj košarkaškoj ligi. Zagreb je u Ljubljani bio bolji od Olimpije (82-75), dok je Cedevita s košem razlike bila bolja od češkog Nyburka (80-78). U vrlo izjednačenoj situaciji, koja vlada na tablici NLB lige, razlika između prve i jedanaeste momčadi je svega jedan bod, pa se u nastavku natjecanja očekuje zanimljiva borba za prva četiri mjesta koja vode u doigravanje za prvaka.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtna pomoći koju daje PIO.

DAVOR BALOG, MLADI VRATAR NK DINAMO IZ SONTE

Dječaćki san postaje java

*U listopadu je napunio šesnaest godina i postao »jedinica« sončanskoga Dinama i reprezentacije vojvođanskih Hrvata *
I dalje sanja, a u snu čuva vrata matične domovine*

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

Mladi vratar Nogometnog kluba Dinamo iz Sonte Davor Balog nedavno je zakoračio u sedamnaestu godinu. Sa svojih 180 cm visine i 72 kg tjelesne mase idealno je građen za svoju dob. Gipkih, mačjih pokreta, posjeduje i dozu pozitivne agresivnosti i drskosti u igri, svojstveno odista dobrim nogometnim vratarima. Uz specijalistički pregled i dopuštenje liječnika promoviran je u prvog vrataru ionako pomlađene ekipe, koja se natječe u MOL Sombor – Apatin – Odžaci – Kula. Po riječima voditelja Dinamove nogometne škole, profesora tjelesnog odgoja *Gorana Matića*, Balog je rođeni vratar.

»Prezadovoljan sam što je jedan ovakav sportaš ponikao u nogometnoj školi koju vodim. Već u najranijem djetinjstvu pokazivao je veliku nadarenost, ali i veliku upornost i radne navike. Odrastao u športskom ozračju, za sada je ostao daleko od poroka poput alkohola i cigareta. I na nogometnom terenu i u privatnom životu djeluje puno ozbiljnije od većine svojih

vršnjaka. Ukoliko nastavi raditi ovako ozbiljno, predviđam mu lijepu nogometnu budućnost, a već sada bi s uspjehom čuvao vrata svakoga srpskoligaša«, kaže Matić.

Balog je rođen 5. listopada 1994. godine u Somboru, a djetinjstvo je proveo na salašu udaljenom nekoliko kilometara od Sonte. Prve nogometne korake, poput mnoge djece iz brojem velikih salašarskih obitelji u svojem okruženju, napravio je na leđini pokraj bivše »Kudjeljare«.

U DINAMOVOJ ŠKOLI

»S nogometnom loptom družim se otkada znam za sebe. Na našem i okolnim salašima bilo je puno djece i za igru nikada nismo imali dovoljno vremena. Svakako, najpopularniji je bio nogomet. Za razliku od većine djece, odmalena me je privlačila obrana vlastitih vrata. Nisam bio strašljiv, bez pardona sam ulijetao u noge znatno starijim dječacima i odnosio im lopte koje su oni već vidjeli u goluk«, kaže Davor. Polaskom u son-

čanski dječji vrtić počinje i njegova »prava« nogometna karijera. Upisao se i u Dinamovu malu nogometnu školu, kod trenera Gorana Matića. »Za mene je to bio veliki napredak. Poslije dotadašnjih dječaćkih loptanja na livadi doživio sam ono o čemu sam cijelo vrijeme maštao, stao sam među prave vratnice, iza leđa mi je bila prava mreža. Upijao sam svaku riječ trenera, slijedio sam sve njegove naputke. U nogometnoj školi radili smo sustavno, postupno, od osnovnih elemenata, pa sve do taktike i organizacije nogometne igre. Trener je organizirao zaseban rad s vratarima i slobodno mogu reći kako sam većinu onoga što danas znam o nogometu naučio od njega. Mnogi kažu da sam prirodno nadaren, no, trener Matić naučio me je kako je recept za uspjeh u športu 10 posto nadarenosti i 90 posto rada. Od malih nogu usadio mi je radne navike i danas mi uopće nije teško trenirati s prvotincima. U nogometnoj školi sam, kao nadareno dijete, uvijek čuvao vrata generacije godinu-dvije starije od moje«, kaže Davor.

MEĐU SENIORIMA

Ovakav rad mladog Baloga i sigurnost u obrani vlastitih vrata nisu ostali nezapaženi. Trener prve ekipe Dinama *Željko Vidaković* redovito je pratio utakmice polaznika nogometne škole, pa je mladog, ali stasitog vrataru ljetos priključio seniorskom natjecateljskom pogonu. Zamijetio ga je i izbornik reprezentacije vojvođanskih Hrvata *Marinko Poljaković*, pa je tako već čuvao vrata i na utakmicama ove selekcije. Davor je odradio ljetošnje pripreme

u matičnom klubu, a čuvao je vrata Dinama i u svim prijateljskim utakmicama. Pokazao je kako se na njega mora itekako računati, kako će starijim kolegama biti vrlo ozbiljan rival za »jedinicu«.

»Mojoj sreći nije bilo kraja kad me je voditelj nogometne škole obavijestio da sam priključen natjecateljskoj ekipi. Dosta sam naučio, a nadam se i da ću još puno naučiti od trenera Dinamove prve momčadi *Željka Vidakovića*. On je bio dugogodišnji vratar Sončana i ima puno praktičnog znanja«, kaže Davor.

Na šesnaestogodišnjeg Dinamovog vrataru mnogi su bacili oko, pa su i pozivi u klubove u bližoj i daljoj okolici učestali. »Sa mnom su razgovarali mnogi, nudili su mi svašta za prelazak u njihove klubove, najčešće posao i nekakve dnevnice i putne troškove. No, za sada, bar do završetka srednje škole, odlazak iz Sonte ne pada mi na pamet. Solidan sam učenik i za sada mi je škola u prvom planu. Prvi dio dječaćkoga sna mi se ostvario – postao sam »jedinica« sončanskoga Dinama, a zamijetio me je i ukazao mi povjerenje i izbornik Poljaković. Ukoliko kroz izvjesno vrijeme i budem prihvatio neku od ponuda, sigurno je da mi neće biti primarni materijalni uvjeti, nego način i kvaliteta rada s vratarima u klubu kojeg ću odabrati. Znam da mi do ostvarenja drugoga dijela sna predstoji dug i mukotrpan put, ali spreman sam na sva iskušenja i čvrsto vjerujem da ću jednoga dana stati i ispred vratnica moje matične domovine Hrvatske«, rekao je na kraju razgovora perspektivni vratar sončanskoga Dinama Davor Balog.

PETAK
10.12.2010.

06.00 - Najava programa
 06.05 - Trenutak spoznaje (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.07 - Lugarnica 19, serija
 09.52 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Morava - rijeka bez granica, dokumentarni film
 11.15 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - More ljubavi, telenovela
 13.20 - Hitna služba 15, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.15 - Drugo mišljenje
 14.55 - Luda kuća 4, humoristična serija
 15.35 - Crvena kapa, emisija pučke i predajne kulture
 17.00 - Vijesti
 17.15 - Hrvatska uživo
 17.30 - Proces
 17.55 - Iza ekrana
 18.35 - Naši i Vaši, TV serija
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Fantastična četvorka, američko-njemački film
 21.55 - Dnevnik 3
 22.25 - Vijesti iz kulture
 22.35 - Tjeskoba, dokumentarni film
 23.35 - Peti dan, talk-show
 00.30 - Filmski maraton: Carlitov način, američki film
 02.50 - Filmski maraton: Mr. Billion, američki film (R)
 04.20 - Peti dan, talk-show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - More ljubavi, telenovela (R)
 07.05 - Johnny Bravo, crtana serija
 07.30 - Hamtar
 07.55 - Mala TV
 --- - TV vrtić: Miš
 --- - Crtani film Zauvijek prijatelji: Vampir
 --- - Tajni dnevnik patke Matilde: Mjesečarenje
 08.25 - Dvorac igračaka, serija za djecu (R)
 08.50 - Školski program: Mačevanje ili kako danas izgledaju vitežovi
 --- - Puni krug

--- - Glazbeceda: Trio
 09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Eureka 3, serija
 14.15 - Školski program: (R)
 --- - Puni krug (R)
 --- - Glazbeceda
 15.00 - Suze Audrey Walker, američki film
 16.45 - Tree Hill 6, serija za mlade
 17.30 - Dva i pol muškarca 6, humoristična serija
 17.50 - Briljanteen
 18.30 - Županijska panorama
 19.00 - Morava - rijeka bez granica, dokumentarni film
 19.53 - Hit dana
 20.05 - Filmovi naših susjeda: Klopka, srpsko-njemačko-mađarski film
 21.55 - Muškarci na stablima, serija
 22.45 - Umrstva u Midsomeru 12b, mini-serija
 00.20 - Koncert zabavne glazbe
 01.20 - Kraj programa

06.05 Naši najbolji dani, serija
 06.55 Gospodin Magoo, crtana serija (24/65)
 07.20 Bumba, crtana serija
 07.35 Graditelj Bob
 07.45 Fifi i cvjetno društvo
 07.55 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine, crtana serija (18/26)
 08.20 Roary, crtana serija
 08.45 Zauvijek zaljubljeni, serija (51/140) R
 09.45 Slomljeno srce, serija
 10.50 Gumus, serija (19/100)
 12.40 IN magazin R
 13.25 Provjereno, informativni magazin R
 14.25 Zauvijek zaljubljeni, serija (52/140)
 15.20 Slomljeno srce, serija (60/130)
 16.15 Gumus, serija (20/100)
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Gumus, serija- nastavak
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Supertalent polufinale, uživo
 22.30 Fantastična petorka, igrani film
 00.30 Staklena kuća, igrani film R
 02.30 Devet zatočenih, igrani film
 04.00 Ezo TV, tarot show
 05.30 Kraj programa

05.45 Miffy, animirana serija
 06.00 RTL ritam zona - Urban, glazbena emisija
 08.05 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 09.25 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 10.35 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 11.05 1001 noć, dramska serija (R)
 12.00 Ezel, dramska serija (R)
 12.50 Klon, telenovela (dvije epizode)
 14.40 Andeo i vrag, telenovela
 15.35 Osveta ljubavi, telenovela (dvije epizode)
 17.20 Bibin svijet, humoristična serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
 21.30 Velika pandina avantura, film, obiteljski
 23.10 Telefonska govornica, film, triler (prvi dio)
 23.55 RTL Vijesti, informativna emisija
 00.10 Telefonska govornica, film, triler (drugi dio)
 00.55 Ray, igrani film, biografska drama
 03.25 Astro show, emisija uživo

SUBOTA
11.12.2010.

06.05 - Najava programa
 06.10 - Drugo mišljenje (R)
 07.05 - Iza ekrana (R)
 07.30 - Crvena kapa, emisija
 08.00 - Hrvatska kronika BiH
 08.10 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Slomljena strijela, američki film
 09.50 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Kućni ljubimci
 10.45 - Normalan život, emisija o obitelji (R)
 11.25 - Opera box
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Veterani mira, emisija za branitelje
 13.20 - Prizma
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.40 - Skica za portret
 14.55 - Eko zona
 15.25 - Život: Primati, dokumentarna serija
 16.20 - Euromagazin
 16.55 - Vijesti
 17.05 - Reporter
 18.10 - U istom loncu,

kulinarški show
 18.45 - Potrošački kod
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Ples sa zvijezdama, 1. dio (7/8)
 21.25 - Ples sa zvijezdama, 2. dio (7/8)
 21.45 - Momci s Madisona 3, serija
 22.35 - Vijesti
 22.50 - Vijesti iz kulture
 23.00 - Braća Newton, američki film (R)
 01.05 - Filmski maraton: Varalice, američki film (R)
 02.45 - Filmski maraton: Tko je ubio Joy Morgan, američki film (R)
 04.20 - Skica za portret
 04.40 - Potrošački kod (R)
 05.10 - U istom loncu, kulinarški show (R)

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 07.55 - Najava programa
 08.00 - Garfield i prijatelji, crtana serija
 08.25 - Plesne note, serija
 08.50 - Vrijeme je za Disneyja: Little Einsteins
 --- - Vrijeme je za Disneyja: Moji prijatelji Tigar i Pooh
 09.40 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za djecu
 10.05 - Val d'Iserre: Svjetski skijaški kup (M) - veleslalom, prijenos 1. vožnje
 11.15 - Ni da ni ne: Varanje na testovima
 12.10 - Tin Ujević: Spomenak
 13.05 - Val d'Iserre: Svjetski skijaški kup (M) - veleslalom, prijenos 2. vožnje
 14.20 - Briljanteen (R)
 15.00 - Filmska matineja: Malo zločest, malo dobar - američki film
 16.25 - Vaterpolo, Kup Hrvatske - polufinale: Mladost - Jug, prijenos
 17.55 - Rukomet, LP: Nexa - CO Zagreb, prijenos
 19.30 - Garaža
 20.05 - Rukomet, EP (Ž): Hrvatska - Crna Gora, prijenos
 21.55 - HNL specijal
 23.00 - Skladište 13, serija
 23.45 - Skladište 13, serija
 00.30 - Vrijeme je za jazz: Za jednom kapi čistoga života, Big Band HRT-a, kompozitor i dirigent A.T.Šaban (1. dio)

HRT2, SRIJEDA,
15.12.2010., 15.00
SUZE AUDREY WALKER -
američki film
(AUDREY'S RAIN, 2003.)

Obiteljski film. S mnogo topline i humora ispričana je teška i nevesela životna priča Audrey Walker (J. Smart). Audrey je živjela s ocem i dvije sestre. Kad im je majka umirala, Audrey joj je obećala da će se brinuti o mlađoj sestri,

01.30 - Kraj programa

06.15 Spy Kids 3 D: Završna igra, igrani film
 07.45 Bračne vode, serija
 08.15 Peppa, crtana serija
 08.30 Timmy Time
 08.40 Winx, crtana
 09.05 Chuggington
 09.20 Ben 10: Alien Force,
 09.50 Dog stories memori kviz
 10.05 Televizijska posla, serija
 10.35 Frikovi, serija (15/16)
 11.35 U sedmom nebu, serija
 12.35 Privatna praksa, serija
 13.35 Spy Kids 3 D: Završna igra, igrani film R
 15.15 Obiteljska pravila, film
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.10 Obiteljska pravila, igrani film - nastavak
 17.45 Lud, zbunjen, normalan
 18.30 Lud, zbunjen, normalan
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Danas umireš, film
 21.40 Loganov rat: U ime časti, igrani film
 22.30 Boks: Kličko vs. D. Chisora - uvodna emisija
 23.00 Boks: Kličko vs. D. Chisora - prijenos
 00.00 Loganov rat: U ime časti, film - nastavak
 00.55 Specijalni specijalci, igrani film
 02.25 Ezo TV, tarot show
 03.55 Transmorfers, film
 05.20 Alex i Emma, film
 06.55 Kraj programa

07.35 Miffy, crtana serija
 08.15 YooHoo i prijatelji, (R)
 08.50 Bakugan, crtana serija
 09.15 Crvene kapice

Marguerite (K. Wilhoite), koja je mentalno zaostala. Kad bi ona otišla, otac bi Marguerite smjestio u umobolnicu. Zbog toga Audrey ne odlazi s dečkom kojega voli Terryjem Lloyd (R. Gilliland), nego ostaje uz svoje. Ovaj obiteljski film s mnogo običnih kućnih situacija već od prve sekvence očarava osjećajnošću i humorom. Zbog finog humora sentimentalna priča o Audrey nikad ne prelazi u dosadnu patetiku, nego je pratimo onako kako i teče - spokojno, s ljudskom toplinom.

Uloge: Jean Smart, Richard Gilliland, Carol Cane, Kathleen Wilhoite, Angus T. Jones, Kristina Malota
Scenaristi: Jennifer Smith, Kate Smith
Redatelj: Sam Pillsbury

09.45 Učilica, kviz za djecu (uživo)
10.20 Ekkluziv tabloid, magazin (R)
11.00 Sinovi i kćeri, (R)
11.30 Malcolm u sredini, serija (dvije epizode)
12.30 Rocky i Bullwinkle, film, obiteljski (R)
14.10 Pustolovina u autobusu, film, komedija (R)
15.55 Srce i duše, igrani film, romantična komedija (R)
17.55 Zvijezde Ekstra: 10 najzanimljivijih holivudskih priča (1. dio), zabavna emisija
18.30 RTL Danas
19.05 Bibin svijet, serija
19.45 Žuta minuta
20.00 Zebra trkačica, igrani film, obiteljski
21.50 Taxi 3, igrani film
23.25 Blade, igrani film
01.30 Astro show, emisija uživo
02.30 Američki grafiti, igrani film, komedija (R)

**NEDJELJA
12.12.2010.**

05.40 - Najava programa
05.45 - Duhovni izazovi (R)
06.15 - Euromagazin (R)
07.00 - Mala TV:
--- - TV vrtić Robin Hood
--- - Ninin kutak
--- - Danica i pelikan (R)
--- - Bembove priče
--- - Tajni dnevnik patke Matilde: Mjesečarenje
--- - Čarobna ploča - 7 kontinenata (R)
08.00 - Vijesti
08.05 - Prijatelji, zabavni show za djecu
09.00 - Nora Fora, TV igra za djecu

09.55 - Vijesti iz kulture
10.00 - Vijesti
10.10 - A.Christie: Gospodica Marple 5, mini-serija
11.40 - manjinski MOZAİK
12.00 - Dnevnik
12.25 - Plodovi zemlje
13.20 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
15.55 - Legenda o medvjedu, američki film
17.20 - Jelovnici izgubljenog vremena
17.45 - Lijepom našom: Kostrena (1/2)
18.45 - Globalno sijelo
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - 1 protiv 100, kviz
21.05 - Stipe u gostima 3, TV serija

21.45 - Nije kraj, hrvatski film
23.30 - Vijesti
23.45 - Vijesti iz kulture
23.55 - Neka zvijer krepa, francuski film
01.45 - A.Christie: Gospodica Marple 5, mini-serija (R)
03.15 - Garaža
03.45 - Posebni dodaci, emisija o filmu (R)
04.20 - Globalno sijelo (R)
04.50 - Plodovi zemlje

07.00 - Najava programa
07.05 - Viktorija Mullova i Simfonijski orkestar RAI-a
08.05 - Zlatna kinoteka: Povratak u gradić Peyton, američki film
10.05 - Val d'Isere: Svjetski skijaški kup (M) - slalom, prijenos 1. vožnje
10.50 - Portret crkve i mjesta
11.00 - Karlovac: Misa
12.00 - Biblija
12.15 - Zora Dimbach: Proljeće Janka Potlačka
13.05 - Val d'Isere: Svjetski skijaški kup (M) - slalom, prijenos 2. vožnje
14.10 - Šima Jovanovac - 40. godina umjetničkog rada, snimka koncerta
15.05 - Magazin LP
15.45 - Vaterpolo, Kup Hrvatske - finale: Mladost - Jug, prijenos
17.15 - Hokej na ledu, EBEL liga: Medveščak - VSV, prijenos
20.05 - Velika crvena divizija, američki film
22.00 - Posebni dodaci
22.30 - Filmski butik: Vrtoglavica, američki film

00.35 - Garaža
01.05 - Kraj programa

07.45 Brza blagajna, serija
08.15 Peppa, crtana serija
08.30 Timmy Time
08.40 Winx, crtana serija
09.05 Chuggington,
09.20 Ben 10: Alien Force
09.50 Dog stories memori kviz
10.05 Automotiv, auto-moto magazin
10.35 Magazin Lige prvaka
11.05 Novac
11.35 Zbogom bivši, serija
12.35 U sedmom nebu, serija
13.35 Specijalni specijalci, igrani film R
15.15 Supertalent - finale, show R
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Supertalent - finale, show - nastavak
17.40 Lud, zbunjen, normalan
18.25 Lud, zbunjen, normalan
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Periferija City, serija
21.05 Muškarac u kući, film
22.55 Red Carpet, showbiz magazin
00.20 Ljubavna prašina, film
02.10 Loganov rat: U ime časti, igrani film R
03.40 Red Carpet, showbiz magazin R
05.00 Kraj programa

07.00 Miffy, animirana serija
07.40 Yoohoo i prijatelji, (R)
08.15 Bakugan, crtana serija
08.40 Crvene kapice
09.10 Malcolm u sredini, humoristična serija (dvije epizode)
11.20 Jezikova juha, reality show (R)
12.20 Columbo: Pogodan za podvalu, serija
13.50 Crni ljepotan, igrani film, obiteljski/ pustolovni
15.40 Zebra trkačica, igrani film, obiteljski (R)
17.30 Discovery: Discovery Atlas - Egipat, dokumentarni film
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.05 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin
20.00 Obiteljski kamen, film, romantična komedija
21.55 CSI: Miami, serija (dvije epizode)
23.40 Vatrene kacige, film, kriminalistička drama
02.00 Astro show, emisija uživo
03.00 Blade, film, triler

**PONEDJELJAK
13.12.2010.**

05.45 - Rijeka: More (R)
06.15 - Mir i dobro (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.07 - Lugarnica 19, serija
09.52 - Vijesti iz kulture
10.00 - Vijesti
10.10 - Die Helmer und Fellner Story - Die Vergessenen Stars des europäischen Theaterbaus, dokumentarni film
11.15 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.32 - More ljubavi, telenovela
13.20 - Hitna služba 15, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.20 - Normalan život, emisija o obitelji
15.00 - Luda kuća 4, humoristična serija
15.40 - Glas domovine
16.15 - Hrvatska uživo
17.00 - Vijesti
17.35 - 8. kat, talk-show
18.31 - Naši i Vaši, TV serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Latinica, 1. dio
21.20 - Latinica, 2. dio
21.55 - Poslovni klub
22.30 - Dnevnik 3
23.00 - Vijesti iz kulture
23.10 - Veliko, veće, najveće - dokumentarna serija
00.00 - Hommage a Chopin, snimka koncerta
01.00 - Eureka 3, serija (R)
01.45 - CSI: Miami 7, serija (12) (R)
02.30 - Skica za portret
03.30 - Glas domovine (R)
04.00 - Poslovni klub (R)
04.30 - Latinica

06.15 - Najava programa
06.20 - More ljubavi, telenovela (R)
07.05 - Johnny Bravo, crtana serija
07.30 - Hamtaro
07.55 - Mala TV
--- - TV vrtić
--- - Brlag
--- - Profesor Baltazar
08.25 - Školarci obavještajci 3., serija za mlade
08.50 - Školski program:

--- - Boli glava (3/6)
--- - Na glasu
09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
10.00 - Beverly Hills 4, serija
10.45 - More
11.15 - Lijepom našom
12.15 - Reporteri
13.30 - Eureka 3, serija
14.15 - Školski program: (R)
--- - Boli glava (3/6) (R)
--- - Na glasu
15.00 - Knights of the South Bronx, američki film
16.45 - Tree Hill 6, serija za mlade
17.30 - Dva i pol muškarca 6, humoristična serija
17.55 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
18.30 - Županijska panorama
19.00 - Die Hellmer und Fellner Story - Die Vergessenen Stars des europäischen Theaterbaus, dokumentarni film (R)
19.55 - Hit dana
20.05 - TV Bingo Show
20.50 - Zlatni zmaj, američki film
22.20 - CSI: Miami 7, serija
23.15 - Kalifornikacija 2, serija
23.45 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija
00.30 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 2, serija
01.15 - Ciklus detektiva: Tajni agent Flint, američki film (R)
02.55 - Kraj programa

06.05 Naši najbolji dani, serija
06.55 Gospodin Magoo
07.20 Bumba, crtana serija
07.35 Graditelj Bob
07.45 Fifi i cvjetno društvo
07.55 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine
08.20 Roary, crtana serija
08.45 Zauvijek zaljubljeni
09.45 Slomljeno srce, serija
10.50 Gumus, serija R
12.40 IN magazin R
13.25 Najbolje godine, serija
14.25 Zauvijek zaljubljeni
15.20 Slomljeno srce, serija
16.15 Gumus, serija (21/100)
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Gumus, serija - nastavak
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Najbolje godine, serija
21.05 Lud, zbunjen, normalan
21.40 Lud, zbunjen, normalan
22.15 Zločesti dečki, film
23.45 Večernje vijesti
00.00 Zločesti dečki, igrani film - nastavak
00.45 Muškarac u kući, film R

02:25 Seks i grad, serija
02:55 Bračne vode, serija
03:20 Put milosti igrani film
05:05 Ezo TV, tarot show
06:05 Kraj programa

05.35 Miffy, animirana serija
05.50 RTL ritam zona - Pop hitovi, glazbena emisija
07.55 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
09.10 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
10.25 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin (R)
11.15 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
12.50 Klon, telenovela (dvije epizode)
14.40 Andeo i vrag, telenovela
15.35 Osveta ljubavi, (dvije epizode)
17.20 Bibin svijet, serija
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 1001 noć, serija
21.00 Ezel, dramska serija
22.05 Iza neprijateljskih linija, igrani film, akcijski
00.00 RTL Vijesti
00.15 Siloviti udarac, film, sportska komedija (R)
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 CSI: Miami, serija

**UTORAK
14.12.2010.**

05.55 - Najava programa
06.00 - Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.07 - Lugarnica 19, serija
09.52 - Vijesti iz kulture
10.00 - Vijesti
10.10 - Califfa's Golden Isle, dokumentarni film
11.10 - Debbie Travis preuređuje 2
12.00 - Dnevnik
12.32 - More ljubavi
13.20 - Hitna služba 15, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.20 - Među nama
15.00 - Luda kuća 4, serija
15.40 - Znanstvena petica
16.15 - Hrvatska uživo
17.00 - Vijesti
17.35 - 8. kat, talk-show
18.31 - Naši i Vaši 2, TV serija, specijal
19.30 - Dnevnik

20.10 - Hrvatsko proljeće: Između unitarizma i nacionalizma, dokumentarna serija
21.10 - Država, selo, grad
22.30 - Dnevnik 3
23.10 - Lica nacije
00.00 - CSI: Las Vegas 9, serija (R)
00.45 - Eureka 3, serija (R)
02.15 - CSI: Miami 7, (R)
03.00 - Završni udarac 2, (R)
03.45 - Skica za portret
04.00 - 8. kat, talk-show
04.40 - Znanstvena petica (R)
05.10 - Lica nacije (R)

06.15 - Najava programa
06.20 - More ljubavi, telenovela (R)
07.05 - Johnny Bravo
07.30 - Hamtaro
07.55 - Mala TV:
--- - TV vrtić
--- - Ninin kutak
--- - Crtani film
--- - Danica
08.25 - Školarci obavještajci 3., serija za mlade
08.50 - Školski program:
--- - Navrh jezika
--- - Kratki spoj
09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
10.00 - Beverly Hills 4, serija
10.45 - Globalno sijelo
11.15 - Prizma
12.00 - U istom loncu, kulinarski show
12.35 - Euromagazin
13.05 - Proces
13.30 - Eureka 3, serija
14.15 - Školski program:
--- - Navrh jezika (R)
--- - Kratki spoj
15.00 - A Christmas Visitor, američki film
16.45 - serija za mlade
17.30 - Dva i pol muškarca 6, humoristična serija
18.30 - Županijska panorama
19.00 - Califfa's Golden Isle, dokumentarni film (R)
19.45 - Hit dana
20.00 - Korak u život, humanitarna akcija
22.00 - CSI: Las Vegas 9
22.45 - CSI: Miami 7, serija
23.40 - Završni udarac 2, serija
00.25 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija
01.10 - Retrovizor: Ksena - princeza ratnica 2, serija
01.55 - Ciklus detektiva: Neodoljiv poput Flinta, američki film (R)
03.35 - Kraj programa

06:15 Naši najbolji dani, serija
07:05 Gospodin Magoo
07:30 Bumba, crtana serija
07:45 Graditelj Bob
07:55 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine
08:20 Roary, crtana serija
08:45 Zauvijek zaljubljeni
09:45 Slomljeno srce, serija
10:50 Gumus, serija R
12:40 IN magazin R
13:25 Najbolje godine, serija
14:25 Zauvijek zaljubljeni
15:20 Slomljeno srce, serija
16:15 Gumus, serija (22/100)
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Gumus, serija - nastavak
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Najbolje godine, serija
21:05 Lud, zbunjen, normalan, serija (4/24)
21:35 Gospodin Dadija, igrani film
23:20 Večernje vijesti
23:35 Zločesti dečki, igrani film R
01:35 Seks i grad, serija
02:05 Bračne vode, serija
02:30 Obitelj Borgia, igrani film
04:35 Ezo TV, tarot show
05:35 Kraj programa

05.30 Miffy, animirana serija
05.45 RTL ritam zona - Priča o..., glazbena emisija
06.45 RTL ritam zona - Top 40 domaći, glazbena emisija
07.45 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
09.05 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
10.15 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
10.45 1001 noć, dramska serija (R)
11.50 Ezel, dramska serija (R)
12.50 Klon, telenovela (dvije epizode)
14.40 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)
15.35 Osveta ljubavi, telenovela (dvije epizode)
17.20 Bibin svijet, humoristična serija
18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 1001 noć, dramska serija
20.45 Ezel, dramska serija
21.35 Jezikova juha, reality show
22.35 Tommy Boy, igrani film, komedija
00.25 RTL Vijesti, informativna emisija
00.40 Iza neprijateljskih linija,

igrani film, akcijski
02.25 Astro show, emisija uživo

**SRIJEDA
15.12.2010.**

06.00 - Najava programa
06.05 - Među nama (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.07 - Lugarnica 19, serija
09.52 - Vijesti iz kulture
10.00 - Vijesti
10.10 - Rediscovering Clay - The Renaissance of a Forgotten Material, dokumentarni film
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.32 - More ljubavi
13.20 - Hitna služba 15, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.20 - Riječ i život, religijski program
15.00 - Luda kuća 4, serija
15.40 - Indeks, emisija o školstvu
17.00 - Vijesti
17.30 - 8. kat, talk-show
18.25 - Naši i Vaši 2, TV serija
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Paralele
20.45 - Novo doba, TV serija
21.45 - Mi Hrvati
22.25 - Dnevnik 3
23.05 - Drugi format
23.55 - Eureka 3, serija (R)
00.40 - CSI: Miami 7, (R)
01.25 - Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija
01.45 - Reprizni program
04.00 - 8. kat, talk-show (R)
04.45 - Drugi format (R)
05.30 - Indeks, emisija o školstvu (R)

06.15 - Najava programa
06.20 - More ljubavi, (R)
07.05 - Johnny Bravo
07.30 - Hamtaro
07.55 - Mala TV
--- - TV vrtić
--- - EBU drama
08.25 - Školarci obavještajci 3., serija za mlade
08.50 - Školski program:
--- - EBU dokumentarac za mlade
--- - Ta politika
09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
10.00 - Prijenos sjednice

Hrvatskog sabora
13.30 - Eureka 3, serija
14.15 - Školski program: (R)
--- - EBU dokumentarac za mlade (R)
--- - Ta politika
15.00 - Božićna priča, finski film
16.45 - serija za mlade
17.30 - Dva i pol muškarca 6, humoristična serija
18.30 - Nogomet, EL - emisija
18.55 - Nogomet, EL: Dinamo - PAOK, prijenos
20.50 - Nogomet, EL - emisija
21.00 - Nogomet, EL: Sevilla - Borussia, prijenos
22.55 - Nogomet, EL - emisija
23.30 - CSI: Miami 7, serija
00.15 - Nove avanture stare Christine 4, serija
00.35 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija
01.20 - Retrovizor: Ksena - princeza ratnica 2, serija
02.05 - Ciklus detektiva: Plavi Max, američki film
03.45 - Kraj programa

06:15 Naši najbolji dani, serija
07:05 Gospodin Magoo
07:30 Bumba, crtana serija
07:45 Graditelj Bob
07:55 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine
08:20 Roary, crtana serija
08:45 Zauvijek zaljubljeni
09:45 Slomljeno srce, serija
10:50 Gumus, serija R
12:40 IN magazin R
13:25 Najbolje godine, serija
14:25 Zauvijek zaljubljeni
15:20 Slomljeno srce, serija
16:15 Gumus, serija (23/100)
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Gumus, serija - nastavak
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Najbolje godine, serija
21:05 Lud, zbunjen, normalan
21:35 Lud, zbunjen, normalan
22:10 Periferija city, serija
23:10 Večernje vijesti
23:25 Donnie Brasco, film
01:45 Seks i grad, serija
02:15 Bračne vode, serija
02:40 Dvostruki obračun, igrani film
04:20 Ezo TV, tarot show
05:20 Na rubu zakona, serija
06:05 Kraj programa

05.55 Miffy, animirana serija
06.10 RTL ritam zona - Retro, glazbena emisija
08.15 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
09.35 Večera za 5,

lifestyle emisija (R)
 10.45 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 11.15 1001 noć, serija (R)
 12.00 Ezel, dramska serija (R)
 12.50 Klon, telenovela (dvije epizode)
 14.40 Andeo i vrag, telenovela
 15.35 Osveta ljubavi, telenovela (dvije epizode)
 17.20 Bibin svijet, humoristična serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 1001 noć, serija
 21.00 Ezel, dramska serija
 21.55 Kosti, kriminalistička serija
 22.50 Put osвете, kriminalistička serija
 23.40 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 00.40 RTL Vijesti, informativna emisija
 00.55 Carstvo zločina, film, kriminalistička drama
 02.40 Astro show, emisija uživo
 03.40 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)

**ČETVRTAK
16.12.2010.**

06.00 - Najava programa
 06.05 - Riječ i život, religijski program (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska

07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.07 - Lugarnica 19, serija
 09.52 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Pametni automobil, dokumentarni film
 11.15 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - More ljubavi, telenovela
 13.20 - Hitna služba 15, serija
 14.05 - Vijesti iz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Trenutak spoznaje
 15.00 - Luda kuća 4, humoristična serija
 15.40 - Ni gladni, ni bos - dokumentarni film
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.00 - Vijesti
 17.35 - 8. kat, talk-show
 18.31 - Naši i Vaši 2, TV serija
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.05 - Otvoreno
 21.55 - Pola ure kulture
 22.30 - Dnevnik 3
 23.00 - Vijesti iz kulture
 23.10 - Na rubu znanosti
 00.00 - Eureka 3, serija (R)
 01.30 - CSI: Miami 7, serija (R)
 02.15 - Oprah show (R)
 03.00 - Fotografija u Hrvatskoj
 03.10 - Znanstvene vijesti (R)
 03.20 - Na rubu znanosti (R)
 04.10 - Ni gladni, ni bos - dokumentarni film
 04.40 - Pola ure kulture (R)
 05.10 - 8. kat, talk-show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - More ljubavi, (R)
 07.00 - Johnny Bravo
 07.30 - Hamtaro
 07.50 - Mala TV
 --- - TV vrtić
 --- - Crtani film
 --- - Čarobna ploča - 7 kontinenata
 08.25 - Školari obavještajci 3., serija za mlade
 08.50 - Školski program:
 --- - Kokice
 --- - Abeceda EU
 09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
 10.00 - Beverly Hills 4, serija
 10.45 - Reprizni program - domaći
 13.30 - Eureka 3, serija
 14.15 - Školski program: (R)
 --- - Kokice (R)
 --- - Abeceda EU
 15.00 - Veliki rudlavko, američki film
 17.30 - Dva i pol muškarca 6, humoristična serija
 17.55 - Mijenjam svijet
 18.20 - Znanstvene vijesti
 18.30 - Nogomet, EL - emisija
 18.55 - Nogomet, EL: Bayer - Atletico M, prijenos
 20.50 - Nogomet, EL - emisija
 21.00 - Nogomet, EL: Anderlecht - Hajduk, prijenos
 22.55 - Nogomet, EL - emisija
 23.40 - CSI: Miami 7, serija
 00.25 - Zovem se Earl 4,
 00.45 - Retrovizor:

Blizu doma 2, serija
 01.30 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 2, serija
 02.15 - Ciklus detektiva: Pustolovine pametnijeg brata Sherlocka Holmesa, američki film (R)
 03.55 - Kraj programa

06.15 Naši najbolji dani, serija
 07.05 Gospodin Magoo
 07.30 Bumba, crtana serija
 07.45 Graditelj Bob
 07.55 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine
 08.20 Roary, crtana serija
 08.45 Zauvijek zaljubljeni
 09.45 Slomljeno srce, serija
 10.50 Gumus, serija R
 12.40 IN magazin R
 13.25 Najbolje godine, serija
 14.25 Zauvijek zaljubljeni
 15.20 Slomljeno srce, serija
 16.15 Gumus, serija (24/100)
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Gumus, serija - nastavak
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Najbolje godine, serija
 21.05 Lud, zbunjen, normalan
 21.40 Provjereno, informativni magazin
 22.45 Večernje vijesti
 23.00 Vuk, igrani film
 01.10 Seks i grad, serija
 01.40 Vjerovali ili ne, serija
 02.05 Nomad, igrani film
 03.50 Na rubu zakona, serija (12/14)
 04.35 Ezo TV, tarot show
 05.35 Kraj programa

05.40 Miffy, animirana serija
 05.55 RTL ritam zona - Dalmatinski libar, glazbena emisija
 06.55 RTL ritam zona - Top 40 strani, glazbena emisija
 07.55 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 09.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 10.25 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10.55 1001 noć, serija (R)
 11.50 Ezel, dramska serija (R)
 12.50 Klon, telenovela (dvije epizode)
 14.35 Andeo i vrag, telenovela
 15.35 Osveta ljubavi, telenovela (dvije epizode)
 17.15 Bibin svijet, humoristična serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 1001 noć, serija
 21.00 Ezel, dramska serija
 21.45 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
 23.35 RTL Vijesti, informativna emisija
 23.50 Uvod u anatomiju, serija (dvije epizode)
 01.30 Astro show, emisija uživo
 02.30 Kosti, kriminalistička serija
 03.15 Put osвете, kriminalistička serija (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kultuma povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • 'Stazama agrara' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 'Omladinska emisija', narodna glazba
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kv.iskoteka.hr

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1094	TEREN I MIGRACIJA	LIJETA SALJED ZA OVA ANDRICE	OTOK U OPČINI KOLOŠE	NAŠA TV VODITELJICA MOŠKA MILICA MILICA	OTOK U MORU REKUP REKUP	ROBU U FUDBALU DRAČ	OBILJE	BARBARA MILICA MILICA	LAGODA LAGODA	PROSTOR DIAČ DIAČ	REKUP REKUP	NAŠ OTOK	KONČICA VAŠA DRAČ	
BALE KOLAR KOLAR KOLAR														
TRIKER KOLAR KOLAR											POČETAK ZELE OPAS ZA REKUP			
REKUP KOLAR KOLAR						REKUP I C. KONČICA BRATSKA VODITELJICA U "REKUP"						REKUP REKUP REKUP REKUP		
CONKUP KOLAR							METALNA SERA KONČICA REKUP							
TRIKER KOLAR									REKUP DIAČ U OPČINI KOLAR KOLAR					
CLAFTHORN			KO KOLAR KOLAR		KOLAR KOLAR KOLAR					KOLAR KOLAR				
PORTUGAL		TAJLAND DIAČ KOLAR DIAČ KOLAR DIAČ KOLAR		REKUP NAŠA TV KOLAR				KOLAR KOLAR KOLAR						
KANTONAR KOLAR						NAŠ TV KOLAR KOLAR KOLAR						JAPAN KOLAR KOLAR		
ALDO LUBSKO							KOLAR KOLAR KOLAR							
UNAPREMA KOLAR KOLAR														
DEK KOLAR KOLAR														
ZELENO KOLAR														
SPOLJNA KOLAR KOLAR														
STIGATI KOLAR														
BALI		ALPINE KOLAR KOLAR												
VAŠA KOLAR KOLAR														
BALI KOLAR														

10. prosinac 2010. 11. prosinac 2010. 12. prosinac 2010. 13. prosinac 2010. 14. prosinac 2010. 15. prosinac 2010. 16. prosinac 2010. 17. prosinac 2010. 18. prosinac 2010. 19. prosinac 2010. 20. prosinac 2010. 21. prosinac 2010. 22. prosinac 2010. 23. prosinac 2010. 24. prosinac 2010.

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

